

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Oławskiego na lata 2018-2023

Oława 2017

Spis treści

Wprowadzenie.....	4
1. Tryb przygotowania <i>Strategii</i>	6
1.1. Prawne podstawy dokumentu.....	6
1.2. Prace nad dokumentem.....	8
2. Diagnoza sytuacji społecznej w powiecie oławskim z prognozą zmian.....	10
2.1. Ogólna charakterystyka powiatu oławskiego.....	10
2.1.1. Położenie geograficzne.....	10
2.1.2. Demografia.....	12
2.1.3. Lokalna gospodarka i rynek pracy.....	20
2.1.4. Mieszkalnictwo i infrastruktura komunalna.....	26
2.1.5. Oświata i opieka nad dziećmi.....	30
2.1.6. Ochrona zdrowia.....	40
2.1.7. Kultura, sport i rekreacja.....	41
2.1.8. Bezpieczeństwo publiczne.....	43
2.1.9. Organizacje pozarządowe.....	46
2.2. Problemy społeczne na terenie powiatu oławskiego.....	49
2.2.1. Identyfikacja problemów społecznych.....	49
2.2.2. Problemy społeczne a zapotrzebowanie na wsparcie pomocy społecznej.....	50
2.2.3. Ubóstwo.....	53
2.2.4. Bezrobocie.....	55
2.2.5. Bezdomność.....	61
2.2.6. Uzależnienia.....	62
2.2.7. Przemoc w rodzinie.....	65
2.2.8. Niepełnosprawność, długotrwałe lub ciężkie choroby.....	68
2.2.9. Problemy związane z macierzyństwem i wielodzietnością.....	74
2.2.10. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.....	75
2.2.11. Problemy związane z zapewnieniem opieki dzieciom pozbawionym opieki rodziców.....	77
2.2.12. Problemy uchodźców i imigrantów.....	80
2.2.13. Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego.....	81
2.2.14. Zdarzenia losowe, klęski żywiołowe i ekologiczne.....	82
2.3. Rozwiązywanie problemów społecznych w powiecie oławskim.....	84
2.3.1. Instytucje i organizacje działające na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.....	84
2.3.2. Instytucje gminne.....	84
2.3.3. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie.....	86
2.3.4. Pozostałe instytucje powiatowe.....	96
2.3.5. Organizacje pozarządowe.....	97
2.4. Wnioski z diagnozy. Analiza SWOT.....	100
3. Rozwiązywanie problemów społecznych w latach 2018-2023.....	104

3.1. Misja społeczna powiatu oławskiego.....	104
3.2. Cele strategiczne.....	105
3.3. Cele operacyjne, zadania oraz wskaźniki realizacji zadań.....	108
3.4. Zgodność celów <i>Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych</i> z celami unijnych i polskich dokumentów strategicznych.....	119
3.5. Sposób realizacji <i>Strategii</i> i ramy finansowe.....	126
3.6. Monitoring i ewaluacja	130
Zakończenie	131

Wprowadzenie

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest kluczowym i podstawowym dokumentem strategicznym nowoczesnej pomocy społecznej. Stanowi on narzędzie wspierające długofalowe planowanie i realizację celów w zakresie rozwiązywania problemów społecznych w skali lokalnej. Obowiązek przyjęcia i realizowania strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z ustawy z 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej¹. Jednakże nie tylko sam obowiązek realizacji ustawowo nałożonych zadań zdecydował o przyjęciu, a następnie wdrażaniu dokumentu. Potrzeba jego przygotowania, przyjęcia i wprowadzania w życie wynika z zaangażowania władz powiatu oławskiego oraz instytucji samorządowych działających w sferze rozwiązywania problemów społecznych w pracę na rzecz poprawy warunków życia mieszkańców poprzez diagnozowanie i rozwiązywanie kluczowych problemów społecznych.

Wytyczną w przygotowaniu dokumentu była koncentracja na tych obszarach interwencji socjalnej, za które odpowiedzialność ustawodawstwo nakłada na powiat jako jednostkę administracyjną, a w szczególności powiatowe centrum pomocy rodzinie jako podstawową jednostkę organizacyjną powiatu w sferze pomocy społecznej. Przyjęto podejście aktywizacyjne, prowadzące do usamodzielnienia jednostek i rodzin korzystających z wsparcia oraz przeciwdziałające występowaniu trudnych sytuacji życiowych, a także łączące działalność różnych instytucji publicznych dla wspólnej, lepszej realizacji celów, przy współpracy z organizacjami pozarządowymi i uaktywnieniu społeczności lokalnej.

Zgodnie z ustawą z 12 marca 2014 roku o pomocy społecznej do zadań własnych powiatu należy „opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka – po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami”². Celem ustawodawcy, który podjęło Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie, jest stworzenie spójnego systemu planowania strategicznego i działania w sferze społecznej.

---

¹ Ustawa z 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, Dz.U. z 2017 r., poz. 1769, tekst jednolity.

² Ustawa z 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, Dz.U. z 2017 r., poz. 1769, tekst jednolity.

Strategia składa się z dwóch zasadniczych części: diagnozy sytuacji społecznej na terenie powiatu oławskiego oraz części prognostycznej. Zostały one poprzedzone przedstawieniem założeń związanych z pracami nad dokumentem. Wnikliwa diagnoza stanowi podstawę dobrze zaplanowanych działań. Stąd w części diagnostycznej dokonano ogólnej charakterystyki powiatu pod kątem społecznym, przeprowadzono dokładną diagnozę występowania problemów społecznych oraz analizę działania instytucji odpowiadających za działania na rzecz osób potrzebujących, a diagnozę zakończono analizą SWOT dla sfery społecznej. W części prognostycznej skoncentrowano się na obszarach działań, które należą do zadań Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie. Określono misję społeczną powiatu, cele strategiczne, operacyjne oraz kierunki planowanych działań. Wskazano także na sposób realizacji *Strategii* i ramy finansowe działań, a także ich zgodność z celami unijnych i polskich dokumentów strategicznych. W dokumencie wskazano także na zasady realizacji *Strategii*, system monitoringu i ewaluacji, a więc w sposób całościowy opracowano system rozwiązywania problemów społecznych.

---

1. Tryb przygotowania Strategii

1.1. Prawne podstawy dokumentu

Prawną podstawę przyjmowania oraz realizacji strategii rozwiązywania problemów społecznych stanowi ustawa z 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej³. W art. 19 ust. 1 ustawa wskazuje, że do zadań własnych powiatu należy „opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka – po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami”⁴. Strategia jest więc dokumentem nadrzędnym, który integruje przyjmowane przez Powiat programy działań w sferze społecznej, a dodatkowo harmonizuje działania z pracami ośrodków pomocy społecznej z gmin powiatu oławskiego.

Ustawa określa również zawartość strategii. Dokument powinien – zgodnie z wymogami ustawowymi – zawierać:

- diagnozę sytuacji społecznej,
- prognozę zmian w zakresie objętym strategią,
- określenie celów strategicznych projektowanych zmian, kierunków niezbędnych działań, sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych, a także wskaźników realizacji działań.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych musi realizować główne założenia, wartości i zasady pomocy społecznej, przede wszystkim zwraca więc uwagę na zasadę sprawiedliwości społecznej i solidarności społecznej. Uwzględnia również zasadę ochrony godnej egzystencji, działań prewencyjnych oraz aktywizacyjny wymiar wsparcia społecznego. Przyjęcie i realizacja dokumentu doprowadzić ma do realizacji głównego celu pomocy społecznej, a więc umożliwienia osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

---

³ Ustawa z 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, Dz.U. z 2017 r., poz. 1769, tekst jednolity.

⁴ Ustawa z 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, Dz.U. z 2017 r., poz. 1769, tekst jednolity.

Ustawa z 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej⁵ zwraca również uwagę na obowiązek współpracy administracji publicznej, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi. Takie działania, wdrażane również w powiecie oławskim, mają się przyczynić do bardziej efektywnej realizacji zadań publicznych.

---

⁵ Ustawa z 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, Dz.U. z 2017 r., poz. 1769, tekst jednolity.

1.2. Prace nad dokumentem

Kluczowa rola w przygotowaniu dokumentu należała do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, które będzie również głównym podmiotem odpowiedzialnym za wdrażanie dokumentu. Opracowując *Strategię* przyjęto model partnerski, zakładający szeroki udział władz powiatu oławskiego, gmin leżących na terenie powiatu, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych oraz lokalnej społeczności w pracach nad dokumentem, przy wsparciu ekspertów z Dolnośląskiego Centrum Rozwoju Lokalnego.

Identyfikując problemy społeczne w powiecie oławskim oparto się na kategoriach problemów społecznych, z powodu których uzyskać można wsparcie pomocy społecznej. Problemy określono bazując na dostępnych danych empirycznych, przede wszystkim danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie, innych instytucji powiatowych, urzędów gmin oraz ośrodków pomocy społecznej w gminach leżących na terenie powiatu oławskiego, a także danych Głównego Urzędu Statystycznego.

W pracach nad dokumentem kluczową rolę odegrało uspołecznienie procesu przygotowania dokumentu. Instytucje zajmujące się rozwiązywaniem problemów społecznych oraz organizacje pozarządowe działające na obszarze powiatu oławskiego włączone zostały w prace nad *Strategią*. Przeprowadzone zostały następujące formy uspołecznienia prac nad dokumentem:

- Warsztaty diagnostyczne z reprezentantami instytucji i organizacji pozarządowych działających w sferze rozwiązywania problemów społecznych na terenie powiatu oławskiego, które odbyły się 28 kwietnia oraz 18 maja 2017 roku;
- Badania empiryczne przeprowadzone techniką indywidualnych wywiadów pogłębionych z przedstawicielami kluczowych instytucji i organizacji działających w sferze rozwiązywania problemów społecznych. Wywiady przeprowadzono w następujących instytucjach i organizacjach: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Domaniowie, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jelczu-Laskowicach, Dom Pomocy Społecznej w Oławie, Dom Dziecka w Oławie, Środowiskowy Dom Samopomocy w Oleśnicy Małej, Zarząd Powiatu Oławskiego, Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom „Tęcza”, Fundacja „Pomaluj mi świat”. Wywiady

przeprowadzono z osobami kierującymi instytucjami i organizacjami lub osobami przez nich wydelegowanymi;

- Warsztat konsultacyjny z przedstawicielami instytucji i organizacji pozarządowych działających w sferze rozwiązywania problemów społecznych na terenie powiatu oławskiego, który odbył się 30 czerwca 2017 roku.

W ramach prac nad dokumentem zrealizowano zasadę przygotowania strategii po konsultacjach z właściwymi terytorialnie gminami, o której mówi art. 19 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej⁶. Przedstawiciele gmin zapraszani byli na spotkania diagnostyczne i konsultacyjne, a z przedstawicielami ośrodków pomocy społecznej przeprowadzono wywiady. Dodatkowo udostępniono ostateczną wersję dokumentu do konsultacji.

Dokument przyjmuje horyzont czasowy na lata 2018-2023. Zastępuje poprzednią *Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych*, której ewaluacja przyczyniła się do określenia celów i zadań nowego dokumentu.

Podkreślić należy, że *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Oławskiego na lata 2018-2023* stanowi nadrzędny dokument w sferze społecznej, a jej uszczegółowienie stanowią przyjmowane systematycznie, w krótszym horyzoncie czasowym programy działań. Tworzy to spójny systemu planowania strategicznego w sferze społecznej oparty o *Strategię* oraz programy działań społecznych:

- *Powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w powiecie oławskim na lata 2017-2020;*
- *Powiatowy program działań na rzecz osób niepełnosprawnych na lata 2014-2018;*
- *Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie na lata 2016-2020;*
- *Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej na lata 2015-2017.*

Planowość działań w sferze społecznej zakłada, że programy działań będą przyjmowane również w następnych latach tak, aby zapewnić ciągłość planowania strategicznego i realizację wytyczonych przez niniejszą *Strategię* celów.

---

⁶ Ustawa z 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, Dz.U. z 2017 r., poz. 1769, tekst jednolity.

2. Diagnoza sytuacji społecznej w powiecie oławskim z prognozą zmian

2.1. Ogólna charakterystyka powiatu oławskiego

2.1.1. Położenie geograficzne

Powiat oławski usytuowany jest w nizinnej części Dolnego Śląska, na południowo-wschodnim skraju województwa dolnośląskiego, w dolinie Odry i rzeki Oławy. Graniczy z województwem opolskim (powiaty: namysłowski i brzeski) oraz na północy z powiatem oleśnickim, na zachodzie z wrocławskim, a na południu ze strzelińskim⁷ (ryc. 1.). Zajmuje powierzchnię ok. 524 km², co stanowi 1,3% obszaru Dolnego Śląska i 0,17% powierzchni kraju.

Ryc. 1. Powiat oławski na tle województwa dolnośląskiego

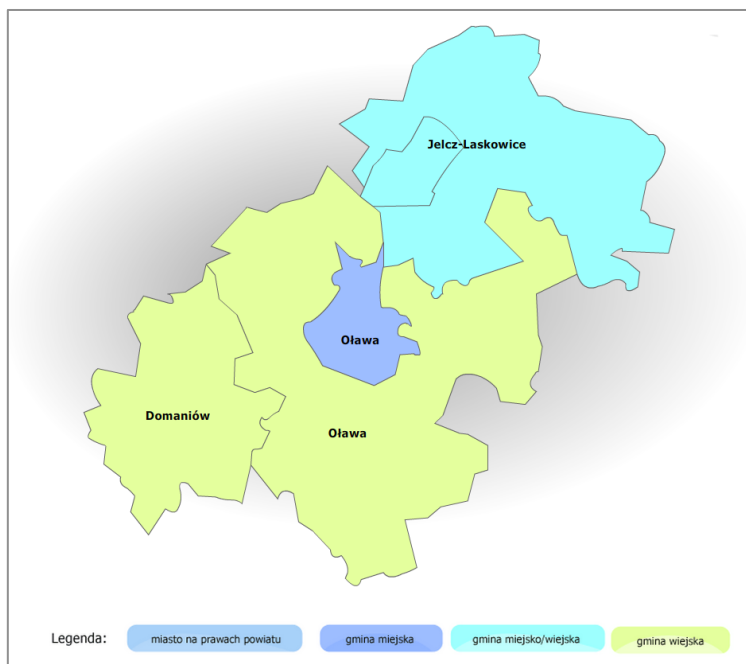
Źródło: Mapa administracyjna, www.administracja.mac.gov.pl.

W skład powiatu oławskiego wchodzi cztery gminy – gmina miejska Oława, gmina miejsko-wiejska Jelcz-Laskowice oraz dwie gminy wiejskie: Oława i Domaniów (ryc. 2., tabela 1.). Siedzibą powiatu jest miasto Oława.

⁷ Powiat Oławski, https://starostwo.olawa.pl/strona-98-powiat_olawski_o_powiecie_olawskim.html.

Ryc. 2. Gminy powiatu oławskiego

Źródło: Mapa administracyjna, www.administracja.mac.gov.pl.

Tabela 1. Gminy powiatu oławskiego

	Urząd Miejski w Oławie pl. Zamkowy 15 55-200 Oława	Liczba: <ul style="list-style-type: none"> • miejscowości: 1 • sołectw: 0 Powierzchnia: 27km ² Dochody gminy na 1 mieszkańca: 3027 zł Wydatki gminy na 1 mieszkańca: 2955 zł
	Urząd Gminy Oława pl. Marszałka Józefa Piłsudskiego 28 55-200 Oława	Liczba: <ul style="list-style-type: none"> • miejscowości: 34 • sołectw: 33 Powierzchnia: 235km ² Dochody gminy na 1 mieszkańca: 4988 zł Wydatki gminy na 1 mieszkańca: 4683 zł
	Urząd Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice ul. Wincentego Witosa 24 55-220 Jelcz-Laskowice	Liczba: <ul style="list-style-type: none"> • miejscowości: 18 • sołectw: 15 Powierzchnia: 168km ² Dochody gminy na 1 mieszkańca: 3205 zł Wydatki gminy na 1 mieszkańca: 3133 zł
	Urząd Gminy Domaniów Domaniów nr 56 55-216 Domaniów	Liczba: <ul style="list-style-type: none"> • miejscowości: 24 • sołectw: 23 Powierzchnia: 94km ² Dochody gminy na 1 mieszkańca: 3058 zł Wydatki gminy na 1 mieszkańca: 2904 zł

Dane za rok 2015.

Źródło: Miasto Oława, www.um.olawa.pl; Gmina Oława, www.gminaolawa.pl; Miasto i Gmina Jelcz-Laskowice, www.jelcz-laskowice.pl; Gmina Domaniów, www.gminadomaniow.pl; Główny Urząd Statystyczny, www.stat.gov.pl.

Przez teren powiatu przebiegają szlaki komunikacyjne łączące Wrocław z Górnym Śląskiem, przede wszystkim autostrada A-4 (węzeł Brzezimierz znajduje się w gminie Domaniów), stanowiąca fragment korytarza tranzytowego z Niemiec przez Wrocław i Kraków na Ukrainę. Przez środek powiatu przebiega magistrala kolejowa nr 132 (fragment transeuropejskiego szlaku kolejowego E-30 Berlin – Wrocław – Katowice – Lwów – Kijów). Powiat dysponuje również dostępem do transportu rzeczno. Oławski węzeł wodny, położony jest na szlaku wodnym Górny Śląsk – Szczecin. Odra z lewym dopływem – rzeką Oławą i z prawym – Smortawą stanowią oś powiatu⁸.

Na rozwój życia społecznego i gospodarczego powiatu wpływają: korzystne położenie w aglomeracji wrocławskiej, w pobliżu regionalnych ośrodków gospodarczych (Wrocław, Opole), granic z Czechami i Niemcami, trasy Wrocław – Warszawa oraz centralne położenie względem dużych aglomeracji (Warszawa, Berlin, Praga). Te atuty, a także zróżnicowanie i kompleksowość zgrupowanych w powiecie połączeń komunikacyjnych decydują o ważnej roli, którą pełni powiat w obrębie europejskiego korytarza transportowego Wschód – Zachód⁹.

2.1.2. Demografia

Społeczność powiatu oławskiego tworzą jej mieszkańcy. Kwestie demograficzne są przy tym niezwykle istotnym kontekstem zmian społecznych i występowania problemów społecznych. Na koniec 2016 roku na terenie powiatu zamieszkiwało 76 329 mieszkańców (ryc. 3.). Liczba ludności jest stabilna, a niewielki wzrost odnotowano na przestrzeni lat 2008-2011.

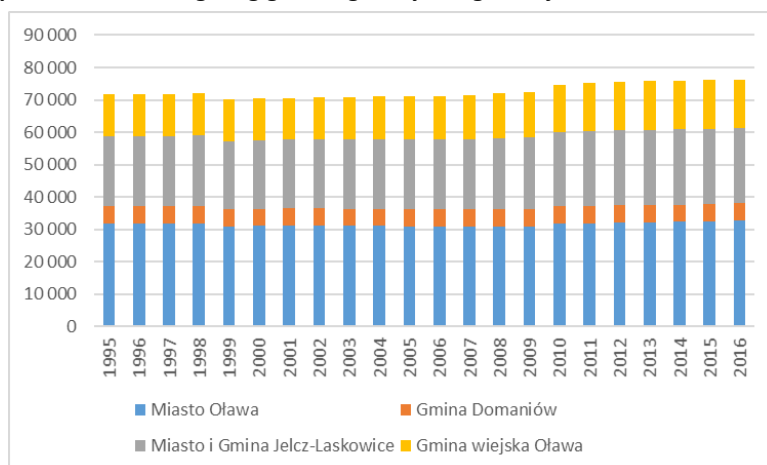
Największą miejscowością powiatu (a jednocześnie i gminą) oraz jego siedzibą jest miasto Oława, w którym w 2016 roku zamieszkiwało 32 773 osób, co daje 43% mieszkańców powiatu. Najmniejszą gminą jest gmina Domaniów, w której zamieszkuje 7% ludności powiatu (ryc. 4.).

⁸ Powiat Oławski, https://starostwo.olawa.pl/strona-98-powiat_olawski_o_powiecie_olawskim.html.

⁹ Powiat Oławski, https://starostwo.olawa.pl/strona-98-powiat_olawski_o_powiecie_olawskim.html.

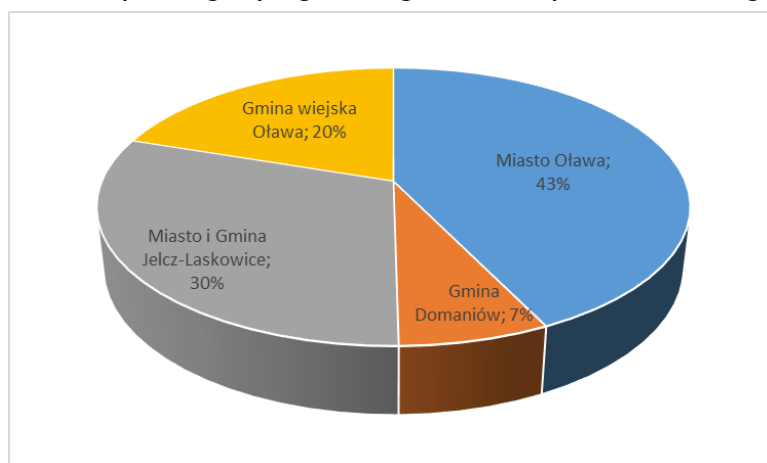

Ryc. 3. Ludność powiatu oławskiego wg gmin wg faktycznego miejsca zamieszkania w latach 1995-2016

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl/bdl.

Ryc. 4. Udział ludności poszczególnych gmin w ogóle ludności powiatu oławskiego w 2016 roku

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl/bdl.

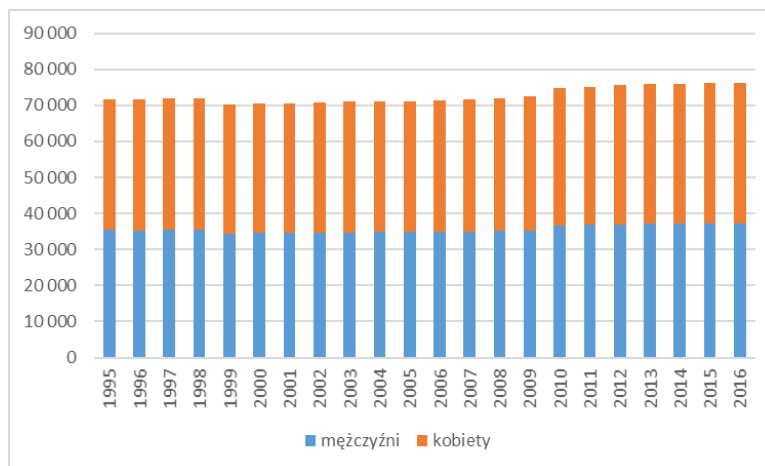
Udział mężczyzn i kobiet w ogólnej liczbie ludności jest stały – 51% mieszkańców to kobiety, zaś 49% to mężczyźni. W 2016 roku w powiecie zamieszkiwało 39 119 kobiet oraz 37 210 mężczyzn (ryc. 5.).

Z perspektywy demograficznej niezwykle istotna jest struktura ludności według ekonomicznych grup wieku. Analizując dane dla lat 2002-2016 zauważamy stały spadek udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogóle ludności, od 2010 roku również spadek ludności w wieku produkcyjnym oraz stały wzrost udziału ludności w wieku poprodukcyjnym (ryc. 6.). Wśród gmin najstarszą strukturę ludności ma miasto Oława, w którym zaledwie 18% mieszkańców stanowiły osoby w wieku przedprodukcyjnym i 59%

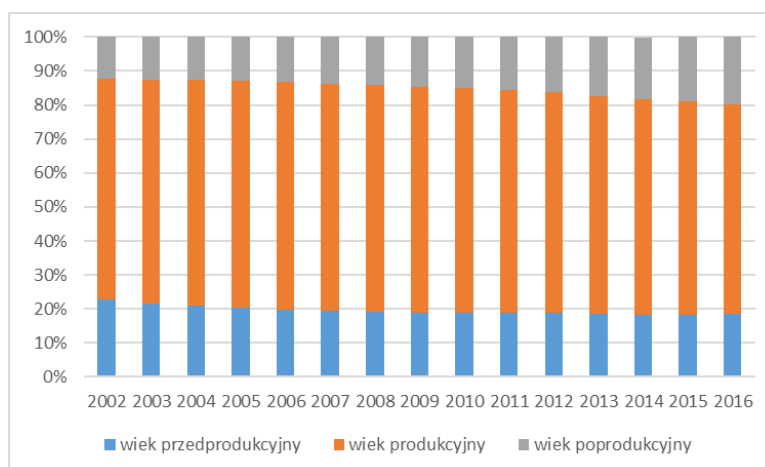
w produkcyjnym, zaś aż 23% w wieku poprodukcyjnym. Najmłodsza jest ludność na terenie gminy wiejskiej Oława (ryc. 7.).

Ryc. 5. Ludność powiatu oławskiego wg płci wg faktycznego miejsca zamieszkania w latach 1995-2016

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl/bdl.

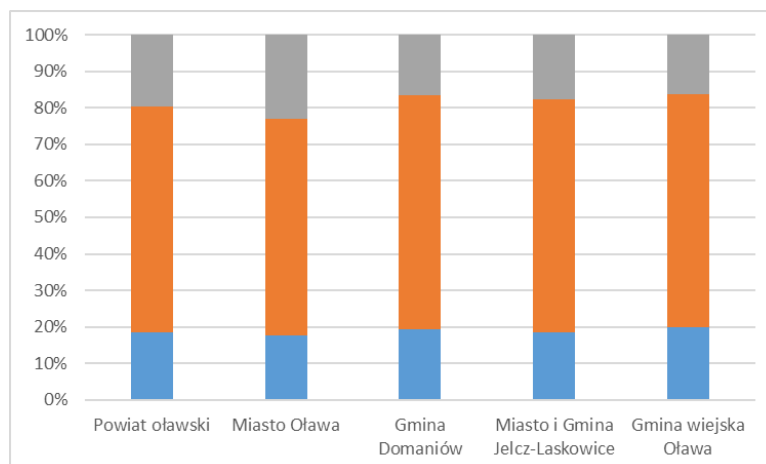
Ryc. 6. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w ogóle ludności powiatu oławskiego w latach 2002-2016

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl/bdl.

Ryc. 7. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w ogóle ludności powiatu oławskiego i poszczególnych gmin w roku 2016

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl/bdl.

Główne czynniki wpływające na liczbę ludności to ruch naturalny (urodzenia i zgony) oraz migracje. Dane dla lat 2005-2016 wskazują, że urodzenia żywe dominują nad zgonami, co przekłada się na dodatni przyrost naturalny. Przyrost naturalny w dwóch ostatnich latach znacząco wzrósł, dodatkowo podkreślić należy, że w Polsce od roku 2012 mamy do czynienia z zerowym lub ujemnym przyrostem naturalnym¹⁰, więc sytuację ludnościową na terenie powiatu oławskiego uznać należy za dobrą. Liczba urodzeń i zgonów w poszczególnych latach ulega niewielkim wahaniom, trudno więc wskazać gminy, w których wskaźniki byłyby najbardziej korzystne. Jedynie jeśli chodzi o liczbę zgonów pozytywnie wyróżnia się miasto i gmina Jelcz-Laskowice, gdzie wskaźniki te są niższe, co daje w efekcie wyższy przyrost naturalny (tabele 2., 3. i 4.).

Tabela 2. Urodzenia żywe na 1000 ludności w powiecie oławskim

Jednostka samorządu	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Powiat oławski	9,7	10,1	10,3	11,4	11,4	11,2	10,4	10,4	9,3	9,3	10,0	10,9
Miasto Oława	8,2	10,1	9,9	10,7	10,9	11,3	10,5	10,7	9,3	8,8	10,0	11,9
Gmina Domaniów	10,9	11,3	11,0	12,2	12,8	11,8	11,0	10,6	8,4	8,5	12,1	7,0
Miasto i Gmina Jelcz-Laskowice	11,0	9,0	10,5	12,5	11,7	11,0	11,2	10,7	9,5	9,3	9,4	11,1
Gmina wiejska Oława	10,6	11,4	10,8	11,0	11,8	11,2	8,9	9,0	9,5	10,6	9,8	9,9

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl/bdl.

¹⁰ Przyrost naturalny w Polsce wynosił 0,0 w latach 2012 i 2014, zaś -0,5, -0,7 i -0,1 odpowiednio w latach 2013, 2015 i 2016 (na 1000 ludności); Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl/bdl.

Tabela 3. Zgony na 1000 ludności w powiecie oławskim

Jednostka samorządu	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Powiat oławski	8,36	7,57	9,14	8,90	9,15	8,72	9,11	8,26	8,30	8,79	8,74
Miasto Oława	9,29	7,96	10,77	9,92	10,53	9,51	10,23	8,99	8,88	9,54	9,72
Gmina Domaniów	12,63	8,87	10,03	8,66	10,89	12,13	10,81	8,94	11,18	8,08	7,16
Miasto i Gmina Jelcz-Laskowice	5,81	6,50	6,70	6,93	7,25	6,83	6,78	7,00	6,31	8,07	6,81
Gmina wiejska Oława	8,64	7,86	9,01	9,84	8,42	8,71	9,69	8,40	9,09	8,55	10,17

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl/bdl.

Tabela 4. Przyrost naturalny na 1000 ludności w powiecie oławskim

Jednostka samorządu	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Powiat oławski	1,3	2,5	1,2	2,5	2,3	2,5	1,3	2,1	1,0	0,5	1,2	2,0
Miasto Oława	-1,1	2,1	-0,8	0,8	0,3	1,8	0,3	1,7	0,4	-0,7	0,3	2,3
Gmina Domaniów	-1,7	2,5	0,9	3,6	1,9	-0,4	0,2	1,7	-2,8	0,4	4,9	-2,3
Miasto i Gmina Jelcz-Laskowice	5,2	2,5	3,8	5,6	4,4	4,2	4,4	3,7	3,2	1,3	2,6	3,5
Gmina wiejska Oława	2,0	3,6	1,8	1,2	3,4	2,5	-0,8	0,6	0,4	2,1	-0,3	0,8

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl/bdl.

W ostatnich latach obserwujemy spadek liczby zawieranych małżeństw – w 2016 roku zawarto 5,0 małżeństw na 1000 ludności, podczas gdy w 2007 roku prawie o 3 małżeństwa więcej. Składa się na to wiele czynników, z jednej strony związanych ze starzeniem się społeczności i zmniejszaniem się liczby ludności w wieku zawierania małżeństw, z drugiej zwiększająca się popularność związków nieformalnych. Jednocześnie liczba rozwodów utrzymuje się na stałym poziomie, a nawet w porównaniu z latami 2005-2007 nieco spadła (tabela 5.).

Tabela 5. Małżeństwa i rozwody na 1000 ludności w powiecie oławskim

Jednostka samorządu	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Małżeństwa	6,2	6,7	7,6	7,3	6,3	6,3	5,7	5,0	4,4	4,7	4,7	5,0
Rozwody	2,5	2,6	2,5	1,9	2,7	1,9	1,7	1,8	2,0	1,7	1,9	bd.

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl/bdl.

Ruchy migracyjne, czyli drugi aspekt kształtujący sytuację ludnościową na obszarze powiatu, również ocenić należy pozytywnie. Corocznie pojawiają się nowe zameldowania na terenie powiatu oławskiego, głównie w mieście Oława. Ludność najczęściej wyjeżdża z terenu miasta Oława oraz miasta i gminy Jelcz-Laskowice. Saldo migracji dla powiatu jest dodatnie i w ostatnich latach ulega niewielkim wahaniom. Saldo migracji na 1000 ludności

najwyższe było w latach 2009-2011, wówczas najwyższe saldo miała gmina wiejska Oława, co wiązało się z rozbudową wielu miejscowości gminy, szczególnie tych, położonych bliżej Wrocławia. W tym okresie dobre wskaźniki odnotowujemy też na terenie miasta i gminy Jelcz-Laskowice. Od roku 2012 saldo migracji jest niższe, a najlepsze wyniki osiągają miasto Oława i nadal gmina wiejska Oława. Niekorzystne trendy migracyjne zauważalne są w gminie Domaniów, która w najmniejszym stopniu cieszy się zainteresowaniem ze strony potencjalnych nowych mieszkańców powiatu (tabele 6., 7., 8. i 9.).

Tabela 6. Zameldowania ogółem w powiecie oławskim

Jednostka samorządu	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Powiat oławski	891	1 264	1 231	1 024	1 255	1 257	1 391	1 114	1 168	1 057
Miasto Oława	198	414	354	337	433	442	519	421	484	433
Gmina Domaniów	91	78	96	52	43	51	67	72	46	54
Miasto i Gmina Jelcz-Laskowice	317	419	452	340	425	411	436	335	371	321
Gmina wiejska Oława	285	353	329	295	354	353	369	286	267	249

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl/bdl.

Tabela 7. Wymeldowania ogółem w powiecie oławskim

Jednostka samorządu	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Powiat oławski	928	1 304	1 055	871	944	870	1 033	965	950	1 025
Miasto Oława	362	467	390	349	401	378	378	340	335	345
Gmina Domaniów	62	103	103	38	71	46	77	79	68	88
Miasto i Gmina Jelcz-Laskowice	384	498	360	322	286	310	362	346	325	384
Gmina wiejska Oława	120	236	202	162	186	136	216	200	222	208

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl/bdl.

Tabela 8. Saldo migracji w powiecie oławskim

Jednostka samorządu	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Powiat oławski	928	1 304	1 055	871	944	870	1 033	965	950	1 025
Miasto Oława	362	467	390	349	401	378	378	340	335	345
Gmina Domaniów	62	103	103	38	71	46	77	79	68	88
Miasto i Gmina Jelcz-Laskowice	384	498	360	322	286	310	362	346	325	384
Gmina wiejska Oława	120	236	202	162	186	136	216	200	222	208

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl/bdl.

Tabela 9. Saldo migracji na 1000 ludności w powiecie oławskim

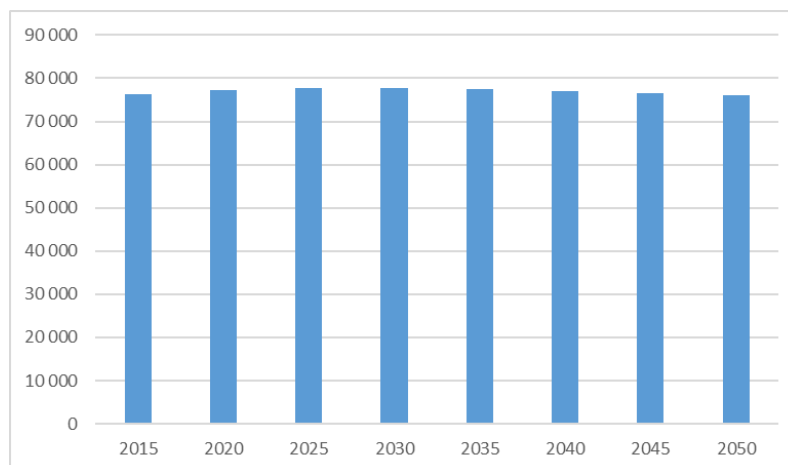
Jednostka samorządu	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Powiat oławski	-0,5	-0,6	2,5	2,1	4,3	5,2	4,8	2,0	2,9	0,4
Miasto Oława	-5,3	-1,7	-1,2	-0,4	1,0	2,0	4,4	2,5	4,6	2,7
Gmina Domaniów	5,5	-4,7	-1,3	2,6	-5,3	0,9	-1,9	-1,3	-4,1	-6,4
Miasto i Gmina Jelcz-Laskowice	-3,1	-3,7	4,3	0,8	6,3	4,5	3,2	-0,5	2,0	-2,7
Gmina wiejska Oława	12,4	8,7	9,4	9,7	12,0	14,9	10,4	5,8	3,0	2,7

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl/bdl.

Prognoza demograficzna dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2014-2050 opracowana przez Główny Urząd Statystyczny w 2014 roku¹¹ wskazuje na korzystną, na tle kraju i województwa dolnośląskiego, sytuację powiatu oławskiego.

Liczba ludności powiatu będzie rosła do 2035 roku i osiągnie wówczas 77 538, a następnie ulegnie niewielkiemu spadkowi by, w 2050 roku, wynieść 75 953, czyli właściwie tyle, ile obecnie (ryc. 8.). Na dobrą tendencję prezentowaną przez prognozę demograficzną wskazuje porównanie trendów dla powiatu z trendem dla Polski i Dolnego Śląska. Liczba ludności w kraju, jak i w województwie, będzie mocno spadała, a niewielu jednostek lokalnych będą dotyczyły tak pozytywne zjawiska (ryc. 9.).

Ryc. 8. Liczba ludności powiatu oławskiego wg prognozy demograficznej

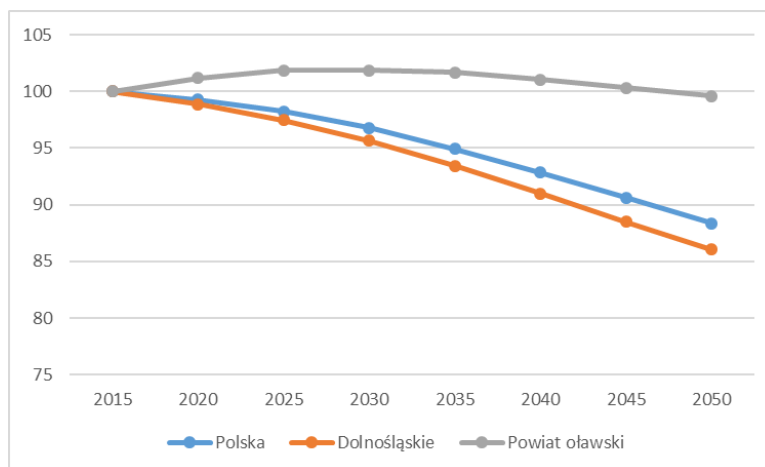

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl/bdl.

¹¹ Prognoza dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2014-2050 (opracowana w 2014 r.), <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/prognoza-ludnosc/prognoza-dla-powiatow-i-miast-na-prawie-powiatu-oraz-podregionow-na-lata-2014-2050-opracowana-w-2014-r-,5,5.html>.

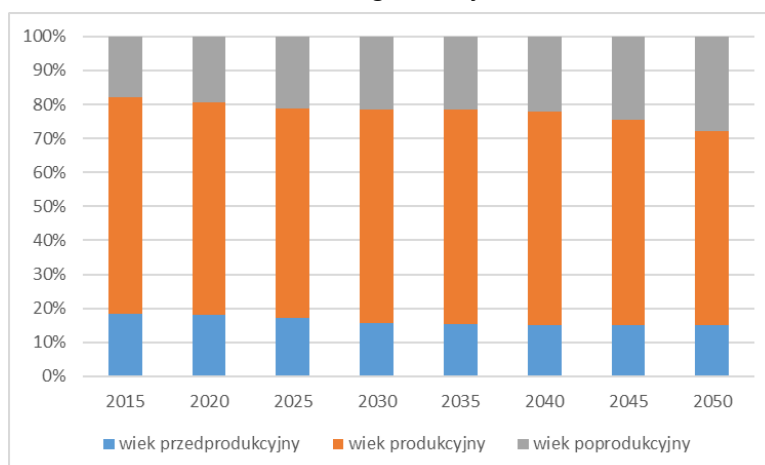
Ryc. 9. Liczba ludności powiatu oławskiego wg prognozy demograficznej na tle Polski i Dolnego Śląska. Rok 2015=100

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl/bdl.

Ważnym aspektem prognozy demograficznej jest również prognozowanie starzenia się społeczeństwa. W tym aspekcie trendy dla powiatu oławskiego nie są korzystne i przewidują znaczący spadek udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym – do 15% w 2050 roku, a także produkcyjnym – do 57% i wzrost udziału ludności w wieku poprodukcyjnym – aż do 28% (ryc. 10.). Trendy dla powiatu oławskiego są w tym zakresie minimalnie lepsze niż dla kraju i Dolnego Śląska – na terenie powiatu minimalnie wyższy będzie udział ludności w wieku przedprodukcyjnym, a niższy w wieku poprodukcyjnym (ryc. 11. i 12.).

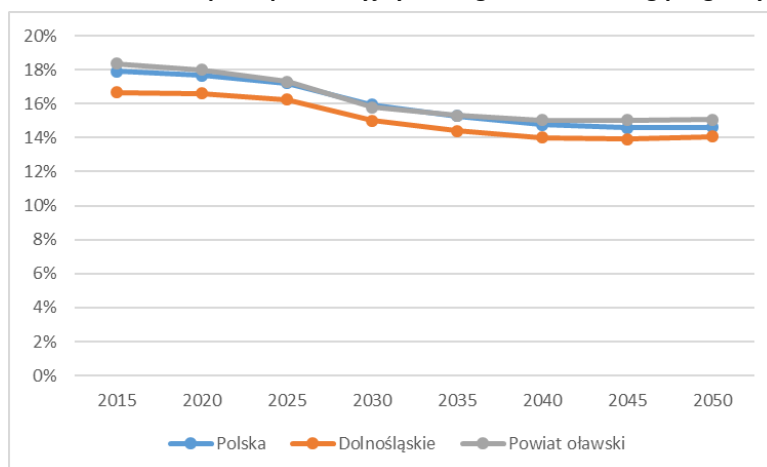
Ryc. 10. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w ogólnej ludności powiatu oławskiego wg prognozy demograficznej

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl/bdl.

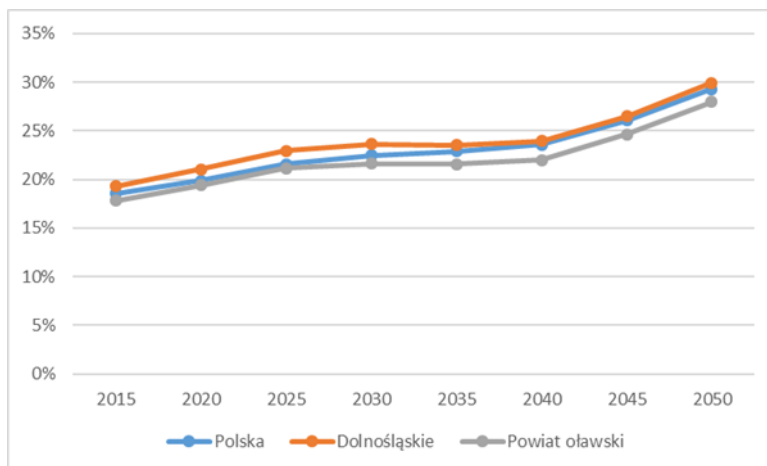

Ryc. 11. Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogóle ludności wg prognozy demograficznej

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl/bdl.

Ryc. 12. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogóle ludności wg prognozy demograficznej

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl/bdl.

2.1.3. Lokalna gospodarka i rynek pracy

Gospodarka lokalna oparta jest głównie o przemysł i usługi, ale na terenie powiatu rozwija się również rolnictwo.

Na rozwój gospodarczy powiatu wpływa przede wszystkim jego korzystne położenie geograficzne, dobre połączenia komunikacyjne i tereny przygotowane pod inwestycje. To sprawiło, że w powiecie inwestują znani inwestorzy. Podkreślić należy, że powiat posiada tradycje motoryzacyjne związane z Jelczańskimi Zakładami Samochodowymi, znanym w kraju

i za granicą producentem autobusów i samochodów ciężarowych. Od drugiej połowy XIX wieku rozwijał się tu przemysł, m.in. hutnictwo w Oławie¹².

Duże znaczenie dla rozwoju gospodarczego powiatu miało utworzenie na jego terenie podstref Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „INVEST – PARK” – podstrefa Jelcz-Laskowice powstała w roku 2001, zaś podstrefa Oława w roku 2004. W gminie Oława znajduje się także Strefa Rozwoju Gospodarczego (na terenie byłego lotniska w Stanowicach), natomiast w gminie Domaniów istnieje Strefa Aktywności Gospodarczej, ulokowana przy węźle autostradowym Brzezimierz, w skład której wchodzi miejscowości Goszczyzna i Pełczyce¹³. Największe firmy działające na terenie powiatu oławskiego, w tym w strefach gospodarczych, zestawiono w tabeli 10.

Tabela 10. Największe firmy działające na terenie powiatu oławskiego (stan na 31.12.2016)

Gmina	Nazwa	Adres
Miasto Oława	Autoliv Poland Sp. z o.o.	ul. Polna 49, 55-200 Oława
	Electrolux Poland Sp. z o.o.	ul. Ofiar Katynia 5, 55-200 Oława
	SCA Hygiene Products Sp. z o.o.	ul. 3 Maja 30A, 55-200 Oława
	DS Smith Polska Sp. z o.o.	ul. Dzierżonia 57, 55-200 Oława
	ERGIS S.A. Oddział w Oławie	ul. Zwierzyniecka 12, 55-200 Oława
	Standis Sp. z o.o.	ul. Rybacka 5, 55-200 Oława
	Mobile Climate Control Sp. z o.o.	ul. Szwedzka 1, 55-200 Oława
	Atex Sp. z o.o.	ul. 3 Maja 20C, 55-200 Oława
Miasto i gmina Jelcz-Laskowice	TOYOTA MOTORS	Łęg, ul. Japońska 6
	SIMOLDES PLASTICOS Polska sp. z o.o.	Jelcz-Laskowice, ul. Zachodnia 7
	Autoliv Poland sp. z o.o.	Jelcz-Laskowice, ul. Belgijska 2
	ITALMETAL sp. z o.o.	Łęg, ul. Europejska 2
	Instytut Mechaniki	Jelcz-Laskowice, ul. Inżynierska 3
	Elica Group Sp. Z o.o.	Jelcz-Laskowice, ul. Inżynierska 3
	FAURECIA Wałbrzych S.A.	Łęg, ul. Europejska 6
	RONAL Polska Sp. z o.o.	Jelcz-Laskowice, ul. Inżynierska 3
	JELCZ Sp. z o.o.	Jelcz-Laskowice, ul. Inżynierska 3
	STELWED	Miłoszyce, ul. Dziuplińska 19
Gmina wiejska Oława	SIL-PRO Bloczki Silikatowe Sp. z o.o	Godzikowice 50 M
	ARDEX Polska Sp. z o.o.	ul. Jarzębinowa 6, Stanowice
	BIMs PLUS FHH	ul. Klonowa 1, Stanowic
	Kompozyty Sp. z o.o.	ul. Topolowa 8, Stanowice
	Roba Metals Polska Sp. z o.o.	ul. Jarzębinowa 39, Stanowice
	Sanbet Fabryka Betonu Maciej Jucha	ul. Wierzbowa 1, Stanowice
	Semmelrock Stein + Design Sp. z o.o.	ul. Grabowa 4, Stanowice

¹² Powiat Oławski, https://starostwo.olawa.pl/strona-4-powiat_olawski.html.

¹³ Powiat Oławski, https://starostwo.olawa.pl/strona-4-powiat_olawski.html; Gmina Oława, http://www.gminaolawa.pl/index.php/dla_inwestorow; Miasto Oława, <https://www.um.olawa.pl/miasto/przedsiębiorczosc-i-inwestycje/strefa-ekonomiczna>; Miasto i Gmina Jelcz-Laskowice, <http://www.jelcz-laskowice.pl/pl/strony/1074.inwestorzy-wsse.html>.

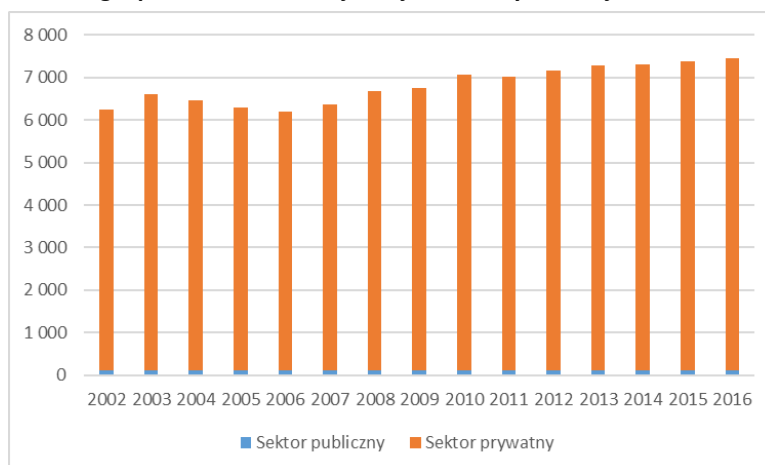

	SG Sp. z o.o.	ul. Lotnicza 8, Stanowice
	Bartek Candles	ul. Wójcicka 12, Bystrzyca
	Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe WÓJCIK	ul. Cmentarna 4, Bystrzyca
Gmina Domaniów	Palef Sp. z o.o. Ogrodzenia, odlewnia aluminium	Goszczyna 32A; 55-216 Domaniów
	Makart-Box Bojakowscy s. j.	Domaniów 31B; 55-216 Domaniów
	Ktm S.C. Warsztaty Usługowo-Naprawcze L. Tomasziewicz J. Mykita	Domaniów ul. Akacyjowa 6; 55-216 Domaniów
	„TORBUD” – Stefan Torończak	Swojków 1B ; 55-216 Domaniów
	Mota-Engil Central Europe S.A.	Brzezimierz; 55-216 Domaniów
	Stacja Paliw PKN ORLEN S.A.	Brzezimierz 15; 55-216 Domaniów
	"Łab-Mar" Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe Marcin Łabentowicz	Kończyce 45; 55-216 Domaniów
	ROL - MIX Kamil Bojakowski	Pełczyce 12; 55-216 Domaniów
	PHU RYWAL Waldemar Dumański	Pełczyce 10; 55-216 Domaniów
	DUKE Marzenna Bernakiewicz	Wierzbno 1C; 55-216 Domaniów
	Zakład Obsługi Rolnictwa Skup i Sprzedaż Żywca Jan Lewandowski	Wierzbno 106; 55-216 Domaniów
	Agrarada Sp. z o.o.	Brzezimierz 12; 55-216 Domaniów
	Agro-Efekt Sp. z o.o.	Polwica 35; 55-216 Domaniów

Źródło: Urząd Miejski w Oławie; Urząd Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice; Urząd Gminy Oława; Urząd Gminy Domaniów.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na terenie powiatu oławskiego w 2016 roku zlokalizowanych było 7639 podmiotów gospodarki narodowej, zarejestrowanych w rejestrze REGON, z czego 219 to podmioty sektora publicznego, zaś 7363 sektora prywatnego. Od 2006 roku obserwujemy niewielki wzrost liczby podmiotów gospodarczych w powiecie (ryc. 13.).

Ryc. 13. Liczba podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON w latach 2002-2016

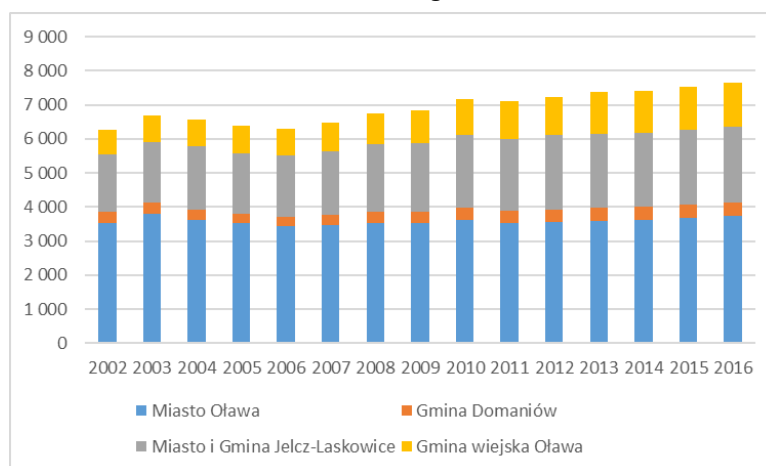

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl/bdl.

Najwięcej zarejestrowanych podmiotów znajduje się w mieście Oława – w 2016 roku było to 3748 podmiotów, co stanowiło 49% ogółu firm z terenu powiatu. Na obszarze miasta i gminy Jelcz-Laskowice siedziby miało 2214 podmiotów, co stanowi 29% podmiotów z terenu powiatu. Gmina wiejska Oława miała 1283 podmioty, a gmina Domaniów 394, co stanowiło odpowiednio 17% i 5% ogółu podmiotów¹⁴. Wzrost liczby podmiotów gospodarczych obserwujemy we wszystkich gminach powiatu oławskiego (ryc. 14.). Wśród podmiotów gospodarczych dominują osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – w 2016 roku stanowiły one 78% ogółu podmiotów prywatnych¹⁵.

Ryc. 14. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON w gminach powiatu oławskiego

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl/bdl.

Działalność gospodarcza prowadzona na terenie powiatu jest zróżnicowana, na co wskazuje różnorodność podmiotów ze względu na sekcje PKD 2007. Najwięcej podmiotów w roku 2016 prowadziło działalność gospodarczą w sekcjach:

- C – Przetwórstwo przemysłowe: 802;
- F – Budownictwo: 1130;
- G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle: 1960;
- M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna: 660¹⁶.

¹⁴ Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl/bdl.

¹⁵ Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl/bdl.

¹⁶ Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl/bdl.

Do istotnych należy też zaliczyć sekcje:

- H – Transport i gospodarka magazynowa: 456;
- J – Informacja i komunikacja: 246;
- K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa: 234;
- L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości: 440;
- N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca: 214;
- P – Edukacja: 237;
- Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna: 274;
- S – Pozostała działalność usługowa oraz T – Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby: 460¹⁷.

Poziom rozwoju przedsiębiorczości na terenie powiatu oławskiego należy ocenić w miarę pozytywnie, na co wskazuje wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców (100 w 2016 roku). Wskaźniki dla powiatu sytuują się nieco poniżej średniej dla województwa dolnośląskiego oraz dla Polski (ryc. 15.). Wskaźnik liczby podmiotów na 1000 mieszkańców jest generalnie wyższy w gminach miejskich – w mieście Oława wyniósł w 2016 roku 114, w mieście i gminie Jelcz-Laskowice 96, natomiast w gminach wiejskich Oława i Domaniów odpowiednio 85 i 75¹⁸. Podobna tendencja utrzymuje się w ostatnich latach, chociaż w gminach wiejskich zauważalny jest wzrost liczby podmiotów i zmniejszanie dystansu do miasta Oława i miasta i gminy Jelcz-Laskowice (ryc. 16.).

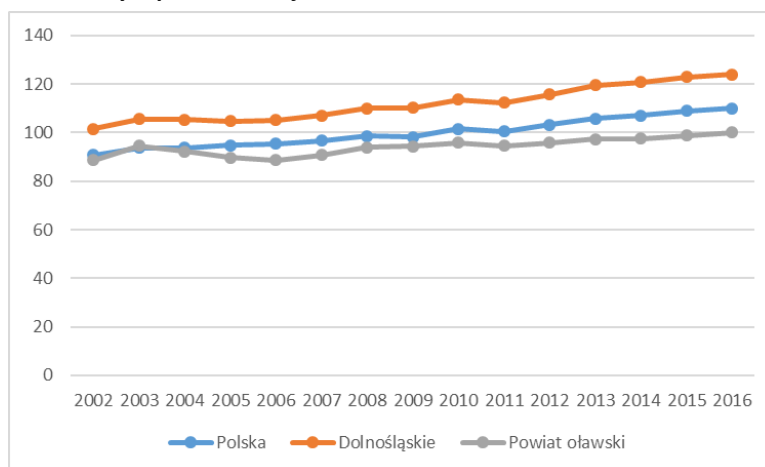
¹⁷ Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl/bdl.

¹⁸ Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl/bdl.

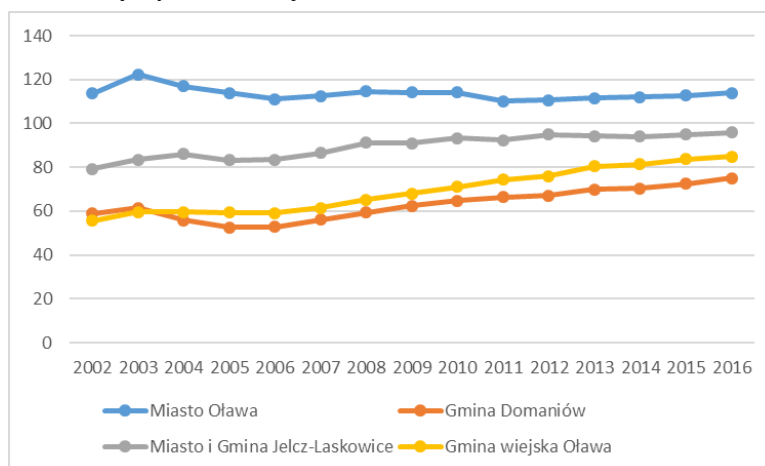

Ryc. 15. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 ludności w latach 2002-2016

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl/bdl.

Ryc. 16. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 ludności w latach 2002-2016

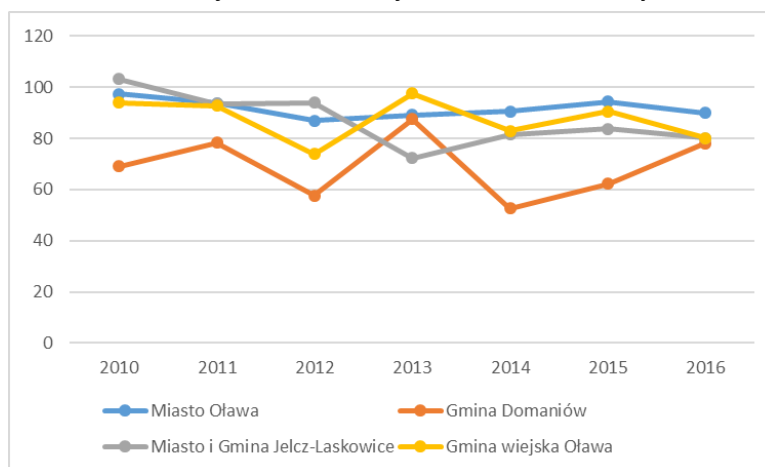

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl/bdl.

Liczba nowo rejestrowanych w ostatnich latach podmiotów cechuje się sporą fluktuacją, szczególnie w gminach wiejskich Oława i Domaniów (ryc. 17.).

Ryc. 17. Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności 2010-2016

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl/bdl.

Pozytywnie należy ocenić sytuację na rynku pracy w powiecie oławskim. Znacząca liczba podmiotów gospodarczych, w tym duże zakłady przemysłowe, generują miejsca pracy w których zatrudnienie znaleźć mogą mieszkańcy powiatu. Zgodnie z danymi Dolnośląskiego Wojewódzkiego Urzędu Pracy powiat oławski, obok miast Wrocław, Jelenia Góra i Wałbrzych, a także powiatów wrocławskiego, świdnickiego należy do powiatów o największej liczbie wolnych miejsc pracy zgłaszanych przez pracodawców w urzędach pracy¹⁹. Bliskość miasta Wrocław oraz miejscowości powiatu wrocławskiego, który również oferuje miejsca pracy powoduje, że sytuację na rynku pracy ocenić należy jako dobrą.

W związku z korzystnym położeniem geograficznym, komunikacyjnym i atrakcyjnymi terenami inwestycyjnymi należy prognozować dalszy rozwój gospodarczy powiatu oławskiego.

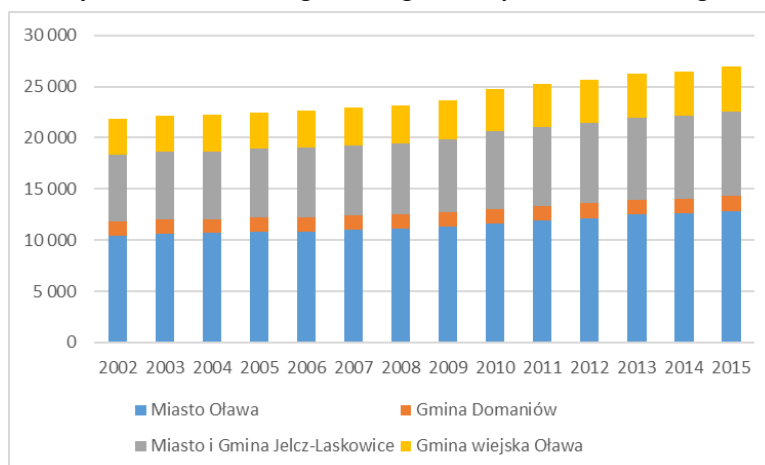
2.1.4. Mieszkalnictwo i infrastruktura komunalna

Zasób mieszkaniowy powiatu oławskiego oparty jest generalnie o lokale i domy prywatne. Zgodnie z danymi GUS za rok 2015 na terenie powiatu były 26 932 mieszkania, a ich liczba systematycznie rośnie (ryc. 18.).

¹⁹ Informacja o sytuacji na rynku pracy w województwie dolnośląskim w lutym 2017 roku, Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy, Wrocław 2017.

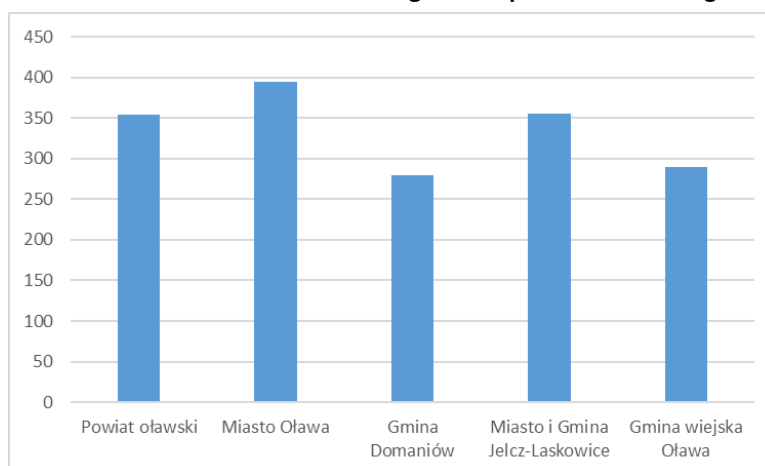
Ryc. 18. Mieszkania ogółem w gminach powiatu oławskiego

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl/bdl.

Najwięcej mieszkań w przeliczeniu na 1000 mieszkańców znajduje się w mieście Oława – w 2015 roku 395, najmniej w gminie Domaniów 279 (ryc. 19.). Średnia dla powiatu oławskiego 354 mieszkania na 1000 ludności jest niższa niż średnia dla województwa dolnośląskiego (391) i Polski (367)²⁰.

Ryc. 19. Mieszkania na 1000 mieszkańców w gminach powiatu oławskiego w 2015 roku

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl/bdl.

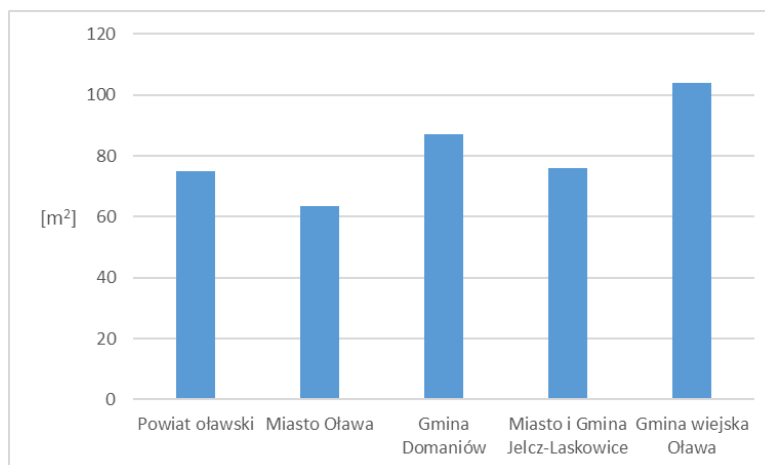
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w 2015 w powiecie oławskim wyniosła 75,1m², oczywiście większa była w gminach wiejskich, co wynika z przewagi na ich terenie budownictwa jednorodzinnego. Najmniejsze mieszkania znajdowały się w mieście Oława,

²⁰ Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl/bdl.

przeciętna wielkość to 63,5m² (ryc. 20.). W powiecie oławskim na 1 osobę w 2015 roku przypadało 26,6m² powierzchni w mieszkaniu, mieszkanie miało średnio 4,03 izby, a na izbę przypadało 0,7 osoby²¹. Ogólne warunki mieszkaniowe w tym kontekście uznać należy za dobre.

Ryc. 20. Przepiętna powierzchnia użytkowa mieszkania w gminach powiatu oławskiego w 2015 roku

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl/bdl.

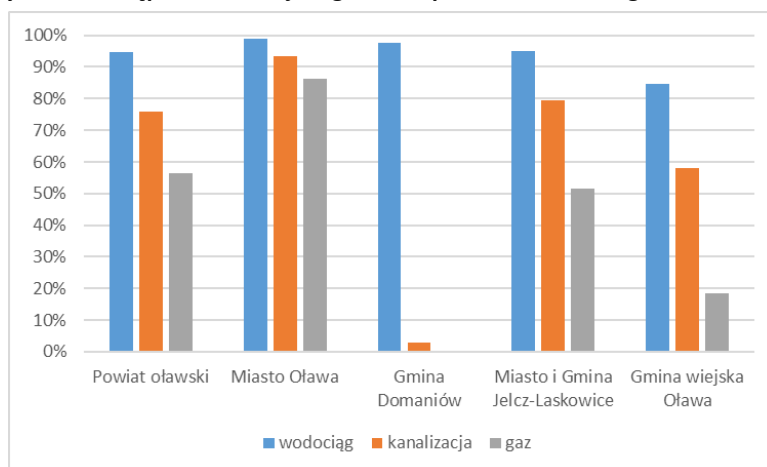
Mieszkańcy powiatu oławskiego mają dostęp do sieci elektrycznej. Z wodociągu w 2015 roku korzystało 95% ludności, z kanalizacji 76%, zaś z sieci gazowej 56%. Najwięcej gospodarstw domowych korzystało z instalacji w mieście Oława, najgorszy dostęp do instalacji mają mieszkańcy gminy Domaniów (ryc. 21.). Według danych GUS w 2015 roku w łazienkę wyposażonych było 97% mieszkań na terenach miejskich i 89% na terenach wiejskich powiatu. Do centralnego ogrzewania miało dostęp 92% mieszkańców miast i 80% mieszkańców wsi²².

²¹ Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl/bdl.

²² Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl/bdl.

Ryc. 21. Dostęp do instalacji w gminach powiatu oławskiego w 2015 roku

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl/bdl.

Ze względu na korzystne położenie geograficzne należy prognozować dalszy rozwój prywatnych zasobów mieszkaniowych na terenie powiatu.

Istotnym z perspektywy gmin i powiatu zasobem mieszkaniowym są zasoby mieszkaniowe gmin. Dzięki nim z lokali mieszkalnych korzystać mogą ci mieszkańcy, którzy nie mogą pozwolić sobie na zakup lokalu na rynku prywatnym. Wszystkie gminy powiatu oławskiego posiadają mieszkania komunalne, których najwięcej jest w mieście Oława, aż 1244. Lokale socjalne posiadają wszystkie gminy oprócz gminy wiejskiej Oława, a najwięcej lokali socjalnych posiada miasto i gmina Jelcz-Laskowice – 89. Mieszkania chronione posiadają tylko Powiat Oławski i miasto i gmina Jelcz-Laskowice. W każdej z gmin jest kolejka oczekujących na mieszkanie komunalne (tabela 11.).

Tabela 11. Zasoby mieszkaniowe gmin (stan na 31.12.2016)

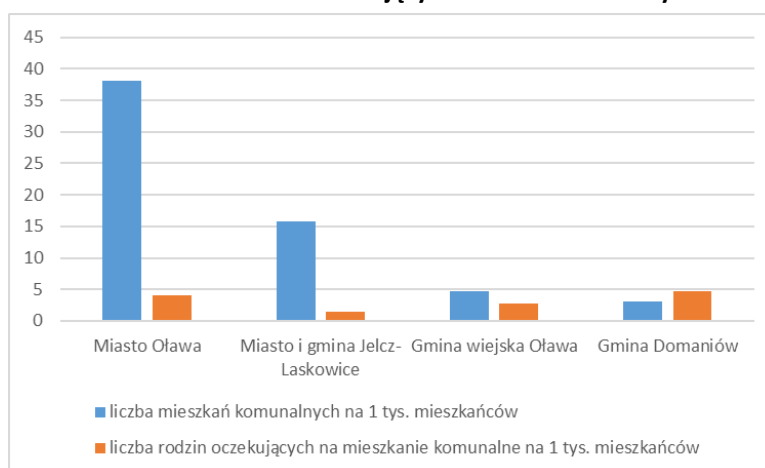
Wyszczególnienie	Miasto Oława	Miasto i gmina Jelcz-Laskowice	Gmina wiejska Oława	Gmina Domaniów
Liczba mieszkań komunalnych ogółem	1244	366	71	16
w tym lokali socjalnych	80	89	0	3
w tym mieszkań chronionych	0	4	0	0
Liczba rodzin oczekujących na mieszkanie komunalne	132	33	41	25
w tym na lokal socjalny	72	12	0	5

Źródło: Urząd Miejski w Oławie; Urząd Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice; Urząd Gminy Oława; Urząd Gminy Domaniów.

Aby pokazać mieszkaniowe zasoby komunalne warto uwzględnić wielkość poszczególnych gmin. Rozpatrując liczbę mieszkań komunalnych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wskazać należy, że najwięcej mieszkań posiada miasto Oława – aż 38,2 na 1000 mieszkańców. Gmina wiejska Oława oraz Domaniów posiadają mniej niż 5 mieszkań na 1000 mieszkańców (ryc. 22.). Liczba rodzin oczekujących na lokal komunalny najmniejsza jest w mieście i gminie Jelcz-Laskowice – 1,4 na 1000 mieszkańców, a największa w gminie Domaniów – 4,7 na 1000 mieszkańców (ryc. 22.). Dane te wskazują na konieczność rozbudowy zasobów mieszkaniowych gminy.

Ryc. 22. Mieszkania komunalne i oczekujący na mieszkania na 1 tys. mieszkańców

Źródło: Obliczenia własne na podstawie: Urząd Miejski w Oławie; Urząd Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice; Urząd Gminy Oława; Urząd Gminy Domaniów.

2.1.5. Oświata i opieka nad dziećmi

Infrastruktura oświaty na terenie powiatu oławskiego obejmuje sieć miejsc opieki nad dziećmi do lat 3, przedszkoli i szkół.

Opiekę nad dziećmi do lat 3 na terenie powiatu zapewniają żłobki, które funkcjonują tylko w dwóch gminach – mieście Oława i mieście i gminie Jelcz-Laskowice. Wśród placówek znajduje się jeden żłobek publiczny, mieszczący się w Oławie oraz 4 żłobki niepubliczne: 2 w Oławie i 2 w Jelczu-Laskowicach (tabela 12). Wskazać należy na zapotrzebowanie na usługi żłobkowe na terenie powiatu.

Tabela 12. Instytucje opieki nad dziećmi do lat 3 w powiecie oławskim (stan na 01.09.2016)

Gmina	Nazwa	Adres
Miasto Oława	Żłobek Miejski w Oławie „Poranek”	ul. B. Chrobrego 106 a; 55-200 Oława
	Żłobek/Agata Sawicka „Klub Malucha”	ul. Zacisza 34/1u; 55-200 Oława
	Niepubliczny Żłobek „Bąbelki”	ul. Juliusza Kossaka 9; 55-200 Oława
Miasto i gmina Jelcz-Laskowice	Żłobek Niepubliczny „Tuptuś”	ul. Oleśnicka 11a, 55-220 Jelcz-Laskowice
	Żłobek Niepubliczny „Magdalenka” (oddział w Przedszkolu Niepublicznym „Magdalenka”)	al. Wolności 12, 55-220 Jelcz-Laskowice

Źródło: Urząd Miejski w Oławie; Urząd Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice; Urząd Gminy Oława; Urząd Gminy Domaniów.

Lepiej rozwinięta jest sieć placówek przedszkolnych, które znajdują się w każdej gminie, przy czym miasto i gmina Jelcz-Laskowice posiada wyłącznie placówki niepubliczne, w pozostałych gminach funkcjonują przedszkola publiczne (tabela 13.). Instytucje opieki przedszkolnej dysponują różną liczbą miejsc – od małych placówek do dużych, wieloddziałowych przedszkoli (tabela 14.)

Tabela 13. Instytucje opieki przedszkolnej w powiecie oławskim

Gmina	Nazwa	Adres
Miasto Oława	Miejskie Przedszkole nr 1 w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 1 w Oławie	ul. Iwazkiewicza 11, 55-200 Oława
	Miejskie Przedszkole nr 2 w Oławie	ul. Lipowa 20 a, 55-200 Oława
	Miejskie Przedszkole nr 3 „Bajka” w Oławie	ul. B. Chrobrego 30 a, 55-200 Oława
	Miejskie Przedszkole nr 4 im. Misia Uszatka w Oławie	ul. 1 Maja 33, 55-200 Oława
	Niepubliczne Przedszkole „Kredka” w Oławie	ul. Zwierzyniec Duży 23, 55-200 Oława
	Niepubliczne Przedszkole „Żak” w Oławie	ul. Żołnierzy Armii Krajowej 9; 55-200 Oława
	Niepubliczne Przedszkole „EneDue” w Oławie	ul. Broniewskiego 1, 55-200 Oława
	Niepubliczny Punkt Przedszkolny „Mały Odkrywca” w Oławie	ul. ks. Jana Janowskiego 9, 55-200 Oława
Miasto i gmina Jelcz-Laskowice	Przedszkole Niepubliczne „Magdalenka”	Al. Wolności 12, 55-220 Jelcz-Laskowice
	Przedszkole Niepubliczne „Mikołajek”	ul. Sadowa 2, 55-220 Miłoszyce
	Przedszkole Niepubliczne „Entliczek”	ul. Liliowa 1, 55-220 Jelcz-Laskowice
	Przedszkole Niepubliczne „Bajkoludek”	ul. Liliowa 1, 55-220 Jelcz-Laskowice
Gmina wiejska Oława	Publiczne Przedszkole	Bystrzyca ul. Kościuszki 99
	Publiczne Przedszkole	Drzemlikowice 14
Gmina Domaniów	Przedszkole Publiczne w Polwicy	Polwica 23, 55-216 Domaniów
	Przedszkole Publiczne w Danielowicach	Danielowice 3, 55-216 Domaniów
	Oddział 0 w Szkole Podstawowej w Domaniowie	Domaniów 144, 55-216 Domaniów

	Oddział 0 w Szkole Podstawowej w Wierzbnie	Wierzbno 84, 55-217 Wierzbno
	Oddział 0 w Szkole Podstawowej w Goszczynie	Goszczyna 84, 55-216 Domaniów

Źródło: Urząd Miejski w Oławie; Urząd Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice; Urząd Gminy Oława; Urząd Gminy Domaniów.

Tabela 14. Liczba dzieci w instytucjach opieki przedszkolnej w powiecie oławskim (stan na 1 września)

Gmina	Nazwa	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Miasto Oława	Miejskie Przedszkole nr 1 w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 1 w Oławie	125	135	128	149	146	172
	Miejskie Przedszkole nr 2 w Oławie	196	199	200	194	192	199
	Miejskie Przedszkole nr 3 „Bajka” w Oławie	140	148	148	153	149	146
	Miejskie Przedszkole nr 4 im. Misia Uszatka w Oławie	123	132	132	130	125	125
	Niepubliczne Przedszkole „Kredka” w Oławie	63	71	75	68	88	120
	Niepubliczne Przedszkole „Żak” w Oławie	-	-	103	128	124	133
	Niepubliczne Przedszkole „Enedue” w Oławie	-	-	-	7	21	44
	Niepubliczny Punkt Przedszkolny „Mały Odkrywca” w Oławie	-	17	18	13	-	-
Miasto i gmina Jelcz-Laskowice	Przedszkole Niepubliczne „Magdalenka” w Jelczu-Laskowicach	200	212	197	211	187	217
	Przedszkole Niepubliczne „Mikołajek” w Miłoszycach	-	116	112	98	85	114
	Przedszkole Niepubliczne „Entliczek” w Jelczu-Laskowicach	181	190	179	150	172	191
	Przedszkole Niepubliczne „Bajkoludek” w Minkowicach Oławskich	51	49	47	46	43	50
Gmina wiejska Oława	Publiczne Przedszkole w Bystrzycy	75	75	75	75	109	114
	Publiczne Przedszkole w Drzemlikowicach	-	15	16	16	16	16
Gmina Domaniów	Przedszkole Publiczne w Polwicy	65	50	50	46	47	63
	Przedszkole Publiczne w Danielowicach	11	74	72	68	52	57
	Oddział 0 w Szkole Podstawowej w Domaniowie	16	15	17	13	12	15
	Oddział 0 w Szkole Podstawowej w Wierzbnie	49	30	34	25	11	12
	Oddział 0 w Szkole Podstawowej w Goszczynie	14	12	15	14	12	23

Źródło: Urząd Miejski w Oławie; Urząd Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice; Urząd Gminy Oława; Urząd Gminy Domaniów.

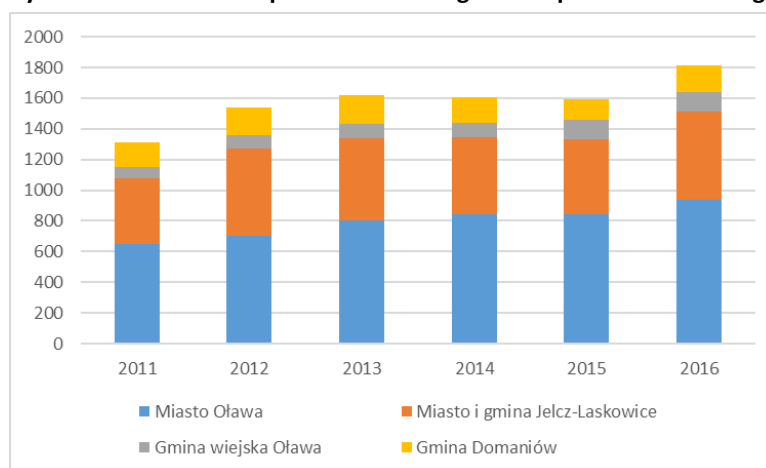
Liczba dzieci uczęszczających do przedszkola w ostatnich latach rośnie, szczególnie widoczny jest wzrost w roku 2016, co wiąże się z obowiązkiem zapewnienia miejsc

w przedszkolach dla dzieci 4-letnich od roku szkolnego 2015/2016, ale również ze zmianami systemie edukacji podwyższającymi wiek rozpoczynania edukacji szkolnej do 7 lat od roku 2016/2017, co umożliwiło pozostawienie dzieci 6-letnich w przedszkolach (ryc. 23.). Relatywnie największy wzrost w latach 2011-2016 odnotować należy w gminie wiejskiej Oława – o 73%, najmniejszy w gminie Domaniów – o 10%²³. Problem z dostępem do usług przedszkolnych występuje w mieście Oława, w którym nie wszystkie chętne dzieci uzyskały miejsce w przedszkolu²⁴.

Ryc. 23. Liczba dzieci w przedszkolach w gminach powiatu oławskiego

Źródło: Urząd Miejski w Oławie; Urząd Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice; Urząd Gminy Oława; Urząd Gminy Domaniów.

Powiat ma rozbudowaną sieć szkolną, którą tworzą szkoły podstawowe, gimnazja oraz szkoły ponadgimnazjalne. Szkoły podstawowe i gimnazja znajdują się w każdej z gmin, przy czym gimnazjum dla gminy wiejskiej Oława zlokalizowane jest w mieście Oława (tabela 15.). Szkoły mają różną wielkość, mamy zarówno duże placówki, jak i małe, kameralne szkoły wiejskie (tabela 16.). W związku z reformą edukacji wdrażaną od roku szkolnego 2017/2018 sieć szkół w gminach będzie ulegała przekształceniom.

²³ W mieście Oława wzrost wyniósł 45%, a w mieście i gminie Jelcz-Laskowice 32%; Obliczenia własne na podstawie: Urząd Miejski w Oławie; Urząd Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice; Urząd Gminy Oława; Urząd Gminy Domaniów.

²⁴ Ocena zasobów pomocy społecznej MOPS Oława.

Tabela 15. Szkoły podstawowe i gimnazja w powiecie oławskim

Gmina	Nazwa	Adres
Miasto Oława	Szkoła Podstawowa nr 1 im. B. Chrobrego w Oławie	ul. Żołnierzy AK 21; 55-200 Oława
	Szkoła Podstawowa nr 2 im. Jakuba Sobieskiego w Oławie	ul. Rybacka 6a; 55-200 Oława
	Szkoła Podstawowa nr 4 im. Jana Pawła II w Oławie	ul. Broniewskiego 6; 55-200 Oława
	Szkoła Podstawowa nr 5 im. Kawalerów Orderu Uśmiechu w Oławie	ul. Kamienna 8; 55-200 Oława
	Szkoła Podstawowa nr 8 im. gen. Karola Rola Miałowskiego w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 1 w Oławie	ul. Iwazkiewicza 11; 55-200 Oława
	Gimnazjum nr 1 im. Polskich Olimpijczyków w Oławie	ul. Sportowa 6; 55-200 Oława
	Gimnazjum nr 2 im. Orłąt Lwowskich w Oławie	ul. Lwowska 3; 55-200 Oława
Miasto i gmina Jelcz-Laskowice	Publiczna Szkoła Podstawowa nr 1	ul. Świętochowskiego 1, 55-220 Jelcz-Laskowice
	Publiczna Szkoła Podstawowa nr 2	Al. Młodych 1, 55-220 Jelcz-Laskowice
	Publiczna Szkoła Podstawowa nr 3	ul. B.Prusa 2, 55-220 Jelcz-Laskowice
	Publiczna Szkoła Podstawowa	ul. Główna 24, 55-220 Miłoszyce
	Zespół Publiczna Szkoła Podstawowa i Publiczne Gimnazjum	ul. Kościelna 20, 55-220 Minkowice Oławskie
	Publiczne Gimnazjum nr 2	Al. Młodych 1, 55-220 Jelcz-Laskowice
Gmina wiejska Oława	Szkoła Podstawowa	Bystrzyca ul. Kościuszki 45
	Szkoła Podstawowa	Chwalibożyce 1c
	Szkoła Podstawowa	Drzemlikowice 14
	Szkoła Podstawowa	Osiek 124
	Szkoła Podstawowa	Marcinkowice, ul. Szkolna 1
	Gimnazjum nr 3	Oława, ul. Lwowska 10
	Szkoła Podstawowa	Gać 53
Gmina Domaniów	Zespół Szkół im. Jana Pawła II w Domaniowie	Domaniów 144, 55-216 Domaniów
	Zespół Szkół w Wierzbnie	Wierzbno 84, 55-217 Wierzbno
	Publiczna Szkoła Podstawowa Fundacji „Świat Dzieci i Dorosłych” w Goszczynie	Goszczyna 28, 55-216 Domaniów

Źródło: Urząd Miejski w Oławie; Urząd Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice; Urząd Gminy Oława; Urząd Gminy Domaniów.

Tabela 16. Liczba dzieci w szkołach podstawowych i gimnazjach w powiecie oławskim (stan na 1 września)

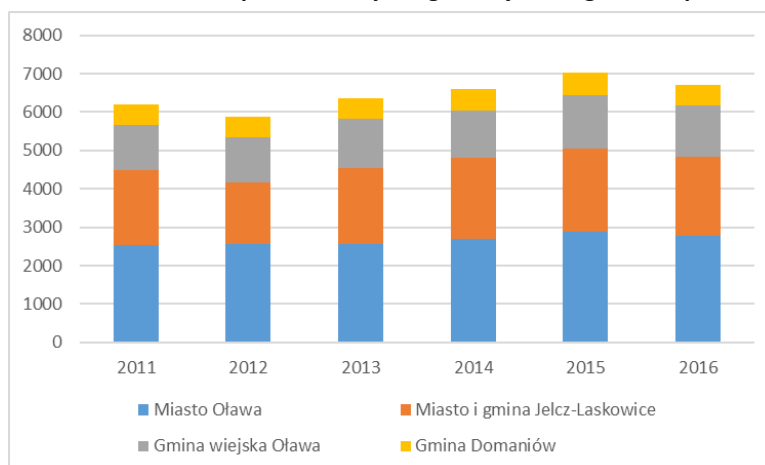
Gmina	Nazwa	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Miasto Oława	Szkoła Podstawowa nr 1 im. B. Chrobrego w Oławie	245	245	267	292	319	315
	Szkoła Podstawowa nr 2 im. Jakuba Sobieskiego w Oławie	408	411	376	409	436	438
	Szkoła Podstawowa nr 4 im. Jana Pawła II w Oławie	124	140	171	216	301	311
	Szkoła Podstawowa nr 5 im. Kawalerów Orderu Uśmiechu w Oławie	335	346	331	359	379	370
	Szkoła Podstawowa nr 8 im. gen. Karola Rola Miałowskiego w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 1 w Oławie	630	641	643	675	719	656
	Gimnazjum nr 1 im. Polskich Olimpijczyków w Oławie	449	449	438	424	396	346
	Gimnazjum nr 2 im. Orłąt Lwowskich w Oławie	331	335	329	321	343	330
Miasto i gmina Jelcz-Laskowice	Publiczna Szkoła Podstawowa nr 1 w Jelczu-Laskowicach	-	-	-	-	197	196
	Publiczna Szkoła Podstawowa nr 2 w Jelczu-Laskowicach	592	611	647	711	766	747
	Publiczna Szkoła Podstawowa nr 3 w Jelczu-Laskowicach	366	383	371	392	398	399
	Publiczna Szkoła Podstawowa w Miłoszycach	364		381	437	246	250
	Zespół Publiczna Szkoła Podstawowa i Publiczne Gimnazjum w Minkowicach Oławskich	250	242	233	230	218	198
	Publiczne Gimnazjum nr 2 w Jelczu-Laskowicach	383	350	356	338	318	286
Gmina wiejska Oława	Szkoła Podstawowa w Bystrzycy	302	300	305	310	344	305
	Szkoła Podstawowa w Chwalibóźcach	51	50	84	81	93	91
	Szkoła Podstawowa w Drzemlikowicach	75	76	73	75	76	74
	Szkoła Podstawowa w Osieku	96	84	76	75	89	71
	Szkoła Podstawowa w Marcinkowicach	269	279	310	321	369	348
	Gimnazjum nr 3 w Oławie	442	447	442	460	442	409
	Szkoła Podstawowa w Gaci	-	-	-	-	-	28
Gmina Domaniów	Zespół Szkół im. Jana Pawła II w Domaniowie	215	232	226	240	259	237
	Zespół Szkół w Wierzbnie	270	254	236	242	249	229
	Publiczna Szkoła Podstawowa Fundacji „Świat Dzieci i Dorosłych” w Goszczynie	59	52	58	69	72	64

Źródło: Urząd Miejski w Oławie; Urząd Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice; Urząd Gminy Oława; Urząd Gminy Domaniów.

W ostatnich latach obserwujemy wzrost liczby dzieci w szkołach podstawowych i gimnazjach, a w 2016 roku spadek. Tendencje te spowodowane są w dużej mierze reformami edukacji związanymi z obniżaniem i podwyższeniem wieku rozpoczęcia edukacji szkolnej (ryc. 24.).

Ryc. 24. Liczba dzieci w szkołach podstawowych i gimnazjach w gminach powiatu oławskiego

Źródło: Urząd Miejski w Oławie; Urząd Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice; Urząd Gminy Oława; Urząd Gminy Domaniów.

Powiat oławski dysponuje również ofertą szkół ponadgimnazjalnych zlokalizowanych w Oławie oraz Jelczu-Laskowicach. Na terenie powiatu młodzież może uczyć się w liceach ogólnokształcących, technikach różnych specjalności oraz zasadniczych szkołach zawodowych (od 1 września 2017 roku szkołach branżowych I stopnia). Spis szkół zestawiono w tabeli 17. Uczniowie mogą również korzystać z innych placówek, w tym zlokalizowanych we Wrocławiu.

Tabela 17. Szkoły ponadgimnazjalne w powiecie oławskim

Nazwa	Adres	Oferta
Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Oławie	ul. Kutrowskiego 31, 55-200 Oława	- liceum ogólnokształcące (klasa policyjna, dziennikarsko-filmowa) - technikum (hotelarskie, mechaniczne, żywienia i usług gastronomicznych, grafiki i poligrafii cyfrowej, organizacji reklamy) - zasadnicza szkoła zawodowa (szkoła branżowa I stopnia)
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 2 im. Zjednoczonej Europy w Oławie	ul. 3-go Maja 18 e, 55-200 Oława	- technikum (informatyka, logistyka, spedytor, ekonomista/handlowiec) - zasadnicza szkoła zawodowa (szkoła branżowa I stopnia)
Liceum Ogólnokształcące Nr 1 im. Jana III Sobieskiego w Oławie	pl. Zamkowy 10, 55-200 Oława	- liceum ogólnokształcące
Zespół Szkół im. Jana Kasprowicza w Jelczu-Laskowicach	ul. Techników 26, 55-221 Jelcz-Laskowice	- liceum ogólnokształcące - technikum (informatyka) - zasadnicza szkoła zawodowa (szkoła branżowa I stopnia)

Źródło: Starostwo Powiatowe w Oławie.

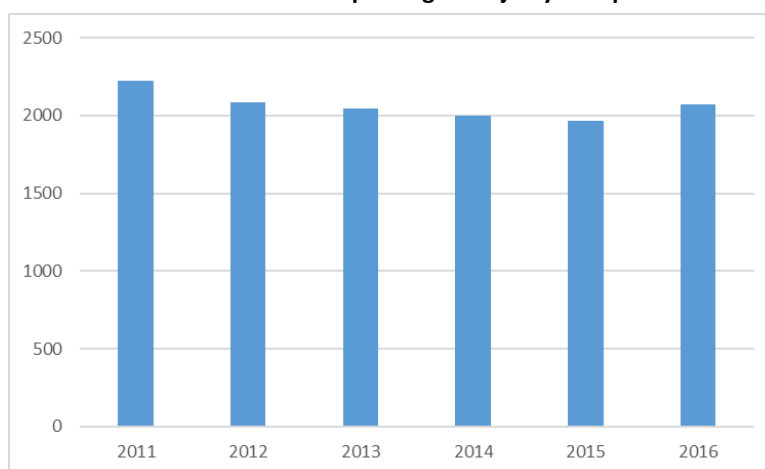
Do szkół ponadgimnazjalnych na terenie powiatu uczęszczało w 2016 roku 2070 uczniów. Dwie największe szkoły to Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Oławie oraz Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 2 im. Zjednoczonej Europy w Oławie. Nieco mniejsze są Liceum Ogólnokształcące Nr 1 im. Jana III Sobieskiego w Oławie oraz Zespół Szkół im. Jana Kasprowicza w Jelczu-Laskowicach. Najmniejszą placówką jest Zespół Szkół Specjalnych (tabela 18.). Liczba uczniów w szkołach ponadgimnazjalnych w latach 2011-2015 malała, natomiast w 2016 roku odnotowujemy wzrost liczby uczniów (ryc. 25.).

Tabela 18. Liczba uczniów w szkołach ponadgimnazjalnych w powiecie oławskim

Placówka	Typ szkoły	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Oławie	ZSZ	159	105	93	102	95	87
	LO	76	80	89	95	92	90
	Technikum	401	407	437	429	439	446
Zespół Szkół Specjalnych w Oławie	ZSZ	19	25	20	16	17	17
	Szkoła specjalna przysposabiająca do pracy	0	0	6	12	12	11
Liceum Ogólnokształcące Nr 1 im. Jana III Sobieskiego w Oławie	LO	537	521	493	448	432	429
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 2 im. Zjednoczonej Europy w Oławie	ZSZ	112	75	89	106	107	116
	LO	56	28	0	0	0	0
	Technikum	489	506	502	495	490	496
Zespół Szkół im. Jana Kasprowicza w Jelczu-Laskowicach	ZSZ	117	129	110	97	106	208
	LO	88	87	82	82	76	73
	Technikum	113	107	99	104	97	97
	LO dla dorosłych	54	15	28	15	0	0

Źródło: Starostwo Powiatowe w Oławie.

Ryc. 25. Liczba uczniów w szkołach ponadgimnazjalnych w powiecie oławskim

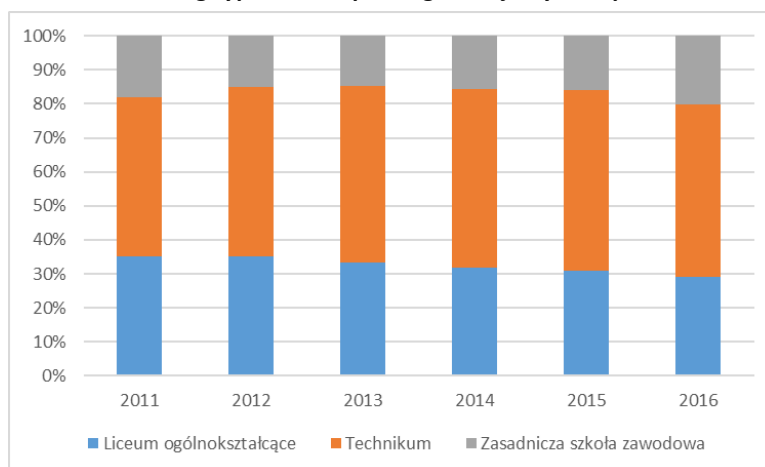

Źródło: Starostwo Powiatowe w Oławie.

Analizując szkoły ponadgimnazjalne z wyłączeniem specjalnych wskazać należy, że największym zainteresowaniem wśród młodzieży cieszą się technika – w 2016 roku do technikum uczęszczał co drugi uczeń szkoły ponadgimnazjalnej (51%), prawie co trzeci uczył się w liceum ogólnokształcącym (29%), zaś co piąty w zasadniczej szkole zawodowej (20%). Widoczny jest spadek liczby uczniów liceów ogólnokształcących i wzrost liczby młodzieży uczącej się w technikum i zasadniczej szkole zawodowej (ryc. 26.).

Ryc. 26. Uczniowie wg typów szkół ponadgimnazjalnych w powiecie oławskim

Źródło: Starostwo Powiatowe w Oławie.

Powiat oławski zapewnia także edukację uczniom wymagającym kształcenia specjalnego. Zadania te realizuje Centrum Edukacyjno-Rewalidacyjne z Zespołem Szkół Specjalnych w Oławie, które mieści się przy ul. Iwaszkiewicza 9a. Ideą powstania ośrodka jest objęcie opieką, edukacją i rewalidacją osób z niepełnosprawnością intelektualną, na całej drodze życiowej – od momentu wykrycia niepełnosprawności, poprzez wszystkie formy spełniania obowiązku szkolnego i nauki na kolejnych etapach edukacyjnych, a także po ukończeniu szkolnej edukacji²⁵.

W skład Zespołu Szkół Specjalnych w Oławie wchodzi: szkoła podstawowa, gimnazjum, zasadnicza szkoła zawodowa (od 1 września 2017 roku Branżowa Szkoła Zawodowa) dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, Zespół Rewalidacyjno-Wychowawczy, Zespół Edukacyjno-Terapeutyczny, szkoła przysposabiająca do pracy uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym i znacznym oraz szkoła

²⁵ Centrum Edukacyjno-Rewalidacyjne z Zespołem Szkół Specjalnych w Oławie, www.zssolawa.szkolnastrona.pl.

przyspitalna. Planowane jest z dniem 1 września 2017 roku rozszerzenie oferty o Wczesne Wspomaganie Rozwoju Dziecka, przedszkole specjalne dla dzieci niepełnosprawnych, z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego oraz internat. Ponadto planuje się utworzenie Ośrodka Rewalidacyjno-Wychowawczego, przeznaczonego dla dzieci z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym i znacznym, uczestniczących w zespołach rewalidacyjno-wychowawczych Zespołu Szkół Specjalnych, a w przypadku pozyskania w przyszłości zewnętrznych środków, także Środowiskowego Domu Samopomocy – dla osób powyżej 25. roku życia²⁶.

Wsparcie edukacyjne i terapeutyczne dzieci i młodzieży potrzebującej pomocy zapewnia także Zespół Placówek Resocjalizacyjno-Socjoterapeutycznych w Oławie, mieszczący się przy ul. Kutrowskiego 31a. W skład Zespołu wchodzi Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy oraz Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy przeznaczony jest dla młodzieży niedostosowanej społecznie, wymagającej stosowania specjalnej organizacji nauki, metod pracy, wychowania i resocjalizacji jako resocjalizacyjno-wychowawczy. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii jest placówką dla młodzieży, która z powodu zaburzeń rozwojowych, trudności w uczeniu się i zaburzeń w funkcjonowaniu społecznym jest zagrożona niedostosowaniem społecznym i wymaga stosowania specjalnej organizacji nauki, metod pracy i wychowania oraz socjoterapii²⁷.

Pomocy psychologicznej, pedagogicznej, doradztwa metodycznego oraz usług bibliotecznych udzielają Powiatowy Ośrodek Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej i Doradztwa Metodycznego w Oławie, mieszczący się przy pl. Zamkowym 18 oraz Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Jelczu-Laskowicach, zlokalizowana przy al. Młodych 1. Powiatowy Ośrodek Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej i Doradztwa Metodycznego w Oławie tworzą Powiatowy Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna oraz Biblioteka Pedagogiczna w Oławie, z siedzibą przy ul. Kutrowskiego 31²⁸.

Podsumowując wskazać należy na różnorodność placówek oświatowych na terenie powiatu, wsparcie dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz z trudnościami i problemami wychowawczymi.

²⁶ Centrum Edukacyjno-Rewalidacyjne z Zespołem Szkół Specjalnych w Oławie, www.zssolawa.szkolnastrona.pl.

²⁷ Zespół Placówek Resocjalizacyjno-Socjoterapeutycznych w Oławie, www.mos.olawa.pl.

²⁸ Powiatowy Ośrodek Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej i Doradztwa Metodycznego w Oławie, www.poradnia.olawa.pl.

2.1.6. Ochrona zdrowia

Zadania w zakresie ochrony na terenie powiatu realizują różnorodne placówki ochrony zdrowia, w tym szpital oraz przychodnie i praktyki lekarskie, zlokalizowane głównie w Oławie, ale również w innych miejscowościach gminy: Jelczu-Laskowicach, Marcinkowicach, Domaniowie, Minkowicach Oławskich, Bystrzycy i Wierzbnie. Specjalistyczną opiekę lekarską oferują przede wszystkim placówki oławskie, w pozostałych miejscowościach oferowana jest przede wszystkim podstawowa opieka lekarska i usługi stomatologiczne²⁹. Mieszkańcy mogą też korzystać z usług 26 aptek zlokalizowanych w Oławie, Jelczu-Laskowicach, Bystrzycy, Marcinkowicach i Wierzbnie³⁰.

Kluczowym podmiotem świadczącym usługi ochrony zdrowia jest instytucja powiatowa – Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Oławie, przy ul. Baczyńskiego 1. Szpital oferuje leczenie i opiekę na następujących oddziałach: blok operacyjny z działem anestezjologii, chirurgii ogólnej, neonatologicznym, ginekologiczno-położniczym, laryngologicznym, dziecięcym oraz chorób wewnętrznych. W szpitalu znajduje się także Szpitalny Oddział Ratunkowy oraz nocna i świąteczna opieka zdrowotna dla mieszkańców powiatu oławskiego. Placówka dysponuje laboratorium oraz pracownią RTG, Działem Rehabilitacji, który świadczy szeroki zakres zabiegów dla pacjentów hospitalizowanych, jak również usługi w zakresie fizykoterapii i kinezyterapii dla pacjentów ambulatoryjnych. Przy Dziale Rehabilitacji funkcjonuje Poradnia Rehabilitacyjna. W placówce mieści się też Hospicjum stacjonarne oraz Zakład Opiekuńczo-Lecznicy. Przy szpitalu działa również lecznictwo ambulatoryjne – podstawowa opieka zdrowotna oraz opieka specjalistyczna – poradnie alergologiczna, chirurgii naczyniowej, chirurgii ogólnej, chirurgii urazowo-ortopedycznej, dermatologiczna, gastroenterologiczna, gruźlicy i chorób płuc, kardiologiczna, medycyny paliatywnej, neurologiczna, okulistyka, onkologiczna, otolaryngologiczna, rehabilitacyjna, urologiczna, zdrowia psychicznego oraz położniczo-ginekologiczna³¹.

²⁹ NFZ Wrocław, www.nfz-wroclaw.pl.

³⁰ Powiat Oławski, https://starostwo.olawa.pl/uploads/pub/pages/page_76/text_images/Uchwała_zmiana_2016_LIPIEC.pdf.

³¹ Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Oławie, www.zozolawa.wroc.pl; NFZ Wrocław, www.nfz-wroclaw.pl.

2.1.7. Kultura, sport i rekreacja

Działalność o charakterze kulturalnym na terenie powiatu oławskiego prowadzą instytucje kultury poszczególnych gmin. Należą do nich:

- Centrum Sztuki w Oławie, ul. Młyńska 3, Oława (Ośrodek Współpracy Europejskiej ODRA, ul. Młyńska 3, Oława; Ośrodek Kultury, ul. 11 Listopada 27);
- Gminne Centrum Kultury i Kultury Fizycznej w Domaniowie, Domaniów 15;
- Miejsko-Gminne Centrum Kultury, ul. Oławska 46, Jelcz-Laskowice.

Instytucje kultury zajmują się edukacją kulturalną (w tym organizacją różnorodnych zajęć kulturalnych i edukacyjnych), organizacją, prezentacją i promocją lokalnej twórczości artystycznej (w tym oferują przestrzeń dla działalności różnorodnych grup artystycznych, organizują wydarzenia kulturalno-rozrywkowe), a także promocją kulturalną gmin i regionu.

Ofertę czytelniczną oraz kulturalno-oświatową dla mieszkańców mają biblioteki:

- Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Oławie, ul. Rynek 1, Oława (oraz filia ul. Iwazkiewicza 11, Oława);
- Biblioteka Pedagogiczna, ul. Kutrowskiego 31a, Oława;
- Gminna Biblioteka Publiczna Gminy Oława z siedzibą w Bystrzycy, ul. Kościuszki 2, Bystrzyca (z filiami w Gaci, Marcinkowicach, Godzikowicach, Niemilu, Osieku i Owczarach);
- Gminna Biblioteka Publiczna w Domaniowie, Domaniów 15, Wierzbno 84;
- Miejska Biblioteka Publiczna, ul. Bożka 11, Jelcz-Laskowice.

Działalność kulturalna, sportowa i rekreacyjna prowadzona jest także w klubach osiedlowych oraz świetlicach wiejskich, zlokalizowanych w wielu miejscowościach.

Kolejnym działaniem skierowanym na organizację czasu wolnego jest utrzymanie i rozwijanie oferty i bazy sportowo-rekreacyjnej. Kluczowymi podmiotami prowadzącymi działalność w sferze sportowo-rekreacyjnej są:

- Oławskie Centrum Kultury Fizycznej, ul. Sportowa 1, Oława;
- Gminne Centrum Kultury i Kultury Fizycznej w Domaniowie, Domaniów 15;
- Centrum Sportu i Rekreacji, ul. Oławska 46, Jelcz-Laskowice.

Na terenie powiatu znajduje się wiele obiektów sportowych, w tym sal gimnastycznych i boisk sportowych, z których korzystać mogą mieszkańcy. Do najważniejszych obiektów sportowych należą:

- Stadion sportowy, hala widowiskowo-sportowa Oławskiego Centrum Kultury Fizycznej, ul. Sportowa 1, Oława;
- Kompleks Basenów Miejskich „Termy Jakuba”, ul. 1 Maja 33a, Oława;
- Pływalnia Miejska, ul. Basenowa 5, Jelcz-Laskowice;
- Trasa zdrowia PZU, Park miejski, Oława;
- Oławska Marina, Ścinawa Polska 38, Oława;
- Hala Sportowa w Gaci, Gać.

Oferta wydarzeń kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych organizowanych na terenie powiatu jest niezwykle szeroka. W każdej gminie odbywa się wiele imprez – od tych o zasięgu lokalnym, bo duże wydarzenia przyciągające uczestników z całego kraju, a nawet z zagranicy. Najważniejsze, organizowane cyklicznie w poszczególnych gminach imprezy zestawiono w tabeli 19.

Tabela 19. Główne cykliczne imprezy kulturalne, sportowe i rekreacyjne odbywające się na terenie powiatu oławskiego

Organizator	Nazwa imprezy	Zasięg imprezy	Szacunkowa liczba uczestników
Powiat Oławski	Święto 11-listopada	lokalny	500
	Dzień Flagi, Święto 3 Maja	lokalny	100
	Dzień Weterana	lokalny	500
	Bieg do Matury	lokalny	200
	Polonez Maturzystów	lokalny	600
	Spartakiada Osób Niepełnosprawnych	lokalny	200
	Dzień Rodzicielstwa Zastępczego	lokalny	300
Miasto Oława	Oławska Majówka	regionalny	3000
	Piana Bosmana	regionalny	1500
	Święto Miasta - Dni Koguta	ogólnopolski (międzynarodowy)	25000
	Letnie Party	zasięg lokalny	800
	Piłkarski Turniej Aglomeracji Wrocławskiej - piłka nożna r. 2004/2005 i młodsi	regionalny	600 - w eliminacjach powiatowych
	Międzynarodowy Turniej piłki nożnej miast partnerskich	lokalny/ międzynarodowy	350
	Grand Prix Oławy w piłce siatkowej - mini siatka, klasy IV-VI	lokalny	500
	Bieg Koguta	regionalny, ogólnopolski	1500

	Bieg kolorów-przedszkolaki, uczniowie szkół podstawowych	lokalny	400
	Mikołajowa Gala Sportu Szkolnego - oławskie szkoły podstawowe	lokalny	700
	Piłkarskie mecze charytatywne	lokalny	1000
	dolnośląski Bieg Po Zdrowie dla chorych na raka	regionalny	600
	Charytatywny Meeting NoGi -sztuki walki	lokalny	500
	Turnieje bokserskie	regionalny/ międzynarodowy	400
	Turniej tańca towarzyskiego - Koguci Pazur	ogólnopolski	1000
Miasto i gmina Jelcz-Laskowice	Dni Jelcza-Laskowic	regionalny	5000
	Międzynarodowy Festiwal Organowy	regionalny	6000
	Dożynki Gminne	lokalny	1000
	Koncert Noworoczny	lokalny	1000
	Maraton Jelczański	ogólnopolski	3000
	Bieg sylwestrowy	ogólnopolski	600
	Zimnar	ogólnopolski	400
	Star Dance	ogólnopolski	1200
Gmina wiejska Oława	Dożynki Gminne	lokalny	1000
	„Herodiada” Gminny Przegląd Zespołów Jasełkowych i Kolędniczych	lokalny	100
	Bale karnawałowe dla dzieci szkolnych podczas ferii zimowych	lokalny	100
	Gminny Dzień Kobiet	lokalny	1000
	„Mit i Historia”	lokalny	100
	Jarmark Wielkanocny	lokalny	1000
	Rajd pieszo- rowerowy do grodziska Ryczyn	lokalny	300
	Festiwal Tańca w Marcinkowicach	lokalny	200
	Piana Bosmana	lokalny	500
	Gminny Turniej Rad Sołeckich	lokalny	300
Gmina Domaniów	Dożynki gminne	lokalny	1000
	Pokaz stołów wielkanocnych	lokalny	300
	Pokaz stołów bożonarodzeniowych	lokalny	300
	Dzień kobiet	lokalny	150
	Dzień seniora	lokalny	130
	Obchody rocznic Konstytucji 3 Maja	lokalny	150
	Obchody Narodowego Święta Niepodległości	lokalny	ISO
	Doroczny koncert chóru Jubilat i zaprzyjaźnionych zespołów	lokalny	150
	Dzień Dziecka	lokalny	300
	Ścieżka strachu	lokalny	400

Źródło: Starostwo Powiatowe w Oławie; Urząd Miejski w Oławie; Urząd Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice; Urząd Gminy Oława; Urząd Gminy Domaniów.

2.1.8. Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo na terenie powiatu oławskiego zapewniają odpowiednie służby i straże. Kluczowymi instytucjami są w tym zakresie Policja oraz straże pożarne.

Komenda Powiatowa Policji mieści się w Oławie, przy ul. Kopernika 1, realizuje zadania powiatowej jednostki Policji oraz zapewnia pomoc dzielnicowych dla obszaru miasta Oława, gminy wiejskiej Oława oraz gminy Domaniów. Działania komendy uzupełnia Komisariat Policji w Jelczu-Laskowicach, mieszczący się przy ul. Witosa 35. Działalność policji wspiera Straż Miejska w Oławie, z siedzibą przy ul. Rynek 1 w Oławie oraz Straż Gminna dla gminy wiejskiej Oława, mieszcząca się w Oławie, przy ul. ul. Nowodojazdowej 9.

W Oławie znajduje się Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej, mająca siedzibę przy ul. Kutrowskiego 20a. Jej działania wspiera Jednostka Ratowniczo Gaśnicza Państwowej Straży Pożarnej w Jelczu-Laskowicach, ul. Techników 2 oraz liczne ochotnicze straże pożarne, mające siedziby na terenach wiejskich. Funkcjonujące w poszczególnych gminach OSP zestawiono w tabeli 20.

Tabela 20. Ochotnicze straże pożarne na terenie gmin powiatu oławskiego

Gmina	Nazwa	Adres
Miasto i gmina Jelcz-Laskowice	OSP Biskupice Oławskie	Biskupice Oławskie, ul. Główna 2a
	OSP Dębina	Dębina, ul. Chwałowicka 1
	OSP Grędzina	Grędzina, ul. Główna 32a
	OSP Jelcz-Laskowice	Jelcz-Laskowice, ul. Mleczna 6
	OSP Miłocice	Miłocice, ul. Główna 26b
	OSP Minkowice	Minkowice, ul. Kościuszki 86b
	OSP Wójcice	Wójcice, ul. Główna 30
Gmina wiejska Oława	OSP Bystrzyca	Bystrzyca
	OSP Owczary	Owczary
	OSP Siedlce	Siedlce
	OSP Bolechów	Bolechów
	OSP Niemil	Niemil
	OSP Osiek	Osiek
	OSP Siecieborowice	Siecieborowice
	OSP Sobocisko	Sobocisko
Gmina Domaniów	OSP Domaniów	Domaniów 65/1
	OSP Wierzbno	Wierzbno 69
	OSP Goszczyna	Goszczyna 34 A

Źródło: Urząd Miejski w Oławie; Urząd Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice; Urząd Gminy Oława; Urząd Gminy Domaniów.

Państwowa Straż Pożarna w 2015 roku prowadziła w powiecie oławskim działania w przypadku wystąpienia 716 pożarów, w tym 5 dużych, oraz 626 miejscowych zagrożeń,

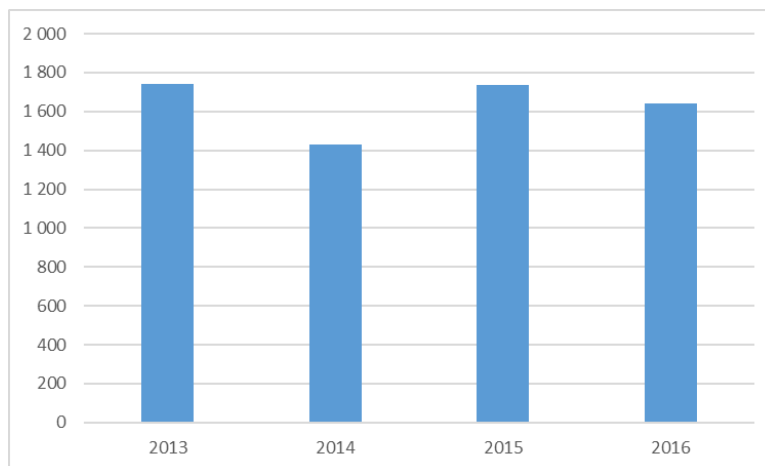

takich jak katastrofy naturalne, awarie techniczne, wypadki w komunikacji i inne zagrożenia życia i mienia. Odnotowano także 82 fałszywe alarmy³².

W Oławie działa również Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna, mieszcząca się przy ul. Warszawskiej 5.

W 2016 roku na terenie powiatu oławskiego odnotowano 1640 przestępstw, a ich liczba w ostatnich latach ulegała niewielkim fluktuacjom (ryc. 27.). Głównie były to przestępstwa o charakterze kryminalnym (1091), dużo rzadziej gospodarcze (326) oraz drogowe (179)³³. Dominują przestępstwa przeciwko mieniu, w 2016 roku było ich 958, zaś przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu 31³⁴.

Ryc. 27. Przestępstwa stwierdzone przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl/bdl.

Analiza liczby przestępstw przypadających na 1000 mieszkańców wskazuje, że w latach 2013 i 2014 sytuacja w powiecie oławskim w tym zakresie była bardziej korzystna niż średnio na Dolnym Śląsku i w Polsce. Jednakże wskaźnik liczby przestępstw przypadających na 1000 mieszkańców w latach 2013-2015 w Polsce i na Dolnym Śląsku spadał, natomiast w powiecie oławskim w 2015 wzrósł i przewyższył wskaźnik dla Polski – w powiecie oławskim na 1000 mieszkańców przypadało 22,8 przestępstw, a średnio w kraju 20,8 (ryc. 28.).

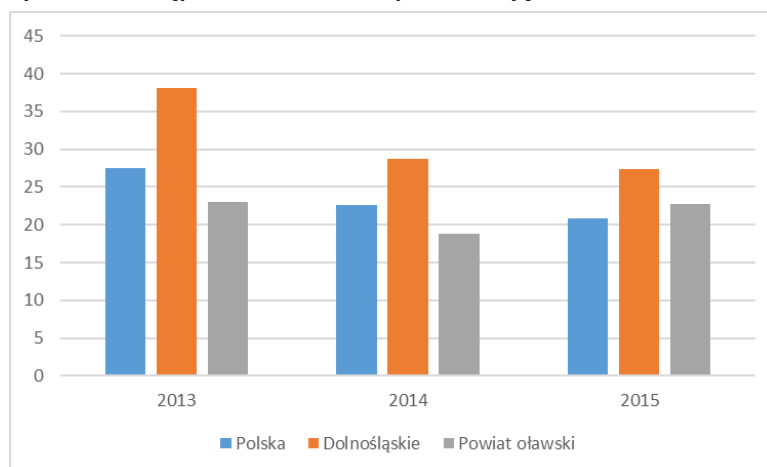
³² *Województwo Dolnośląskie. Podregiony, powiaty, gminy*, GUS, Wrocław 2016, s. 84.

³³ Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl/bdl.

³⁴ Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl/bdl.

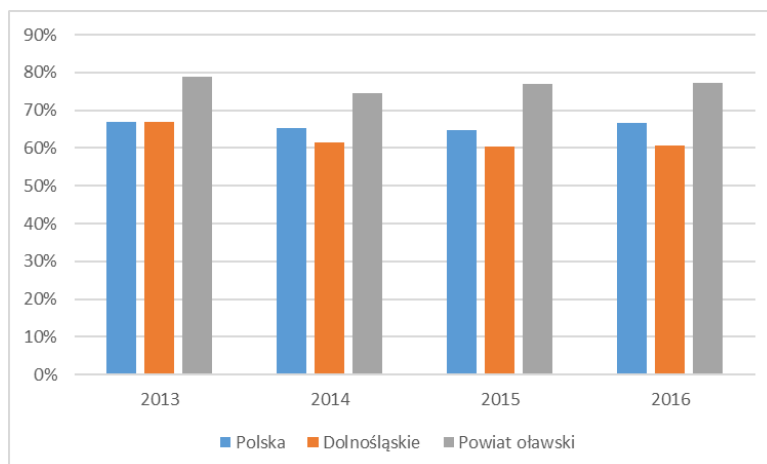
Ryc. 28. Przestępstwa stwierdzone przez Policję na 1000 mieszkańców

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl/bdl.

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję utrzymuje się w powiecie oławskim na poziomie znacznie wyższym niż średnio w kraju i województwie dolnośląskim. W ostatnich latach wskaźnik ten dla powiatu oławskiego wahał się w granicach 75-79%, natomiast wskaźnik dla Polski i Dolnego Śląska maksymalnie wyniósł 67% (ryc. 29.).

Ryc. 29. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl/bdl.

2.1.9. Organizacje pozarządowe

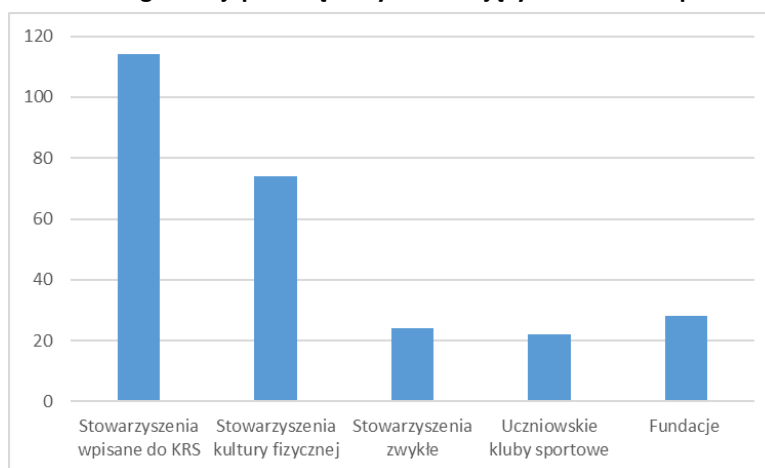
Ważną rolę w życiu społecznym, obywatelskim, zapewnianiu potrzeb mieszkańców lokalnej społeczności i działalności publicznej odgrywają organizacje pozarządowe, a więc

niezależne, dobrowolne podmioty, działające na zasadzie non-profit i niezależne od władz publicznych, w tym stowarzyszenia i fundacje.

Rejestr prowadzony przez Starostwo Powiatowe w Oławie wskazuje na funkcjonowanie 262 organizacji pozarządowych, z których główne kategorie stanowią stowarzyszenia zarejestrowane w KRS oraz stowarzyszenia kultury fizycznej (ryc. 30.).

Ryc. 30. Zestawienie organizacji pozarządowych działających na terenie powiatu oławskiego

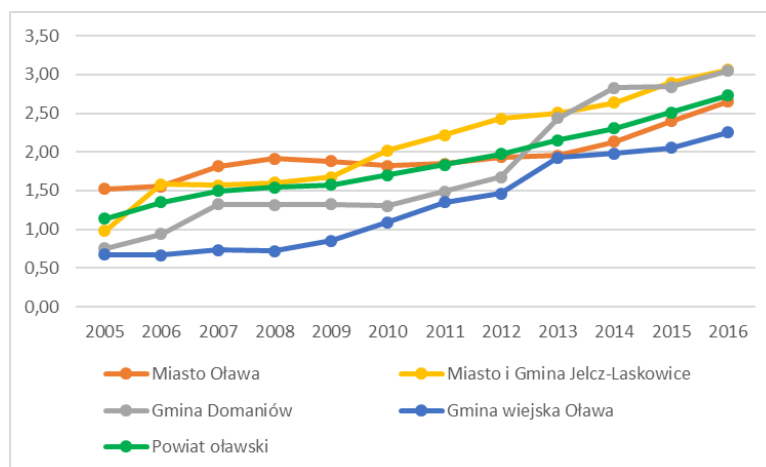

Źródło: Zestawienie rejestru stowarzyszeń Starostwa Powiatowego w Oławie, <http://bip.starostwo.olawa.pl/Article/id,193.html>.

Analiza liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1000 mieszkańców w latach 2005-2016 pozwala na wykazanie, że odnotowujemy wzrost liczby organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, co świadczy o zwiększaniu się zaangażowania społecznego. W ostatnich trzech latach najwyższy wskaźnik osiągały miasto i gmina Jelcz-Laskowice oraz gmina Domaniów, najniższą aktywność odnotowujemy w gminie wiejskiej Oława (ryc. 31.). Pamiętać jednak należy, że obywatele mogą angażować się w organizacje działające nie tylko na terenie własnej gminy, zaś organizacje często mają zasięg działalności szerszy niż tylko jedna gmina.

Ryc. 31. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl/bdl.

2.2. Problemy społeczne na terenie powiatu oławskiego

2.2.1. Identyfikacja problemów społecznych

Identyfikując problemy społeczne na terenie powiatu oławskiego oparto się na kategoriach problemów społecznych z powodu których uzyskać można wsparcie systemu pomocy społecznej. Problemy określono bazując na dostępnych danych empirycznych, przede wszystkim danych ośrodków pomocy społecznej z gmin: miasto Oława, gmina wiejska Oława, miasto i gmina Jelcz-Laskowice oraz gmina Domaniów oraz informacji z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie. Skoncentrowano się na tych problemach, które występują na terenie powiatu oławskiego, chociaż służby społeczne muszą być przygotowane na wystąpienie także innych problemów w przyszłości. Szczegółowo przeprowadzono diagnozę następujących problemów społecznych:

- Ubóstwa;
- Bezrobocia;
- Niepełnosprawności;
- Długotrwałych lub ciężkich chorób;
- Bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego;
- Problemów związanych z zapewnieniem opieki dzieciom pozbawionym opieki rodziców;
- Problemów związanych z macierzyństwem, w tym wielodzietnością;
- Bezdomności;
- Uzależnień;
- Przemocy w rodzinie;
- Problemów uchodźców i imigrantów;
- Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- Zdarzeń losowych, klęsk żywiołowych i ekologicznych.

Kwestie te zostały omówione w kolejnych rozdziałach.

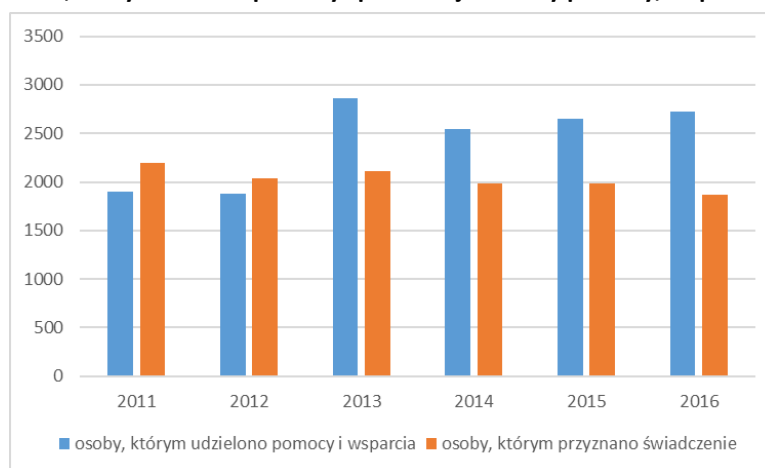

2.2.2. Problemy społeczne a zapotrzebowanie na wsparcie pomocy społecznej

Mianem problemów społecznych określić można trudne sytuacje w życiu jednostek i rodzin, których nie są one w stanie szybko i własnymi siłami przezwyciężyć, co rodzi zapotrzebowanie na wsparcie ze strony społeczności lokalnej, organizacji pozarządowych oraz instytucji publicznych, przede wszystkim systemu pomocy społecznej.

Osoby i rodziny mogą zwracać się do pomocy społecznej w przypadku wystąpienia różnych problemów, w szczególności wymienionych w ustawie o pomocy społecznej³⁵. Z analiz danych dostarczonych przez ośrodki pomocy społecznej wynika, że na przestrzeni lat 2010-2016 z pomocy i wsparcia ośrodków pomocy społecznej korzystało corocznie 1 900 – 2 900 osób, zaś ze świadczeń między 1 900 a 2 500 osób (ryc. 32.). Dodatkowo z pomocy i wsparcia udzielanego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie skorzystało w 2016 roku 1190 osób. Liczba osób wspieranych przez PCPR w 2015 roku wyniosła 1237, zaś w 2014 – 964. Odnotowujemy więc w tym zakresie wzrost w dwóch ostatnich latach w porównaniu z rokiem 2014³⁶.

Ryc. 32. Liczba osób, którym ośrodki pomocy społecznej udzieliły pomocy, wsparcia oraz świadczeń

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie; Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie; Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jelczu-Laskowicach; Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Domaniewie.

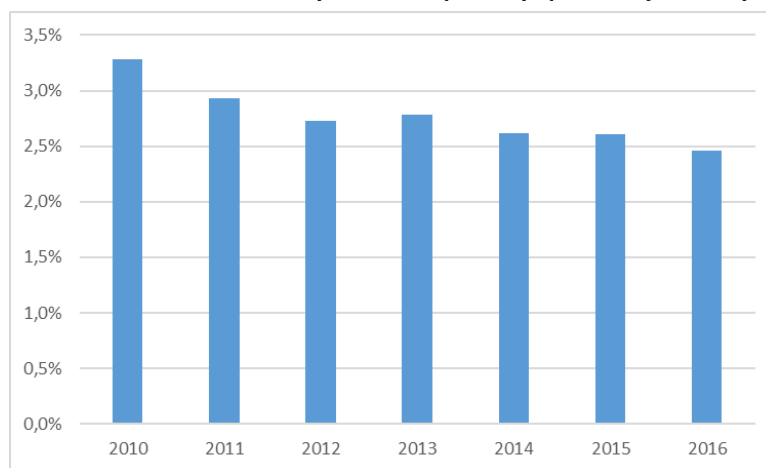
³⁵ Ustawa z 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, Dz.U. z 2017 r., poz. 1769, tekst jednolity.

³⁶ Osoby mogą korzystać jednocześnie z wsparcia ośrodka pomocy społecznej i PCPR; Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie.

W skali powiatu ze świadczeń ośrodków pomocy społecznej, zależnie od roku korzystało pomiędzy 2,5 a 3,3% mieszkańców, przy czym obserwujemy systematyczny spadek odsetka osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej (ryc. 33.).

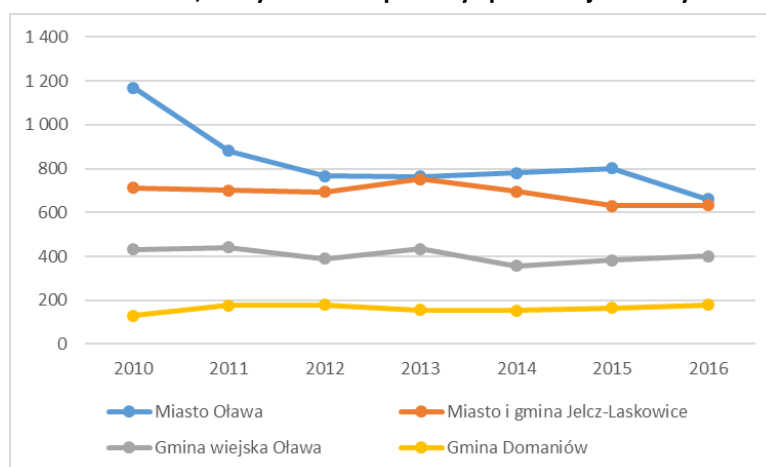
Ryc. 33. Odsetek mieszkańców, którym ośrodki pomocy społecznej udzieliły świadczeń

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie; Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie; Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jelczu-Laskowicach; Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Domaniowie.

Ilościowo najwięcej osób korzystało ze świadczeń w mieście Oława oraz w mieście i gminie Jelcz-Laskowice, co jest oczywiste, bo są to największe gminy powiatu oławskiego. W mieście Oława obserwujemy spadek liczby beneficjentów świadczeń pomocy społecznej, w pozostałych gminach liczba utrzymuje się na podobnym poziomie (ryc. 34.).

Ryc. 34. Liczba osób, którym ośrodki pomocy społecznej udzieliły świadczeń

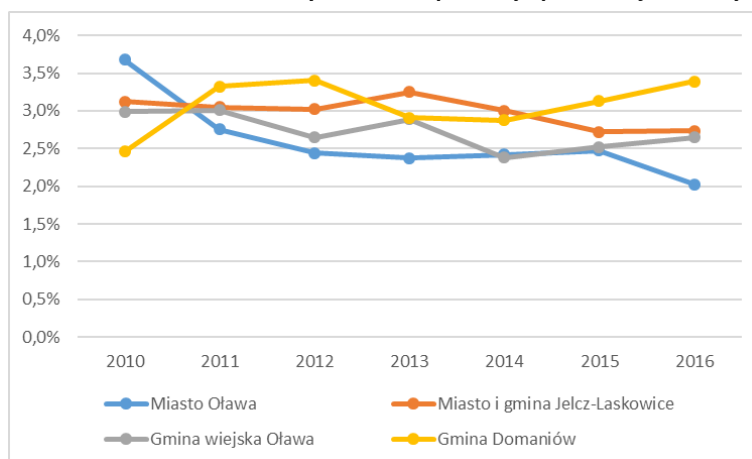

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie; Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie; Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jelczu-Laskowicach; Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Domaniowie.

Ze świadczeń pomocy społecznej, zależnie od gminy i roku, korzystało w poszczególnych gminach od 2,0 do 3,7% mieszkańców, w ostatnim roku najmniej w mieście Oława, najwięcej zaś w gminie Domaniów (ryc. 35.).

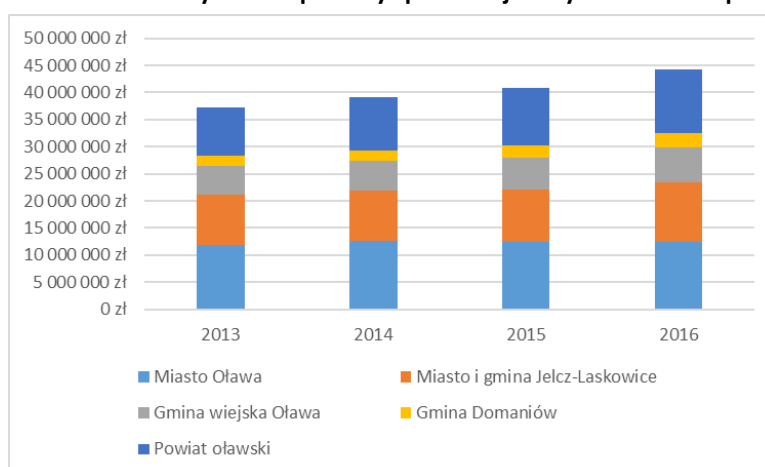
Ryc. 35. Odsetek mieszkańców, którym ośrodki pomocy społecznej udzieliły świadczeń

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie; Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie; Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jelczu-Laskowicach; Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Domaniowie.

Na pomoc społeczną i inne obszary polityki społecznej takie jak walka z uzależnieniami, wsparcie niepełnosprawnych, opiekę nad dziećmi do lat 3 i materialne wsparcie uczniów gminy oraz powiat wydają w sumie ponad 44 mln zł (ryc. 36.). W ostatnich latach obserwujemy wzrost wydatków wszystkich gmin oraz powiatu.

Ryc. 36. Środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej

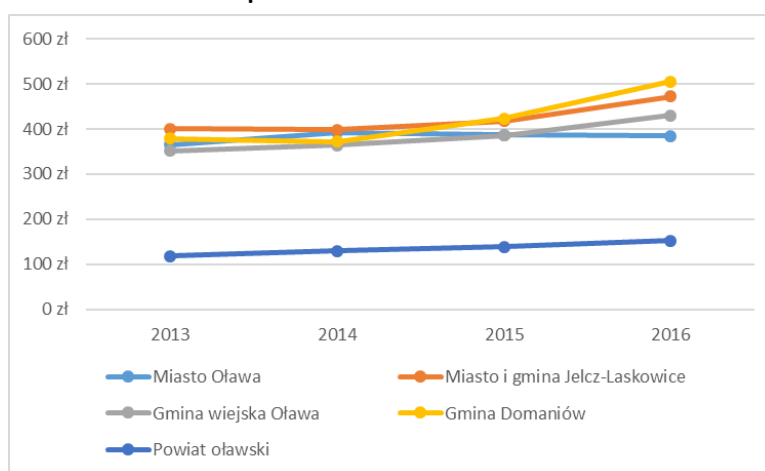

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie; Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie; Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jelczu-Laskowicach; Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Domaniowie; Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie.

Na pomoc społeczną i inne zadania z zakresu polityki społecznej gminy na 1 mieszkańca w analizowanym okresie wydawały średnio pomiędzy 350 a 500 zł rocznie – najwyższe były wydatki gminy Domaniów w 2016 roku – 504 zł, najniższe zaś wydatki gminy wiejskiej Oława w 2013 roku – 352 zł (ryc. 37.). Powiat na zadania wydawał średnio od 118 do 164 zł rocznie – widoczny jest tu stały wzrost wydatków.

Ryc. 37. Środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w przeliczeniu na 1 mieszkańca

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie; Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie; Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jelczu-Laskowicach; Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Domaniowie; Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie.

2.2.3. Ubóstwo

Istotnym problemem społecznym jest ubóstwo i wykluczenie społeczne. Ubóstwo zdefiniować można jako sytuację deprivacji potrzeb, niemożność zaspokojenia potrzeb ze względu na niewystarczające środki finansowe, niedostateczne dochody. Dla zmierzenia ubóstwa bardzo często odwołujemy się do tzw. ustawowej granicy ubóstwa, a więc poziomu życia jednostki, który ustawowo kwalifikuje ją do wsparcia poprzez system pomocy społecznej. Aktualnie kwotą, która zgodnie z ustawą o pomocy społecznej uprawnia do ubiegania się o przyznanie świadczenia pieniężnego z pomocy społecznej, wynosi dla gospodarstwa

jednoosobowego 634 zł, zaś na osobę w rodzinie 514 zł³⁷. W 2015 roku zasięg tak określonego ubóstwa w Polsce wyniósł 12,2%, a w województwie dolnośląskim 9,5%, a więc znacząco mniej niż średnia krajowa³⁸.

Ubóstwo i wykluczenie społeczne bardzo często łączy się z innymi problemami z tytułu których udzielane jest wsparcie z pomocy społecznej, m.in. z bezrobociem, niepełnosprawnością, chorobami, niezaradnością życiową.

Ze względu na ubóstwo z pomocy społecznej w 2016 korzystało 360 rodzin, w których żyło 700 osób, najwięcej w mieście i gminie Jelcz-Laskowice (tabela 21.). Liczba rodzin i osób korzystająca z wsparcia ze względu na ubóstwo zmniejsza się.

Z pomocy społecznej w związku z ubóstwem korzystało w 2016 roku 0,47% mieszkańców powiatu. Obserwujemy spadek odsetka osób uzyskujących pomoc w związku z ubóstwem, co świadczy o poprawie sytuacji dochodowej mieszkańców powiatu (ryc. 38.).

Dobra sytuacja gospodarcza i społeczna na terenie powiatu oławskiego, a także działania o charakterze społecznym prowadzone przez władze centralne, jak: wzrost płacy minimalnej, minimalnej renty i emerytury, wprowadzenie minimalnej stawki godzinowej, wprowadzenie świadczenia wychowawczego pozwalają prognozować korzystne trendy w zakresie ubóstwa na obszarze powiatu oławskiego. Nie oznacza to jednak zupełnego wyeliminowania ubóstwa, ale z pewnością ograniczenie przypadków skrajnej biedy.

---

³⁷ Ustawa z 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, Dz.U. z 2017 r., poz. 1769, tekst jednolity; Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2015 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, Dz.U. z 2015 r., poz. 1058.

³⁸ *Zasięg ubóstwa ekonomicznego w Polsce w latach 2012-2015 - podstawowe dane*, GUS, Warszawa 2016.

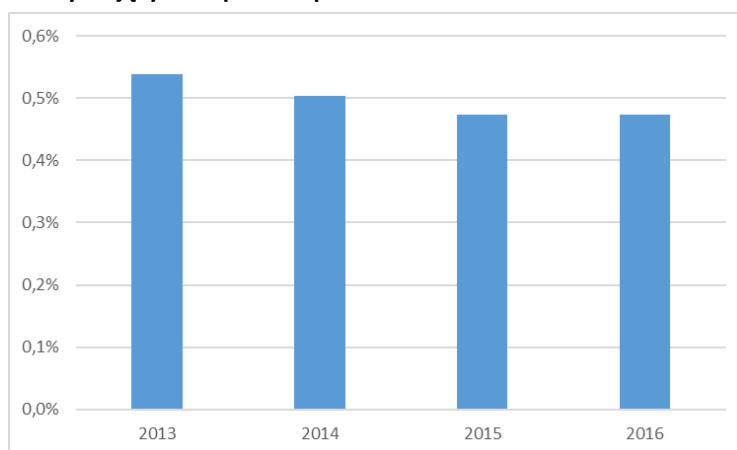

Tabela 21. Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa

Gminy	2013		2014		2015		2016	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Miasto Oława	18	44	22	55	38	69	40	66
Miasto i gmina Jelcz-Laskowice	357	758	326	702	280	581	277	545
Gmina wiejska Oława	13	30	16	37	15	26	12	19
Gmina Domaniów	20	67	18	53	26	65	31	70
Powiat oławski	408	899	382	847	359	741	360	700

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie; Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie; Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jelczu-Laskowicach; Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Domaniowie.

Ryc. 38. Odsetek osób uzyskujących wsparcie z powodu ubóstwa wśród mieszkańców powiatu oławskiego

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie; Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie; Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jelczu-Laskowicach; Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Domaniowie.

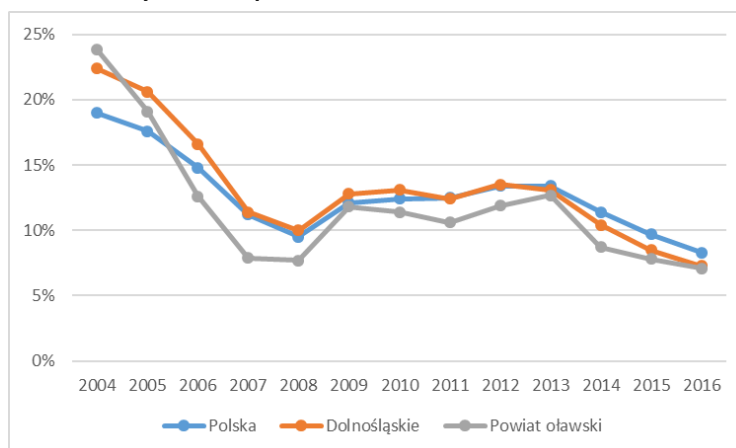
2.2.4. Bezrobocie

Problemem społecznym występującym również na terenie powiatu oławskiego jest bezrobocie. To zjawisko wiąże się z brakiem pracy dla osób, które są zdolne do pracy i chętne do jej podjęcia. Najczęstszymi miernikami bezrobocia jest liczba osób bezrobotnych, zarejestrowanych w powiatowym urzędzie pracy oraz stopa bezrobocia, a więc udział osób bezrobotnych w ogóle ludności aktywnej zawodowo.

Stopa bezrobocia w powiecie oławskim w 2016 roku wyniosła 7,1% i była nieco niższa od średniej krajowej wynoszącej 8,3%. Generalnie stopa bezrobocia w powiecie oławskim od lat sytuuje się na poziomie nieznacznie niższym niż średnia krajowa oraz dolnośląska (ryc. 39.).

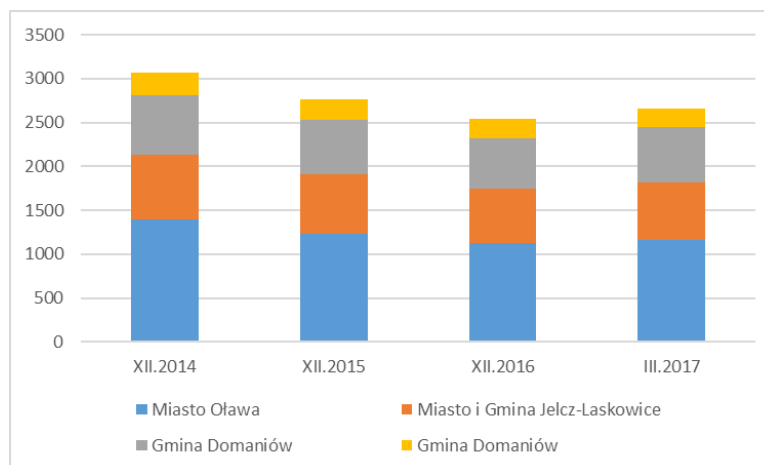
Ryc. 39. Stopa bezrobocia w latach 2004-2016

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl/bdl.

Łącznie na koniec 2016 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Oławie zarejestrowanych były 2543 osoby bezrobotne, a na koniec marca 2017 roku 2664 osoby. Najwięcej bezrobotnych pochodzi z miasta Oława, najmniej z gminy Domaniów, co wiąże się z ogólną liczbą mieszkańców tych gmin (ryc. 40.). Spadek liczby bezrobotnych widoczny jest w latach 2014-2016 we wszystkich gminach, jednocześnie w marcu 2017 roku odnotowujemy niewielki wzrost liczby bezrobotnych.

Ryc. 40. Liczba bezrobotnych w gminach powiatu oławskiego

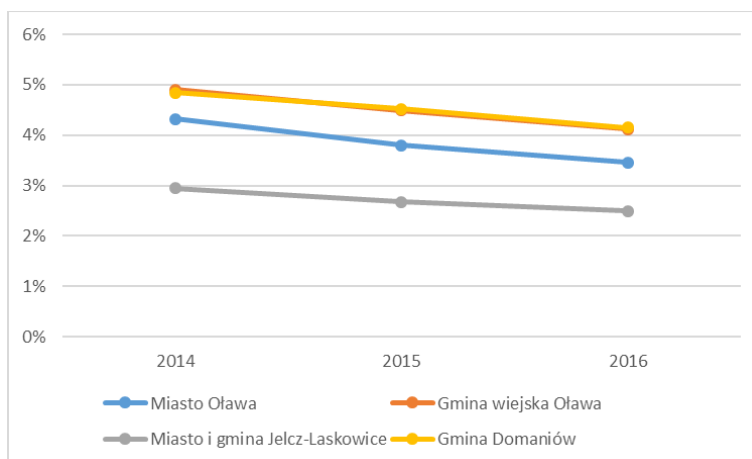
Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Oławie.

Udział bezrobotnych w ogólnej liczbie ludności wskazuje, że najlepsza sytuacja występuje w mieście i gminie Jelcz-Laskowice, gdzie w 2016 roku udział bezrobotnych wyniósł 2,5%. Najmniej korzystna sytuacja występuje w gminach wiejskich Oława i Domaniów (ryc. 41.).

Ryc. 41. Udział bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców gmin powiatu oławskiego

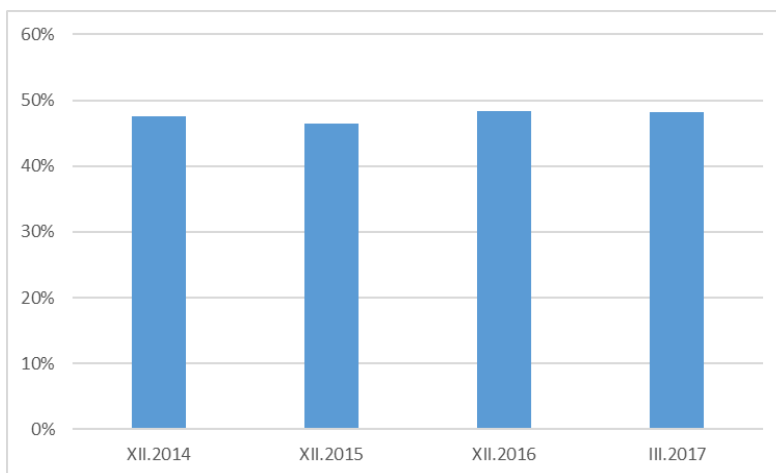

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Oławie.

Analiza osób bezrobotnych wskazuje, że kobiety w ostatnich latach stanowiły około 46-48% osób bezrobotnych (ryc. 42.). Świadczy to o dobrej sytuacji kobiet na rynku pracy w powiecie oławskim.

Wśród ogółu bezrobotnych tylko 11-14% osób miało prawo do zasiłku dla bezrobotnych (ryc. 43.). Wskazuje to na konieczność zapewnienia bezrobotnym wsparcia w ramach innych systemów pomocowych, m.in. pomocy społecznej.

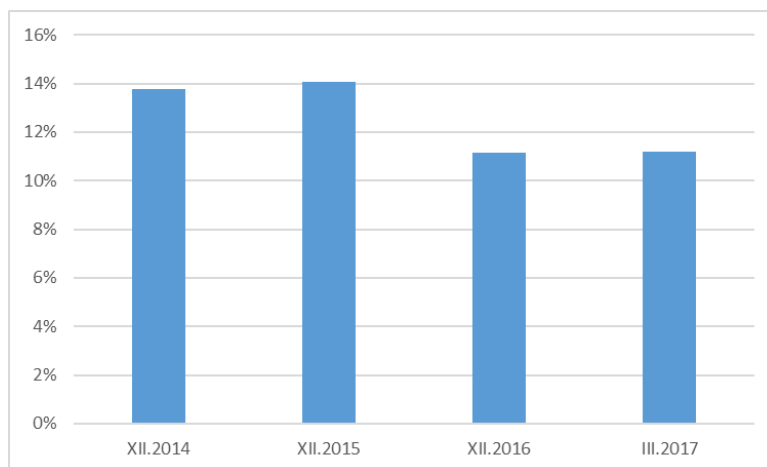
Ryc. 42. Udział kobiet wśród osób bezrobotnych w powiecie oławskim

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Oławie.

Ryc. 43. Udział bezrobotnych z prawem do zasiłku dla bezrobotnych wśród osób bezrobotnych w powiecie oławskim

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Oławie.

Okolo 83-84% bezrobotnych stanowią osoby kwalifikujące się do kategorii bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Na koniec 2016 roku było to łącznie 2105 osób, zaś na koniec marca 2017 roku 2046 osób. Wskazuje to, że powiat oławski dysponuje generalnie dobrą sytuacją na rynku pracy, przy występowaniu kategorii bezrobotnych, którym ze względu na szczególne cechy trudno znaleźć zatrudnienie (ryc. 44.).

Największą kategorię wśród osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy stanowią osoby długotrwale bezrobotne – 1365 osób na koniec 2016 roku, co stanowi 65% bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy i 54% bezrobotnych ogółem³⁹. Można więc powiedzieć, że co drugi bezrobotny jest bezrobotnym długotrwale.

Kolejną istotną kategorią bezrobotnych są osoby starsze, po 50 roku życia. Można wskazać, że co trzeci bezrobotny jest osobą po 50 roku życia, a niemalże co czwarty ma mniej niż 30 lat⁴⁰. W szczególnie trudnej sytuacji są osoby młode bez doświadczenia zawodowego oraz starsze, które dodatkowo są długotrwale bezrobotne.

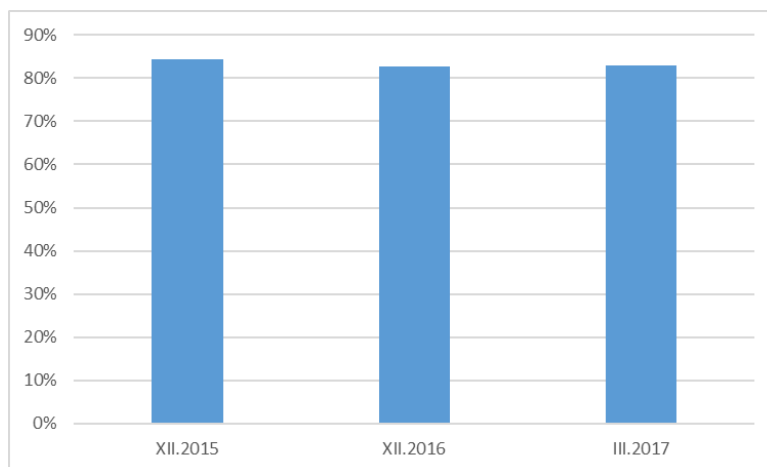
Ważną, wymagającą wsparcia kategorią osób bezrobotnych są niepełnosprawni. Na koniec 2016 roku stanowili oni 6% ogółu bezrobotnych, co dało 149 niepełnosprawnych bezrobotnych.

³⁹ Powiatowy Urząd Pracy w Oławie.

⁴⁰ Powiatowy Urząd Pracy w Oławie.

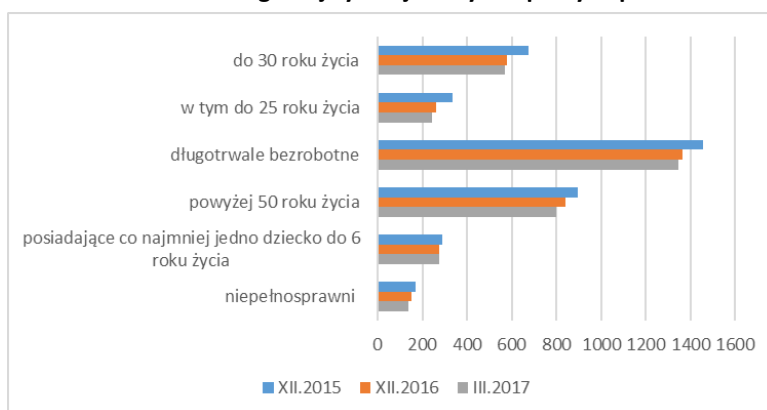

Ryc. 44. Udział bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy wśród osób bezrobotnych w powiecie oławskim

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Oławie.

Ryc. 45. Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy w powiecie oławskim

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Oławie.

Bezrobocie jest również jedną z przyczyn korzystania z pomocy społecznej. W 2016 roku z tego tytułu korzystało z wsparcia pomocy społecznej 480 rodzin, w których żyło 1100 osób (tabela 22.). W ostatnich latach obserwujemy znaczący spadek liczby rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia.

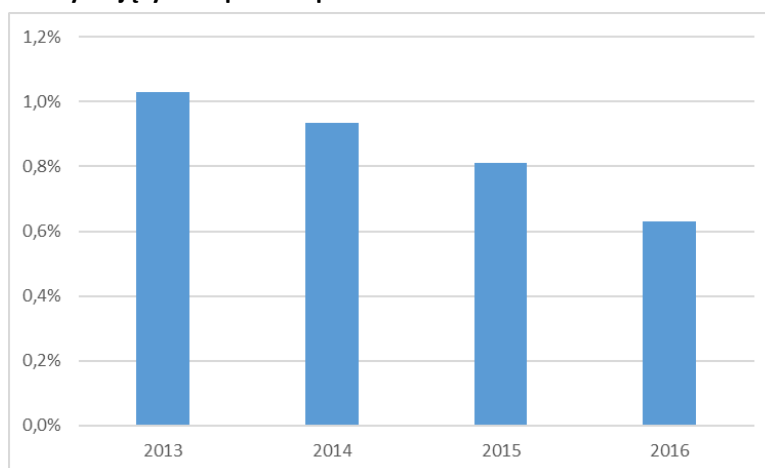
Tabela 22. Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia

Gminy	2013		2014		2015		2016	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Miasto Oława	281	843	255	892	287	663	162	339
Miasto i gmina Jelcz-Laskowice	292	665	274	628	203	453	205	441
Gmina wiejska Oława	150	463	133	389	87	260	71	205
Gmina Domaniów	57	166	47	136	38	101	42	115
Powiat oławski	780	2137	709	2045	615	1477	480	1100

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie; Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie; Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jelczu-Laskowicach; Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Domaniowie.

Z pomocy społecznej w związku z bezrobociem korzystało w 2016 roku 0,6% mieszkańców powiatu. Obserwujemy spadek odsetka osób uzyskujących pomoc w związku z bezrobociem, co świadczy o poprawie sytuacji na rynku pracy (ryc. 46.).

Ryc. 46. Odsetek osób uzyskujących wsparcie z powodu bezrobocia wśród mieszkańców powiatu oławskiego

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie; Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie; Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jelczu-Laskowicach; Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Domaniowie.

Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej ze względu na bezrobocie od 2013 roku spada, co pokrywa się ze zmniejszaniem się liczby osób bezrobotnych na powiatu oławskiego. Należy prognozować utrzymywanie się tych pozytywnych trendów.

Eksperti podczas wywiadów i warsztatu diagnostycznego podkreślali, że sytuacja w zakresie bezrobocia na terenie powiatu jest bardzo dobra, a osoby, które nie mają pracy to najczęściej osoby, które nie są zainteresowane podjęciem zatrudnienia, długotrwale bezrobotne, często dotknięte innymi problemami (np. uzależnieniami, chorobami). Wskazali na problemy szczególnych kategorii na rynku pracy, m.in. osób w wieku przedemerytalnym, osób niepełnosprawnych i z zaburzeniami psychicznymi, którym trudno jest znaleźć zatrudnienie.

Ze względu na specyfikę grupy osób długotrwale bezrobotnych należy prognozować utrzymywanie się tej kategorii podopiecznych instytucji rynku pracy i pomocy społecznej na stałym poziomie.

2.2.5. Bezdomność

W powiecie oławskim występuje problem bezdomności. Zakres tego zjawiska jest niewielki, ale ze względu trudność rozwiązania sytuacji braku miejsca do zamieszkania i jego powiązanie z innymi trudnymi sytuacjami (uzależnieniami, bezrobociem) konieczne jest podkreślenie tego problemu.

Osoba bezdomna to – zgodnie z ustawą o pomocy społecznej – osoba niezamieszkująca w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowana na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności, a także osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania⁴¹.

W 2016 roku w związku z bezdomnością pomoc społeczna udzieliła wsparcia 33 rodzinom, w których żyło 35 osób (tabela 23.). Widać więc wyraźnie, że zasięg problemu jest bardzo mały, ale liczba bezdomnych się nie zmniejsza. Jednocześnie bezdomność jest zjawiskiem, które generalnie dotyka osób samotnych, stąd tym bardziej trudno im przezwyciężyć problemy.

Ze względu na specyfikę zjawiska bezdomności oraz rosnące problemy osób i rodzin związane z zaspokojeniem potrzeb mieszkaniowych prognozować można wzrost liczby osób zagrożonych bezdomnością. W przypadku niepodejmowania działań na rzecz rozwoju

---

⁴¹ Ustawa z 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, Dz.U. z 2017 r., poz. 1769, tekst jednolity.

komunalnych zasobów gmin, szczególnie mieszkań chronionych i lokali socjalnych prognozować należy wzrost liczby osób bezdomnych.

Tabela 23. Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezdomności

Gminy	2013		2014		2015		2016	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Miasto Oława	13	13	11	11	15	19	12	12
Miasto i gmina Jelcz-Laskowice	11	13	10	11	10	10	12	12
Gmina wiejska Oława	5	9	7	7	7	7	6	6
Gmina Domaniów	5	7	0	0	2	3	3	5
Powiat oławski	34	42	28	29	34	39	33	35

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie; Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie; Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jelczu-Laskowicach; Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Domaniowie.

2.2.6. Uzależnienia

Uzależnienia stanowią istotny problem społeczny, który wymaga podjęcia wielu różnorodnych działań w zakresie zarówno profilaktyki, jak i leczenia uzależnień. Przesądza o tym kilka specyficznych cech uzależnień. Są one bardzo często powiązane z innymi problemami społecznymi – ubóstwem, bezrobociem, bezdomnością czy przemocą w rodzinie. Co więcej, to często uzależnienia przyczyniają się do powstania tych problemów. Uzależnienie dotyka nie tylko osoby zmagającej się z nałogiem, ale również jej rodziny. Najistotniejszym

z uzależnień jest alkoholizm, jednakże poza uzależnieniem od alkoholu i narkomanią wskazać można na wiele innych substancji uzależniających i stanów uzależnień, które najczęściej nie są diagnozowane, stąd bardzo trudno określić ich zasięg oraz wspierać osoby uzależnione w terapii. Analiza problemu uzależnień wskazuje, że zwrócić należy uwagę także na uzależnienie od narkotyków, ale także dopalaczy, leków, gier komputerowych oraz hazardu. Co ważne, uzależnienia dotyczą nie tylko dorosłych, ale coraz częściej dzieci i młodzież. Obserwujemy wręcz ciągły spadek dolnej granicy wiekowej osób sięgających po substancje uzależniające. Dodatkowo pojawia się znacząca trudność w identyfikacji uzależnienia

i uznania osoby za uzależnioną. Bardzo często osoby mające problem z substancjami uzależniającymi nie dopuszczają do siebie myśli o uzależnieniu i nie zgadzają się na przeprowadzenie badań i udzielenie pomocy. Argumenty te przesądzają o niezwyklej istotności problemu uzależnień. Jednocześnie diagnoza zasięgu uzależnień jest bardzo trudna, bowiem stwierdzić należy, że osoby odnotowane jako uzależnione przez instytucje to tylko część osób uzależnionych.

Statystyki pomocy społecznej odnotowują alkoholizm i narkomanię jako powody udzielenia pomocy społecznej. Z pomocy społecznej ze względu na alkoholizm korzystało w 2016 roku 47 rodzin, w których żyło 98 osób. W ostatnich latach liczba osób i rodzin korzystających z pomocy ze względu na uzależnienie od alkoholu utrzymuje się na stałym poziomie (tabela 24.). Liczba osób i rodzin korzystających z wsparcia ze względu na narkomanię jest znacząco mniejsza – w ostatnich latach z takiej pomocy korzystało kilka rodzin, zazwyczaj gospodarstw jednoosobowych (tabela 25.). Liczbę osób uzależnionych oszacować można również w oparciu o dane punktów konsultacyjnych – instytucji zapewniających wsparcie i terapię osób uzależnionych, ich rodzin, a także rodzin z problemem przemocy. Punkty konsultacyjne funkcjonują w Oławie oraz Jelczu-Laskowicach i świadczą pomoc osobom uzależnionym (tabela 26.).

Tabela 24. Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej z tytułu alkoholizmu

Gminy	2013		2014		2015		2016	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Miasto Oława	9	21	14	33	17	35	12	28
Miasto i gmina Jelcz-Laskowice	13	26	14	28	11	21	19	28
Gmina wiejska Oława	7	22	7	18	4	12	4	17
Gmina Domaniów	14	27	11	22	11	18	12	25
Powiat oławski	43	96	46	101	43	86	47	98

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie; Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie; Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jelczu-Laskowicach; Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Domaniowie.

Tabela 25. Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej z tytułu narkomanii

Gminy	2013		2014		2015		2016	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Miasto Oława	2	2	3	3	1	1	1	1
Miasto i gmina Jelcz-Laskowice	1	1	0	0	1	1	1	1
Gmina wiejska Oława	0	0	0	0	0	0	0	0
Gmina Domaniów	1	3	0	0	0	0	0	0
Powiat oławski	4	6	3	3	2	2	2	2

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie; Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie; Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jelczu-Laskowicach; Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Domaniowie.

Tabela 26. Liczba osób korzystających z usług punktów konsultacyjnych ze względu na uzależnienie od alkoholu

Gminy	2014	2015	2016
Miasto Oława	20	23	17
Miasto i gmina Jelcz-Laskowice	14	15	16
Gmina wiejska Oława	0	0	0
Gmina Domaniów	0	0	0
Powiat oławski	34	38	33

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie; Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie; Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jelczu-Laskowicach; Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Domaniowie.

Eksperti podczas wywiadów wskazywali, że uzależnienia, szczególnie od alkoholu, narkotyków i dopalaczy to istoty problem społeczny, który dotyka coraz młodszych osób. Stąd obawiać się należy wzrostu liczby osób uzależnionych w przyszłości. Dodatkowo podkreślili trudności w zdiagnozowaniu uzależnienia i zmotywowaniu osoby uzależnionej do podjęcia leczenia. W tym kontekście niezbędne są szerokie działania służb publicznych.

Zaprezentowane dane pozwalają na wykazanie, iż uzależnienia, w szczególności alkoholizm stanowią istotny problem społeczny i wymagają podejmowania przez służby społeczne działań na rzecz jego rozwiązania. Pomimo działań profilaktycznych i terapeutycznych nakierowanych na walkę z uzależnieniami prognozować należy utrzymywanie się, a nawet nasilanie, problemu uzależnień. Zwrócić należy też uwagę na możliwy rozwój innych rodzajów uzależnień, np. od Internetu, komputerów, hazardu itp.

2.2.7. Przemoc w rodzinie

Ważnym problemem społecznym jest kwestia przemocy, w tym przemocy w rodzinie. Problem ten również należy do trudno diagnozowalnych, a jego identyfikacja i rozwiązanie wymaga zaangażowania różnych instytucji.

Przemoc w rodzinie definiowana jest jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny (osoby najbliższe lub inne wspólnie zamieszkujące i gospodarujące), w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą⁴². Do najczęściej występujących form przemocy należą przemoc fizyczna, psychiczna, seksualna, ekonomiczna, a także zaniedbanie.

Diagnoza przemocy, podobnie jak uzależnień, jest bardzo trudna, bowiem stwierdzić należy, że osoby odnotowane jako dokonujące przemocy przez instytucje to tylko część osób posługujących się przemocą.

Liczba rodzin objętych pomocą społeczną ze względu na przemoc nie jest duża – w 2016 roku było to 6 rodzin, w których żyło 21 osób (tabela 27.). W ostatnich latach liczba osób i rodzin korzystających z pomocy z tego powodu pozostaje na względnie stałym poziomie.

Problem przemocy precyzyjnie oszacować można analizując działalność gminnych zespołów interdyscyplinarnych i zakładanie „Niebieskich Kart” oraz działalność punktów konsultacyjnych. We wszystkich gminach działały zespoły interdyscyplinarne, punkty konsultacyjne posiadają miasto Oława oraz miasto i gmina Jelcz-Laskowice. W 2016 roku zespoły interdyscyplinarne założyły 110 nowych „Niebieskich Kart”, zaś 99 spraw kontynuowanych było z poprzednich okresów. Liczba zakładanych „Niebieskich Kart” utrzymuje się w ostatnich latach na stałym poziomie. Formularze są zakładane przez Policję – w 2016 roku Policja założyła 73% „Niebieskich Kart, zaś jednostki pomocy społecznej 22%. Wśród zamkniętych w 2016 roku „Niebieskich Kart” 22% zamknięto w związku z brakiem zasadności podjętych działań, zaś 78% w związku z zakończeniem przemocy w rodzinie

---

⁴² Ustawa z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, Dz.U. z 2005 r., nr 180 poz. 1493, tekst jednolity ze zm.

i zrealizowaniem indywidualnego planu pomocy. Szczegółowe informacje dotyczące działalności zespołów interdyscyplinarnych w poszczególnych gminach zawarto w tabeli 28.

Tabela 27. Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie

Gminy	2013		2014		2015		2016	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Miasto Oława	1	3	2	7	0	0	0	0
Miasto i gmina Jelcz-Laskowice	5	12	1	4	1	4	3	12
Gmina wiejska Oława	1	7	1	3	6	28	2	6
Gmina Domaniów	0	0	6	15	0	0	1	3
Powiat oławski	7	22	10	29	7	32	6	21

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie; Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie; Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jelczu-Laskowicach; Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Domaniowie.

Tabela 28. Informacje dotyczące działalności zespołów interdyscyplinarnych w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Wyszczególnienie	Miasto Oława			Miasto i gmina Jelcz-Laskowice			Gmina wiejska Oława			Gmina Domaniów		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016
Czy w gminie działał w danym roku zespół interdyscyplinarny (ZI)?	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak
Liczba procedur „Niebieska karta” kontynuowanych z poprzednich okresów	15	44	57	17	27	24	3	10	11	2	2	7
Liczba formularzy „Niebieska karta” założonych w danym roku ogółem	47	59	41	33	32	31	15	33	30	7	9	8
Liczba formularzy „Niebieska karta” założonych przez jednostki organizacyjne pomocy społecznej	8	2	6	1	4	4	8	10	9	3	2	5
Liczba formularzy „Niebieska karta” założonych przez GKRPA	6	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Liczba formularzy „Niebieska karta” założonych przez Policję	32	51	28	30	24	27	7	21	19	4	7	6
Liczba formularzy „Niebieska karta” założonych przez jednostki oświaty	1	2	2	2	1	0	0	1	2	0	0	0
Liczba formularzy „Niebieska karta” założonych przez jednostki ochrony zdrowia	0	1	0	0	3	0	0	1	0	0	0	0
Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego	7	4	5	4	4	4	4	4	4	4	7	7
Liczba powołanych grup roboczych	41	49	32	30	29	28	15	33	30	7	13	15

Liczba spotkań grup roboczych	99	207	174	156	105	112	37	97	85	19	35	51
Liczba przekazanych ZI zawiadomień do organów ścigania o popełnieniu przestępstwa w związku z użyciem przemocy w rodzinie	8	11	6	0	0	0	6	9	1	0	0	0
Osoby, którym zapewniono schronienie w ośrodkach wsparcia lub specjalistycznych ośrodkach wsparcia dla ofiar przemocy	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Przypadki odebrania dziecka w związku z przemocą w rodzinie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Liczba zakończonych procedur „Niebieska karta” ogółem	12	35	72	30	29	19	5	14	17	3	6	11
Liczba zakończonych procedur „Niebieska karta” w związku z zakończeniem przemocy w rodzinie i realizowaniem indywidualnego planu pomocy	11	30	53	29	25	17	5	14	12	3	5	10
Liczba zakończonych procedur „Niebieska karta” w związku z brakiem zasadności podjętych działań	1	5	18	1	4	2	0	5	5	0	1	1

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie; Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie; Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jelczu-Laskowicach; Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Domaniowie.

Wsparcie w przypadku problemu przemocy zapewniają również specjaliści z punktów konsultacyjnych. Jak już wskazano punkty działają w Oławie i Jelczu-Laskowicach. Gminy Domaniów i gmina wiejska Oława nie posiadają własnych punktów konsultacyjnych. W Oławie porad udzielało dwóch psychologów oraz terapeuta rodzinny, zaś w Jelczu-Laskowicach psycholog. W 2016 roku z wsparcia skorzystało w sumie 181 ofiar przemocy oraz 5 sprawców przemocy (tabela 29.).

Eksperti podczas wywiadów wskazali na przemoc w rodzinie jako istotny problem społeczny oraz podkreślili konieczność zaangażowania instytucji publicznych w rozwiązywanie tego problemu. Zwrócili potrzebę na konieczność rozwijania działań z zakresu interwencji kryzysowej oraz wsparcia psychologicznego ofiar przemocy.

Ze względu na trudność identyfikacji problemu przemocy w rodzinie, a także jego rozwiązania, dominację w społeczeństwie wzorców funkcjonowania rodziny dopuszczających przemoc, prognozować należy utrzymywanie się zjawiska przemocy w rodzinie i jego wykrywalności na dotychczasowym poziomie.

Tabela 29. Informacje dotyczące działalności punktów konsultacyjnych w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Wyszczególnienie	Miasto i gmina Jelcz-Laskowice			Miasto Oława		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016
Liczba osób, którym udzielono wsparcia ogółem	54	45	57	272	275	178
Liczba porad ogółem	84	76	92	494	520	570
Liczba ofiar przemocy w rodzinie, którym udzielono wsparcia	20	19	23	247	248	158
Liczba sprawców przemocy w rodzinie, którym udzielono wsparcia	1	2	2	5	4	3

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie; Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie; Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jelczu-Laskowicach; Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Domaniowie.

2.2.8. Niepełnosprawność, długotrwałe lub ciężkie choroby

Niepełnosprawność oraz długotrwałe lub ciężkie choroby stanowią znaczące problemy społeczne oddziałujące długookresowo na życie jednostek i rodzin. Związane to jest z utrudnionym często funkcjonowaniem społecznym i zawodowym osób niepełnosprawnych i chorych, koniecznością wsparcia ze strony rodziny czy ponoszenia wysokich wydatków na zakup leków czy środków medycznych.

Zgodnie z ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych niepełnosprawnymi są osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności ogranicza zdolności do wykonywania pracy zawodowej⁴³. Uzyskanie orzeczenia o niepełnosprawności pozwala osobom niepełnosprawnym na korzystanie ze specjalnie dla nich przygotowanego wsparcia oferowanego głównie przez instytucje powiatowe. Długotrwała lub ciężka choroba nie ma swojej definicji ustawowej, identyfikacja tego typu chorób należy do lekarzy.

Trudność identyfikacji liczby osób niepełnosprawnych oraz długotrwałe lub ciężko chorych, w tym osób potrzebujących wsparcia, wiąże się z tym, iż nie muszą one korzystać z pomocy społecznej, a co za tym idzie figurować w rejestrach instytucji pomocowych.

Statystyczne dane dotyczące liczby osób niepełnosprawnych są zbierane w ramach spisów powszechnych. Narodowy Spis Powszechny z 2011 roku wykazał, że na terenie

⁴³ Ustawa z 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, Dz.U. z 1997 r., nr 123 poz. 776, tekst jednolity ze zm.

powiatu oławskiego znajduje się 8523 osób niepełnosprawnych, w tym 5453 z prawnie orzeczoną niepełnosprawnością, co stanowi 7,3% ludności powiatu⁴⁴ (tabela 30.).

Tabela 30. Liczba osób niepełnosprawnych w powiecie oławskim na podstawie danych Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku

Kategoria	Liczba osób
Osoby niepełnosprawne razem	8 523
Osoby niepełnosprawne prawnie razem	5 453
Osoby niepełnosprawne prawnie o stopniu niepełnosprawności znacznym	1 485
Osoby niepełnosprawne prawnie o stopniu niepełnosprawności umiarkowanym	2 103
Osoby niepełnosprawne prawnie o stopniu niepełnosprawności lekkim	1 435
Osoby niepełnosprawne prawnie o stopniu niepełnosprawności nieustalonym	199
Osoby niepełnosprawne prawnie w wieku 0-15 lat z orzeczeniem o niepełnosprawności	229
Osoby niepełnosprawne tylko biologicznie razem	3 070

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl/bdl.

Identyfikacji osób niepełnosprawnych można dokonać analizując świadczenia pielęgnacyjne wypłacane w ramach świadczeń rodzinnych. Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje na niepełnosprawne dziecko, osobie niepełnosprawnej powyżej 16. roku życia, legitymującej się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności oraz osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia, legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21. roku życia. Nie każda osoba niepełnosprawna ma więc prawo do świadczenia. Ich liczba wskazuje, że pobiera je około 1900 osób (tabela 31.).

O niepełnosprawności można mówić analizując orzeczenia o niepełnosprawności, które wydaje Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Oławie. W ostatnich latach Zespół corocznie wydawał od 1250 do 1600 orzeczeń o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych dla dzieci do lat 16 lub o stopniu niepełnosprawności dla osób powyżej 16 roku życia. W przypadku orzekania o stopniu niepełnosprawności najczęściej orzekany jest umiarkowany stopień niepełnosprawności, najrzadziej lekki stopień niepełnosprawności (ryc. 47.). Oczywiście nie wszystkie złożone wnioski rozpatrzono pozytywnie. W 2016 roku wydano 166 orzeczeń w sprawie ustalenia niepełnosprawności dzieciom, które nie ukończyły 16 roku życia, w tym 161 o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych oraz wydano

⁴⁴ Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl/bdl.

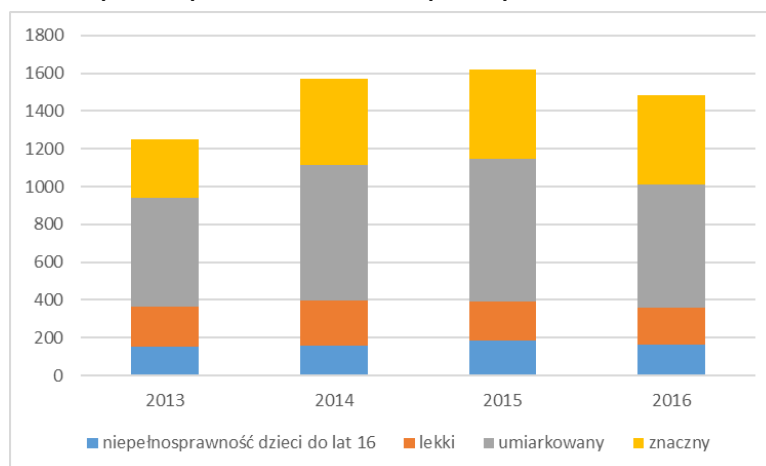
1 274 orzeczenia dla osób powyżej 16 roku życia, w tym 1 229 o zaliczeniu do stopnia niepełnosprawności⁴⁵.

Tabela 31. Świadczenia pielęgnacyjne wypłacane przez ośrodki pomocy społecznej w 2016 roku osobom niepełnosprawnym

Kategoria osób	Liczba świadczeń			
	Miasto Oława	Miasto i gmina Jelcz-Laskowice	Gmina wiejska Oława	Gmina Domaniów
Niepełnosprawne dziecko	2 547	1469	1 062	358
Osoba niepełnosprawna w wieku powyżej 16. roku życia, legitymująca się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności	6 710	3066	2 111	724
Osoba niepełnosprawna w wieku powyżej 16. roku życia, legitymująca się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21. roku życia	2 602	1839	1 237	382

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie; Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie; Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jelczu-Laskowicach; Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Domaniowie.

Ryc. 47. Liczba orzeczeń o niepełnosprawności i stopniach niepełnosprawności wydanych przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Oławie

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie.

Ze względu na niepełnosprawność z pomocy społecznej korzystało w 2016 roku 521 rodzin, w których żyło 795 osób. Liczba rodzin uzyskujących wsparcie utrzymuje się

⁴⁵ Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie.

w ostatnich latach na podobnym poziomie co świadczy o ciągłej potrzebie zapewniania pomocy niepełnosprawnym (tabela 32.).

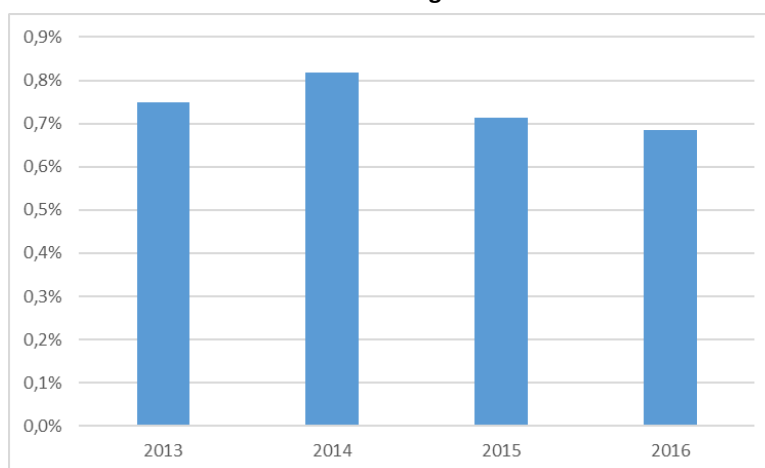
Tabela 32. Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności

Gminy	2013		2014		2015		2016	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Miasto Oława	285	712	322	805	256	726	224	283
Miasto i gmina Jelcz-Laskowice	153	247	141	221	135	202	137	204
Gmina wiejska Oława	97	200	126	254	111	224	121	232
Gmina Domaniów	32	86	31	74	39	87	39	76
Powiat oławski	567	1245	620	1354	541	1239	521	795

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie; Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie; Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jelczu-Laskowicach; Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Domaniowie.

Z pomocy społecznej w związku z niepełnosprawnością korzystało w 2016 roku 0,7% mieszkańców powiatu. Obserwujemy utrzymywanie się odsetka osób uzyskujących pomoc w związku z niepełnosprawnością na stałym poziomie (ryc. 48.).

Ryc. 48. Odsetek osób uzyskujących wsparcie z powodu niepełnosprawności wśród mieszkańców powiatu oławskiego

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie; Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie; Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jelczu-Laskowicach; Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Domaniowie.

Na zapotrzebowanie w zakresie wsparcia osób niepełnosprawnych wskazuje diagnoza potrzeb w zakresie utworzenia na terenie powiatu oławskiego środowiskowego domu samopomocy przeprowadzona przez PCPR w 2017 roku. Wynika z niej, że na terenie powiatu wsparcia w postaci udziału w zajęciach oferowanych przez środowiskowy dom samopomocy wymaga:

- 96 osób przewlekle psychicznie chorych;
- 16 osób upośledzonych umysłowo;
- 58 osób z innymi przewlekłymi zaburzeniami czynności psychicznych⁴⁶.

Wskazuje to na konieczność rozwijania pomocy kierowanej do osób niepełnosprawnych i ich rodzin.

Pomoc społeczna odnotowuje również osoby korzystające ze wsparcia z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby. Liczba tych osób w ostatnich latach ulega wahaniom, w ostatnim roku widoczny jest spadek (tabela 33.).

Tabela 33. Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby

Gminy	2013		2014		2015		2016	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Miasto Oława	258	645	283	990	334	513	143	204
Miasto i gmina Jelcz-Laskowice	125	181	139	200	148	209	168	228
Gmina wiejska Oława	72	143	73	131	57	97	77	155
Gmina Domaniów	26	84	24	79	26	61	38	99
Powiat oławski	481	1053	519	1400	565	880	426	686

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie; Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie; Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jelczu-Laskowicach; Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Domaniowie.

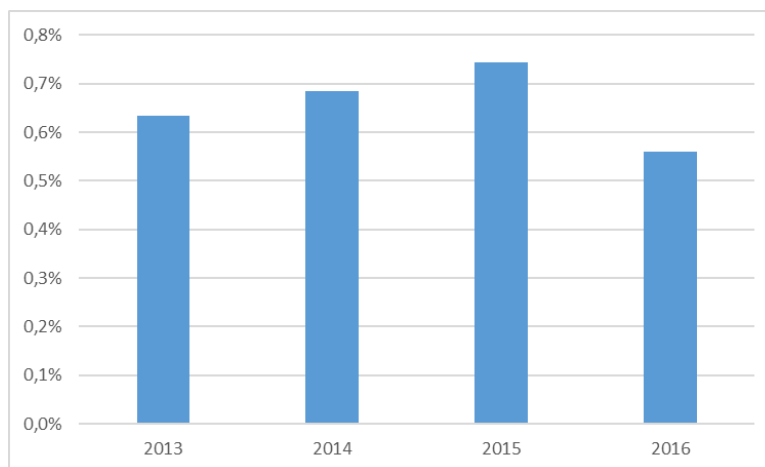
Z pomocy społecznej w związku z długotrwałą lub ciężką chorobą korzystało w 2016 roku 0,6% mieszkańców powiatu. Obserwujemy w ostatnim roku spadek odsetka osób uzyskujących pomoc w związku z chorobami (ryc. 49.).

⁴⁶ Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie.

Ryc. 49. Odsetek osób uzyskujących wsparcie z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby wśród mieszkańców powiatu oławskiego

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie; Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie; Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jelczu-Laskowicach; Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Domaniowie.

Eksperti podczas wywiadów i warsztatu diagnostycznego wskazali, iż niepełnosprawność stanowi istotny problem społeczny. Zwrócili uwagę na problemy związane z orzekaniem o niepełnosprawności i konieczność wsparcia osób niepełnosprawnych i ich rodzin w uzyskiwaniu orzeczeń i korzystaniu przez osoby z niepełnosprawnościami z przysługujących im praw i świadczeń. Eksperti podkreślili konieczność działań publicznych skierowanych do rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi, które nie wiedzą jakie prawa im przysługują i gdzie szukać pomocy. Wskazali także na problemy niepełnosprawnych seniorów, którym konieczne jest zapewnienie wsparcia w środowisku.

Eksperti zwrócili również uwagę na problemy osób z zaburzeniami psychicznymi, których jest coraz więcej i które również wymagają wsparcia w funkcjonowaniu w środowisku. W tym kontekście podkreślono konieczność rozwijania działań poprzez ośrodki wsparcia.

Ze względu na proces starzenia się społeczeństwa i rozwój medycyny, umożliwiającej leczenie wielu chorób i wydłużanie czasu trwania życia, ale nie pozwalającej na wyleczenie w pełni wszystkich chorób oraz likwidację niepełnosprawności prognozować należy dalszy wzrost liczby osób niepełnosprawnych oraz długotrwale lub ciężko chorych. Zmiany demograficzne będą powodowały również zwiększanie się liczby osób chorych

i niepełnosprawnych pozbawionych opieki i wsparcia ze strony najbliższych. Instytucje pomocowe muszą nastawić się na wsparcie tej kategorii potrzebujących.

2.2.9. Problemy związane z macierzyństwem i wielodzietnością

Macierzyństwo i wielodzietność same w sobie nie stanowią problemów społecznych, jednakże bardzo często pojawiają się problemy związane z realizacją funkcji macierzyńskiej oraz funkcjonowaniem rodzin wielodzietnych. Rodziny nie radzą sobie z opieką nad dzieckiem, nie potrafią właściwie realizować funkcji rodzicielskiej, w przypadku rodzin wielodzietnych często rodzice są zbyt obciążeni aby poradzić sobie ze wszystkimi zadaniami. Konieczne jest więc wsparcia rodzin w realizacji funkcji macierzyńskiej.

Z pomocy społecznej w związku z koniecznością ochrony macierzyństwa korzystało w 2016 roku 49 rodzin, wśród nich 40 rodzin, które wspierano ze względu na wielodzietność. Liczba rodzin uzyskujących pomoc w ostatnim roku znacznie zmalała w porównaniu z poprzednimi latami. Więcej niż połowę wspieranych rodzin stanowiły rodziny wielodzietne (tabela 34.).

Tabela 34. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ochrony macierzyństwa

Gminy	Ochrona macierzyństwa				w tym wielodzietność			
	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016
Miasto Oława	12	25	16	5	3	3	1	1
Miasto i gmina Jelcz-Laskowice	17	15	13	11	15	13	10	8
Gmina wiejska Oława	32	38	43	27	18	27	33	25
Gmina Domaniów	7	10	10	6	7	9	7	6
Powiat oławski	68	88	82	49	43	52	51	40

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie; Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie; Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jelczu-Laskowicach; Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Domaniowie.

Należy prognozować, że liczba rodzin wymagających wsparcia w związku z macierzyństwem i wielodzietnością utrzymać się będzie na stałym poziomie.

2.2.10. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego

Występująca w rodzinach bezradność jest jednym z rodzajów bezradności w ogóle lub w relacjach interpersonalnych. Wiąże się ona z brakiem umiejętności wychowawczych i opiekuńczych, z problemami z realizacją zadań z zakresu opieki nad dziećmi, ich wychowywania oraz prowadzenia gospodarstwa domowego – przygotowywania posiłków, utrzymywania porządku, realizacji obowiązków rodzicielskich, co najczęściej skutkuje problemami przejawianymi przez dzieci, w tym zachowaniami dysfunkcyjnymi. W koncepcji ustawy o pomocy społecznej bezradnością w sprawach opiekuńczych-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego bardziej zagrożone są rodziny niepełne i/lub wielodzietne. Nie oznacza to oczywiście, że w rodzinach pełnych, z jednym lub dwojką dzieci, takie problemy nie występują. W rodzinach niepełnych lub/i wielodzietnych przyjmować mogą one jednak większy zakres. W rodzinach niepełnych wynika to z faktu, że funkcje opiekuńczo-wychowawczą i prowadzenia gospodarstwa domowego realizuje jeden rodzic, zaś w rodzinach wielodzietnych problemy związane są z koniecznością opieki nad większą liczbą dzieci.

Z pomocy społecznej ze względu na bezradność w sprawach opiekuńczych-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w 2016 roku skorzystało 121 rodzin, w których żyło 458 osób. W ostatnich latach liczba rodzin korzystających z wsparcia z tego powodu ulegała pewnym wahaniom, ale podkreślić należy, że jest to ważny powód udzielania pomocy społecznej (tabela 35.).

W przypadku bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i problemów z prowadzeniem gospodarstwa domowego rodziny mogą być wsparte pracą asystenta rodziny, a także pomocą rodzin wspierających. Na terenie powiatu nie funkcjonowały rodziny wspierające, ale każda z gmin zapewnia wsparcie asystenta rodziny. Z roku na rok liczba rodzin objętych taką pomocą rośnie, co świadczy o dużym zapotrzebowaniu na pracę asystentów. Dane dotyczące liczby rodzin wspieranych przez asystentów zawarto w tabeli 36.

Eksperti podczas wywiadów zwrócili uwagę na duży zakres bezradności opiekuńczo-wychowawczej, szczególnie młodych rodziców, a także na trudności z docieraniem z pomocą do rodzin i przyjmowaniem wsparcia przez rodziny.

W związku z rosnącymi we współczesnym społeczeństwie trudnościami związanymi z pełnieniem ról rodziców, realizacją funkcji opiekuńczo-wychowawczej, brakiem wsparcia młodych rodziców ze strony dalszej rodziny (np. rodziców, rodzeństwa) oraz pojawiającymi się w coraz szerszym zakresie problemami wychowawczymi z dziećmi i młodzieżą prognozować należy wzrost liczby rodzin, których dotyczy bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Tabela 35. Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego

Gminy	2013		2014		2015		2016	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Miasto Oława	61	211	79	237	76	304	59	231
Miasto i gmina Jelcz-Laskowice	20	79	19	66	17	57	21	54
Gmina wiejska Oława	14	51	21	86	15	66	19	86
Gmina Domaniów	20	87	22	96	19	76	22	87
Powiat oławski	115	428	141	485	127	503	121	458

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie; Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie; Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jelczu-Laskowicach; Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Domaniowie.

Tabela 36. Wsparcie rodzin przez asystenta rodziny

Gminy	Liczba wspartych rodzin				Liczba asystentów rodziny			
	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016
Miasto Oława	0	18	30	38	0	2	2	2
Miasto i gmina Jelcz-Laskowice	11	16	17	19	1	1	1	1
Gmina wiejska Oława	9	9	2	5	3	2	1	2
Gmina Domaniów	0	5	6	8	0	1	1	1
Powiat oławski	20	48	55	70	4	6	5	6

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie; Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie; Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jelczu-Laskowicach; Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Domaniowie.

2.2.11. Problemy związane z zapewnieniem opieki dzieciom pozbawionym opieki rodziców

Ważnym problemem społecznym jest brak możliwości sprawowania opieki nad dziećmi przez ich rodziców. Taka sytuacja może być wynikiem śmierci rodziców, zdarzeń losowych (np. nagła, ciężka choroba, wypadek), ale bardzo często wiąże się z sytuacjami dysfunkcyjnymi, takimi jak: bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zaniedbania, uzależnienia czy przemoc.

Sieroctwo jest marginalnym powodem przyznawania świadczeń z zakresu pomocy społecznej, w ostatnich latach corocznie korzystało z takiej pomocy kilka osób (tabela 37.).

Tabela 37. Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu sieroctwa

Gminy	2013		2014		2015		2016	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Miasto Oława	1	1	0	0	1	1	1	1
Miasto i gmina Jelcz-Laskowice	0	0	1	3	1	3	0	0
Gmina wiejska Oława	0	0	0	0	0	0	0	0
Gmina Domaniów	0	0	0	0	0	0	0	0
Powiat oławski	1	1	1	3	4	4	1	1

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie; Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie; Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jelczu-Laskowicach; Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Domaniowie.

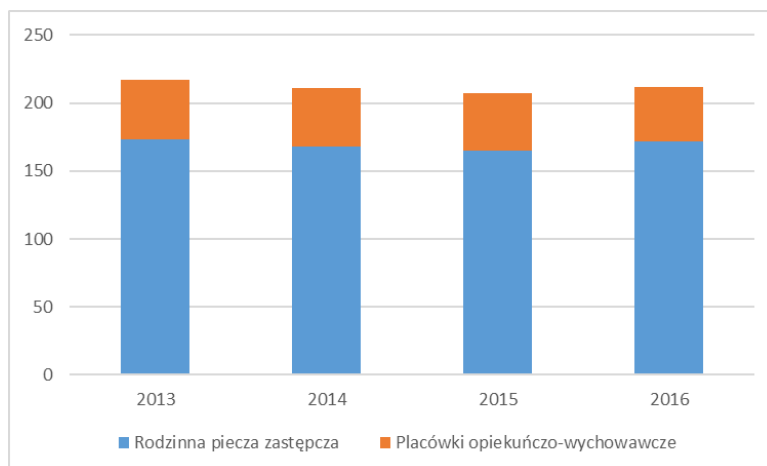
Zasięg problemów związanych z funkcjonowaniem dzieci pozbawionych opieki rodziców wykazuje analiza dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. Zgodnie z aktualnym ustawodawstwem to instytucje pomocy społecznej realizują zadania z zakresu pieczy zastępczej. System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. Piecza zastępcza ma zapewnić dziecku opiekę i wychowanie w środowisku zastępczym, przygotować dziecko do samodzielnego i odpowiedzialnego życia, wesprzeć je w nawiązywaniu i podtrzymywaniu kontaktów z rodziną i rówieśnikami, a także, co bardzo ważne, musi zaspokoić potrzeby emocjonalne

dzieci, a także potrzeby bytowe, zdrowotne, edukacyjne i kulturalno-rekreacyjne. Innymi słowy ma rozwiązać problemy dzieci pozbawionych opieki rodziców poprzez umieszczenie w instytucjonalnych lub rodzinnych formach pieczy zastępczej.

W 2016 roku w pieczy zastępczej umieszczonych było 212 dzieci i młodzieży (łącznie z pełnoletnimi wychowankami), a liczba osób objętych pieczą w ostatnich latach utrzymuje się na stałym poziomie (ryc. 50.). Dzieci przebywają głównie w rodzinnej pieczy zastępczej – w 2016 roku 81% dzieci umieszczonych było w rodzinach zastępczych lub rodzinnych domach dziecka (tabela 38.). Analiza struktury podmiotów pieczy zastępczej w 2016 roku pozwala na wskazanie, że najwięcej dzieci – 31% przebywało w rodzinach zastępczych spokrewnionych, zaś kolejne 31% w najbardziej profesjonalnych formach rodzinnej pieczy zastępczej – rodzinach zawodowych (9%) i rodzinnych domach dziecka (22%) (ryc. 51.). Dzieci umieszczone są najczęściej w pieczy na terenie powiatu, jednakże obecne są przypadki umieszczania dzieci w pieczy poza terenem powiatu oraz przebywania dzieci z innych powiatów w pieczy na obszarze powiatu oławskiego.

Ryc. 50. Liczba dzieci z terenu powiatu oławskiego umieszczonych w pieczy zastępczej

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie.

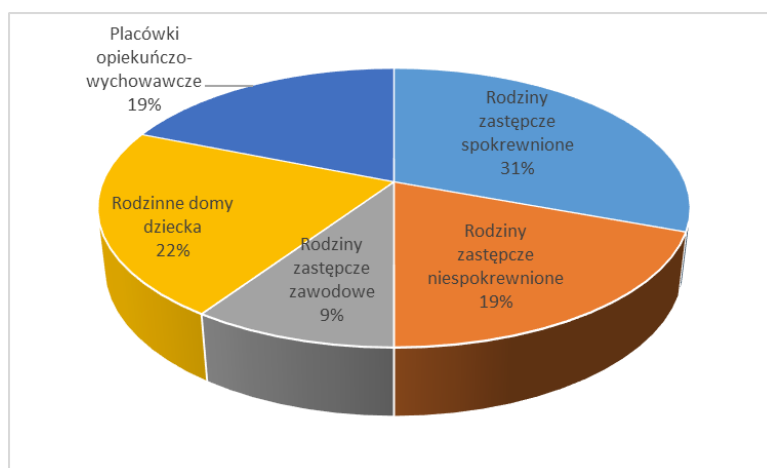

Tabela 38. Piecza zastępcza w powiecie oławskim

Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016
Podmioty pieczy zastępczej				
Liczba podmiotów rodzinnej pieczy zastępczej ogółem, w tym:	89	91	91	96
rodzin zastępczych spokrewnionych	54	52	52	51
rodzin zastępczych niezawodowych	23	27	27	32
rodzin zastępczych zawodowych, w tym:	6	8	7	7
- specjalistycznych	2	2	2	2
- pełniących funkcję pogotowia rodzinnego	2	2	1	1
rodzinnych domów dziecka	6	7	5	6
Liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych	1	1	1	1
Dzieci z terenu powiatu oławskiego umieszczone w pieczy				
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej ogółem, w tym:	173	168	165	172
w rodzinach zastępczych spokrewnionych	66	63	62	65
w rodzinach zastępczych niezawodowych	32	37	37	41
w rodzinach zastępczych zawodowych, w tym:	37	28	26	20
- specjalistycznych	8	7	7	7
- pełniących funkcję pogotowia rodzinnego	22	10	6	2
w rodzinnych domach dziecka	38	40	40	46
Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	44	43	42	40

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie.

Ryc. 51. Udział dzieci umieszczonych w różnych formach pieczy zastępczej w ogólnej liczbie dzieci w pieczy w 2016 roku

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie.

W związku z trudnymi sytuacjami, jakie dotyczą współczesnych rodzin i wyzwaniami, które przed nimi stoją należy prognozować, że liczba dzieci wymagających wsparcia poprzez

system pieczy zastępczej będzie utrzymywała się na stałym poziomie. Istotną kwestią jest utrzymywanie, a nawet zwiększanie liczby miejsc w rodzinnych formach pieczy zastępczej.

2.2.12. Problemy uchodźców i imigrantów

Pomoc społeczna zobowiązana jest do podjęcia działań w przypadku trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą albo zezwolenie na pobyt czasowy - w przypadku osób, które są członkami rodzin uchodźców lub osób objętych ochroną uzupełniającą. Zadanie to jest zadaniem własnym powiatu. Jednocześnie bardzo często wsparcia w integracji i funkcjonowaniu społecznym wymagają również inni imigranci, w tym migranci zarobkowi. Szczególne znaczenie ma pomoc migrantom w nauce języka polskiego i funkcjonowaniu w lokalnej społeczności, co jest bardzo ważne w przypadku dzieci, które uczęszczają do przedszkoli i szkół.

Problemy uchodźców nie należą na terenie powiatu oławskiego do ważnych problemów społeczności lokalnej, bowiem zasięg zjawiska uchodźstwa jest marginalny. Uchodźcy pojawili się na terenie powiatu oławskiego w 2015 roku i w listopadzie 6 uchodźców zgłosiło się do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie z wnioskiem o udzielenie wsparcia finansowego. Dla uchodźców opracowano indywidualne programy integracji. Ponieważ programy integracji są roczne były one realizowane również w 2016 roku. Uchodźcy usamodzielnili się i obecnie nie korzystają z pomocy społecznej.

Na terenie powiatu zdiagnozować można natomiast problemy związane z osiedlaniem się migrantów zarobkowych, głównie z Ukrainy, którzy wymagają wsparcia i pomocy w adaptacji do funkcjonowania w Polsce. Eksperti w wywiadach podkreślali, że osoby z Ukrainy osiedlające się na terenie powiatu potrzebują pomocy w nauce języka polskiego i integracji społecznej, zaś szczególnie istotną kategorię stanowią dzieci, które przyjeżdżają razem z rodzicami i uczęszczają do szkół na terenie powiatu.

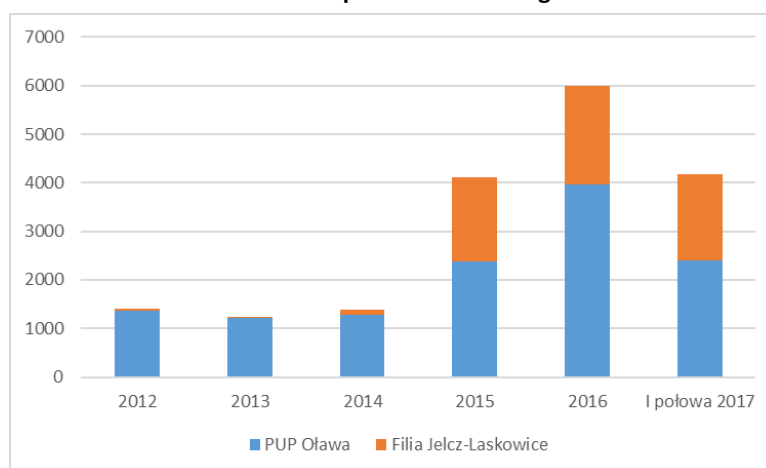
Liczba migrantów na terenie powiatu jest trudna do oszacowania, bowiem brak jest jednoznacznych danych statystycznych dotyczących pobytu migrantów. Dostępne informacje GUS dotyczące zameldowań na pobyt stały osób z zagranicy nie są miarodajne, bowiem niewielu cudzoziemców melduje się na pobyt stały. W 2016 roku w powiecie

zameldowanych zostało zaledwie 29 osób⁴⁷. Dla oszacowania zasięgu migracji z Ukrainy można posłużyć się informacjami dotyczącymi oświadczeń o zamiarze zatrudnienia cudzoziemców składanych przez pracodawców, którymi dysponuje Powiatowy Urząd Pracy w Oławie (ryc. 52.). Z danych wynika, że liczba składanych oświadczeń znacząco wzrosła od roku 2015, a tylko w pierwszej połowie 2017 roku złożono ich aż 4 182, z czego aż 43% w mieście i gminie Jelcz-Laskowice. Wskazuje to na duży zasięg migracji zarobkowych z Ukrainy związanych z zapotrzebowaniem składanym przez firmy zlokalizowane na terenie powiatu oławskiego. Wielu migrantów osiedla się na terenie powiatu z rodzinami, co rodzi konieczność objęcia wsparciem w integracji nie tylko pracowników, ale i ich rodziny, szczególnie dzieci.

Ryc. 52. Liczba oświadczeń o zamiarze zatrudnienia cudzoziemców z Ukrainy składanych przez pracodawców na terenie powiatu oławskiego

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Oławie.

2.2.13. Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego

Opuszczenie zakładu karnego nie oznacza automatycznie powrotu do społeczeństwa i pozytywnego funkcjonowania w społeczności. To, jak poradzi sobie osoba opuszczająca zakład karny zależy od wielu zmiennych, w tym m.in. od długości wyroku, rodzaju popełnionego przestępstwa, posiadania rodziny, utrzymywania z nią kontaktów i możliwości powrotu do rodziny, wsparcia ze strony rodziny i znajomych, możliwości odcięcia się od środowisk dysfunkcyjnych. Byli więźniowie bardzo często mają problemy z podjęciem

⁴⁷ Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl/bdl.

zatrudnienia i uzyskaniem akceptacji lokalnej społeczności, stąd wymagają wsparcia pomocy społecznej.

W 2016 roku z pomocy, w związku z trudnościami w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, skorzystało 14 rodzin, liczących łącznie 20 osób (tabela 39.). Obserwujemy spadek liczby osób wspieranych w związku z opuszczeniem zakładu karnego.

Należy prognozować utrzymywanie się liczby osób wymagających wsparcia z powodu trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego na stałym poziomie.

Tabela 39. Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego

Gminy	2013		2014		2015		2016	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Miasto Oława	13	19	6	14	8	9	1	1
Miasto i gmina Jelcz-Laskowice	24	28	20	24	12	13	9	10
Gmina wiejska Oława	3	8	4	5	1	5	2	7
Gmina Domaniów	5	7	0	0	0	0	2	2
Powiat oławski	45	62	30	43	21	27	14	20

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie; Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie; Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jelczu-Laskowicach; Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Domaniowie.

2.2.14. Zdarzenia losowe, klęski żywiołowe i ekologiczne

Do problemów społecznych silnie oddziałujących na jednostki i rodziny i rodzących sytuacje kryzysowe należą również zdarzenia losowe, a także klęski żywiołowe i ekologiczne. Zdarzenia losowe mogą być spowodowane działaniem żywiołów lub sił przyrody (np. pożar, huragan, powódź), ale także mogą być spowodowane działaniami człowieka (np. włamania, kradzieże). Do szczególnego typu zdarzeń losowych zaliczyć też można zdarzenia powstałe w wyniku klęski żywiołowej lub ekologicznej. Cechą zdarzenia losowego jest nagłe wystąpienie, wywołanie poważnej sytuacji kryzysowej w życiu jednostki lub rodziny, w której wymaga ona natychmiastowej pomocy. W takich przypadkach wsparcia udziela również pomoc społeczna.

Zdarzenia losowe nie występują często – w ostatnich latach wsparcie z tytułu zdarzeń losowych i sytuacji kryzysowych uzyskiwało rocznie kilkanaście rodzin, jedynie w roku 2015 liczba ta wyniosła 31 rodzin (tabela 40.). Jednocześnie w 2015 roku udzielono wsparcia 35 osobom, głównie z obszaru miasta i gminy Jelcz-Laskowice, z tytułu wystąpienia klęski żywiołowej lub ekologicznej. Związane to było z wystąpieniem zjawiska deszczu nawalnego mającego charakter klęski żywiołowej⁴⁸.

Tabela 40. Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu zdarzeń losowych

Gminy	2013		2014		2015		2016	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Miasto Oława	5	11	0	0	1	2	3	6
Miasto i gmina Jelcz-Laskowice	4	8	4	7	4	12	3	5
Gmina wiejska Oława	6	19	4	6	7	19	4	5
Gmina Domaniów	1	5	3	7	19	28	4	8
Powiat oławski	16	43	11	20	31	61	14	24

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie; Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie; Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jelczu-Laskowicach; Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Domaniowie.

Ze względu na losowość i nieprzewidywalność występowania tych zdarzeń trudno prognozować ich występowanie w przyszłości. Należy założyć, że w przypadku niewystępowania klęsk żywiołowych lub ekologicznych liczba rodzin wymagających wsparcia w związku ze zdarzeniami losowymi będzie się utrzymywała na stałym poziomie.

⁴⁸ Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jelczu-Laskowicach.

2.3. Rozwiązywanie problemów społecznych w powiecie oławskim

2.3.1. Instytucje i organizacje działające na rzecz rozwiązywania problemów społecznych

Ustawa o pomocy społecznej⁴⁹ wskazuje, że pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi. Ustawa nakłada na gminę i powiat określone zadania w zakresie pomocy społecznej – zadania własne (w tym dla gminy zadania własne o charakterze obowiązkowym) oraz zadania zlecone z zakresu administracji samorządowej. Każda gmina ma obowiązek utworzenia i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej – instytucji realizującej zadania pomocy społecznej, a każdy powiat – powiatowego centrum pomocy rodzinie. Są to więc główne instytucje działające na rzecz rozwiązywania problemów społecznych. Dodatkowo zadania z tego zakresu realizują także inne podmioty gminne, powiatowe, a także organizacje pozarządowe.

Ponieważ dokument koncentruje się na rozwiązywaniu problemów społecznych na obszarze powiatu szczegółowo przeanalizowana zostanie działalność Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie. Pozostałe instytucje i organizacje zostaną wyszczególnione dla zobrazowania zakresu działalności na rzecz rozwiązywania problemów społecznych na obszarze powiatu oławskiego.

2.3.2. Instytucje gminne

Kluczowymi instytucjami gminnymi odpowiedzialnymi za rozwiązywanie problemów społecznych są ośrodki pomocy społecznej (tabela 41.). Dodatkowo na terenie gmin działają gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, zajmujące się przeciwdziałaniem uzależnieniom oraz gminne zespoły interdyscyplinarne ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zajmujące się problemem przemocy w rodzinie. W rozwiązywaniu problemów społecznych uczestniczą także instytucje oświaty, ochrony zdrowia, kultury oraz sportu i rekreacji.

---

⁴⁹ Ustawa z 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, Dz.U. z 2017 r., poz. 1769, tekst jednolity.

Tabela 41. Ośrodki pomocy społecznej w gminach powiatu oławskiego

Gminy	Ośrodek pomocy społecznej
Miasto Oława	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej ul. 3-Maja 18 g/u 55-200 Oława
Miasto i gmina Jelcz-Laskowice	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jelczu-Laskowicach ul. Witosa 41 55-220 Jelcz-Laskowice
Gmina wiejska Oława	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie ul. Św. Rocha 3 55-200 Oława
Gmina Domaniów	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Domaniowie Domaniów 56 55-216 Domaniów

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie; Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie; Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jelczu-Laskowicach; Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Domaniowie.

Gmina wiejska Oława prowadzi Środowiskowy Dom Samopomocy „Zielona Wyspa” w Oleśnicy Małej (Oleśnica Mała 52, 55-200 Oława), który jest ośrodkiem wsparcia dziennego pobytu, przeznaczonym dla 30 osób przewlekle chorych psychicznie i upośledzonych umysłowo (typu A i typu B). Środowiskowy Dom Samopomocy świadczy różnorodne usługi, w tym indywidualne i grupowe zajęcia terapeutyczno-rehabilitacyjne, w celu poprawy funkcjonowania uczestników w życiu społecznym i rodzinnym, przy uwzględnieniu ich indywidualnych możliwości psychofizycznych. Podstawowym zadaniem placówki jest wsparcie podopiecznych w godnym życiu w środowisku rodzinnym i społecznym, zaspokojenie ich potrzeb i rozwinięcie umiejętności, które sprzyjać będą usamodzielnieniu i integracji społecznej. Środowiskowy Dom Samopomocy przyjmuje osoby pełnoletnie z terenu gminy wiejskiej Oława, miasta Oława oraz miasta i gminy Jelcz-Laskowice⁵⁰. Miejsca w placówce są zajęte, w 2016 roku przebywało w niej 39 osób, w 2015 roku 33 osoby⁵¹.

⁵⁰ Gmina Oława, <http://bip.gminaolawa.pl/Article/get/id,21225.html>; Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie, http://www.gops.olawa.pl/z_gops_wiadomosci_szc.php?id_tresc=72

⁵¹ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie.

2.3.3. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie (PCPR) mieści się w Oławie, przy ul. 3 Maja 1 i jest instytucją odpowiedzialną za realizację zadań z zakresu pomocy społecznej na obszarze powiatu. Kluczowe zadania PCPR dotyczą obszarów pomocy społecznej, wsparcia rodziny i pieczy zastępczej, wsparcia i rehabilitacji osób niepełnosprawnych, a także przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku PCPR zatrudniał 23 osoby, w tym dyrektora, zastępcę, dwóch pracowników socjalnych oraz 19 pracowników. W ramach PCPR funkcjonują:

- Zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej, który mieści się w budynku Domu Dziecka w Oławie, pl. Zamkowy 17;
- Komórka ds. pieczy zastępczej;
- Komórka ds. osób niepełnosprawnych;
- Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności;
- Komórka ds. mieszkania chronionego;
- Komórka do spraw cudzoziemców i integracji społecznej.

W strukturze Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie działa Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, który wydaje orzeczenia o niepełnosprawności dla osób, które nie ukończyły 16 roku życia, orzeczenia o stopniu niepełnosprawności dla osób, które ukończyły 16 rok życia, legitymacje osoby niepełnosprawnej oraz karty parkingowe.

Kluczowe obszary działania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie to:

1. Piecza zastępcza;
2. Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych;
3. Wsparcie uchodźców;
4. Wsparcie w formie pobytu w mieszkaniu chronionym;
5. Specjalistyczne poradnictwo psychologiczne;
6. Działania korekcyjno-edukacyjne dla sprawców przemocy w rodzinie;
7. Aktywizacja społeczna.

Obszary te zostaną kolejno zaprezentowane.

Pieczą zastępczą

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej⁵² nakłada na powiat zadania związane z organizacją pieczy zastępczej, sprawowanej w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Powiat zapewnia dzieciom opiekę i wychowanie zarówno w rodzinnych formach pieczy – rodzinach zastępczych (spokrewnionych, niezawodowych i zawodowych) oraz rodzinnych domach dziecka, a także w pieczy instytucjonalnej. Poza pobytem w pieczy zastępczej powiat realizuje także zadania związane z usamodzielnianiem wychowanków opuszczających pieczę zastępczą, a także z egzekwowaniem od rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej należności pieniężnych za ustalony faktyczny koszt utrzymania dziecka.

W 2016 roku na terenie powiatu oławskiego funkcjonowało 90 rodzin zastępczych i 6 rodzinnych domów dziecka, a więc podmiotów rodzinnej pieczy zastępczej, a także jedna placówka opiekuńczo-wychowawcza: Dom Dziecka w Oławie, mieszczący się przy pl. Zamkowym 17.

Analiza rodzin zastępczych pozwala na wykazanie, że dominują rodziny spokrewnione z dziećmi, a więc tworzone przez dziadków lub rodzeństwo – w 2016 roku stanowiły 57% rodzin zastępczych. Opiekę nad dziećmi sprawowało 7 rodzin zawodowych, a więc profesjonalnych rodzin zastępczych. Jedna rodzina zawodowa pełniła funkcję pogotowia rodzinnego, czyli rodziny, w której umieszcza się dziecko do czasu unormowania jego sytuacji (w założeniu nie dłużej niż na okres 4 miesięcy, który może jednak ulec przedłużeniu). Dodatkowo dwie rodziny pełniły funkcję rodziny zawodowej specjalistycznej, a więc rodziny przygotowanej do pełnienia opieki specjalnie dla dzieci niepełnosprawnych (tabela 42.).

Tabela 42. Liczba podmiotów pieczy zastępczej w powiecie oławskim

Formy pieczy	2012	2013	2014	2015	2016
Rodziny zastępcze	85	91	98	86	90
spokrewnione	58	59	60	52	51
niezawodowe	22	26	30	27	32
zawodowe	5	6	8	7	7
Rodzinne domy dziecka	6	6	7	5	6
Placówki opiekuńczo-wychowawcze	1	1	1	1	1

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie.

⁵² Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, Dz.U. z 2017 r., poz. 697, tekst jednolity.

W 2016 roku w pieczy na terenie powiatu oławskiego przebywało 212 dzieci, w tym 172 w pieczy rodzinnej, zaś 40 w pieczy instytucjonalnej. W ostatnich latach liczba dzieci umieszczonych w pieczy utrzymuje się na podobnym poziomie (tabela 43.).

Tabela 43. Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej na terenie powiatu oławskiego

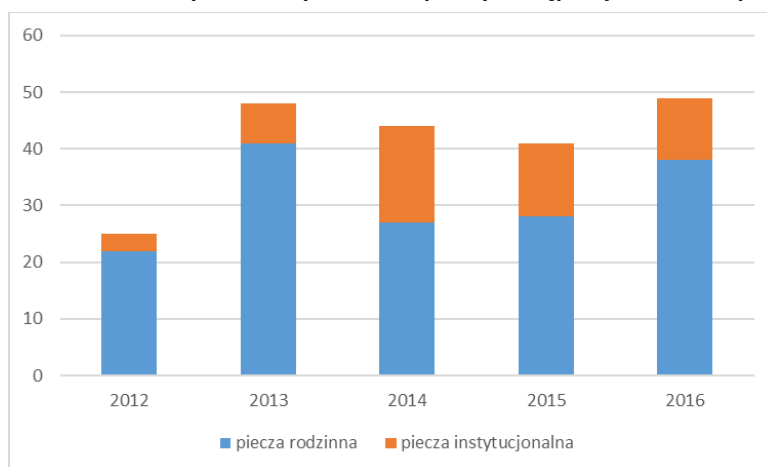
Formy pieczy	2012	2013	2014	2015	2016
Pieczna rodzinna	173	197	187	165	172
Pieczna instytucjonalna	40	44	43	42	40

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie.

Pamiętać jednak należy, że zdarza się, iż dzieci z powiatu oławskiego umieszczane są w pieczy na terenie innych powiatów, stąd liczba dzieci z powiatu umieszczona w pieczy i liczba dzieci umieszczonych w pieczy na terenie powiatu nie są tożsame (liczbę dzieci z powiatu oławskiego korzystających z pieczy bez względu na miejsce umieszczenia przedstawiono w rozdziale 2.2.11.).

W ostatnich latach corocznie do pieczy trafia około 40-50 dzieci, a ich liczba ulega wahaniom (ryc. 53.). W 2016 roku w pieczy umieszczono 49 dzieci, w tym w pieczy rodzinnej 38 dzieci, a instytucjonalnej 11 dzieci. Spoza powiatu pochodziło 9 dzieci, zaś z terenu powiatu 40 dzieci. Dodatkowo 10 dzieci z terenu powiatu oławskiego trafiło do pieczy rodzinnej na terenie innych powiatów.

Ryc. 53. Liczba dzieci umieszczonych w danym roku w pieczy zastępczej na terenie powiatu oławskiego

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie.

Najniższe są koszty umieszczenia dziecka w rodzinie spokrewnionej, wynika to z faktu mniejszego wsparcia tych podmiotów, które ze względu na pokrewieństwo ponoszą część kosztów utrzymania dziecka w rodzinie, a także w rodzinie niezawodowej, gdzie udzielane jest wsparcie na dziecko, ale nie wynagradza się rodziców zastępczych. Profesjonalne formy rodzinnej pieczy, jak rodzina zawodowa i rodzinny dom dziecka są droższe, ale świadczą profesjonalne wsparcie w opiece i wychowaniu dziecka. Wzrost kosztów w roku 2016 wiąże się z przyznaniem tym podmiotom dodatków wychowawczych jako formy świadczenia wychowawczego wprowadzonego w ramach programu Rodzina 500 Plus (tabela 44.).

Tabela 44. Średni miesięczny koszt utrzymania dziecka w pieczy zastępczej na terenie powiatu oławskiego w zł

Forma pieczy zastępczej	2014	2015	2016
Rodzina zastępcza spokrewniona	721,47	742,22	1 080,00
Rodzina zastępcza niezawodowa	1 009,66	1 064,52	1 451,00
Rodzina zastępcza zawodowa	2 050,45	1 754,11	2 485,00
w tym rodzina zastępcza zawodowa specjalistyczna	2 136,53	2 400,06	2 812,00
w tym rodzina zastępcza zawodowa pełniąca funkcję pogotowia opiekuńczego	3 167,09	2 601,13	2 676,00
Rodzinny dom dziecka	2 141,94	1 785,51	2 150,00

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie.

Eksperti podczas wywiadów wskazywali na konieczność dalszego rozwijania rodzinnej pieczy zastępczej. Pomimo pojawiających się sporadycznie problemów związanych z funkcjonowaniem rodzin zastępczych, rodzinne domy dziecka i rodziny zastępcze to – zdaniem ekspertów – najlepsze formy opieki nad dziećmi pozbawionymi opieki rodziców. Eksperti podkreślali zaangażowanie większości rodziców zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka we wsparcie wychowanków.

Eksperti wskazali również na konieczność funkcjonowania na terenie powiatu placówki opiekuńczo-wychowawczej. Jednocześnie zwrócili uwagę na konieczność przekształcenia istniejącego domu dziecka w placówkę dla 14 dzieci zgodnie z przepisami w zakresie pieczy zastępczej (od 2 stycznia 2021 roku w placówkach opiekuńczo-wychowawczych nie będzie mogło być umieszczonych więcej niż 14 dzieci). Z analiz wynika, że jedna placówka opiekuńczo-wychowawcza zaspokoi zapotrzebowanie na instytucjonalną pieczę zastępczą w powiecie.

Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych

Kolejnym ważnym obszarem działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie jest wsparcie osób niepełnosprawnych, w tym orzekanie o niepełnosprawności oraz rehabilitacja społeczna niepełnosprawnych. W strukturze PCPR działa Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, który wydaje orzeczenia o niepełnosprawności (przedstawione w rozdziale 2.2.8.) oraz legitymacje dla osób niepełnosprawnych oraz karty parkingowe. Pomoc osobom niepełnosprawnym w rehabilitacji społecznej jest realizowana przede wszystkim poprzez dofinansowania udziału w turnusie rehabilitacyjnym, likwidację barier funkcjonalnych: architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, kosztów nabycia przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych i sprzętu rehabilitacyjnego, dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki, kosztów tłumacza języka migowego lub tłumacza – przewodnika. Umożliwia to niepełnosprawnym lepsze funkcjonowanie społeczne. Działania objęte dofinansowaniem zostały zastawione w tabeli 45. Podkreślić należy, że nie wszystkie wnioski zostały rozpatrzone pozytywnie. Wnioski pozostały nie rozpatrzone lub zostały rozpatrzone negatywnie z różnych przyczyn m. in. braku ustawowych przesłanek do ich pozytywnego rozpoznania, czy też rezygnacji, ale też w związku z brakiem środków finansowych z PFRON.

Tabela 45. Formy wsparcia osób niepełnosprawnych w ramach rehabilitacji społecznej

Formy wsparcia	2012	2013	2014	2015	2016
Dofinansowanie do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym – liczba osób ogółem	293	174	84	38	34
w tym dla niepełnosprawnych	216	117	55	26	20
w tym dla opiekunów	77	57	29	12	14
Dofinansowanie do likwidacji barier funkcjonalnych, tj. architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych – liczba dofinansowanych wniosków	42	30	25	31	22
Dofinansowanie do kosztów nabycia przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych i sprzętu rehabilitacyjnego – liczba dofinansowanych wniosków	446	234	418	391	220
Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki – liczba dofinansowanych wniosków	7	8	9	9	8
Dofinansowanie usług tłumacza języka migowego lub tłumacza – przewodnika	0	1	1	1	0

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie.

W ramach wsparcia osób niepełnosprawnych prowadzone są również akcje i programy. Corocznie organizowana jest spartakiada osób niepełnosprawnych – zawody sportowe dla osób niepełnosprawnych uzupełnione programem artystycznym i innymi atrakcjami.

W latach 2013-2014 w ramach „Programu wyrównywania różnic między regionami II” zakupiony został mikrobus przystosowany do przewozu osób niepełnosprawnych – uczestników zajęć Środowiskowego Domu Samopomocy w Oleśnicy Małej. Beneficjentem programu jest Gmina Oława, kwota dofinansowania ze środków PFRON wyniosła 59 704,20 zł.

Kluczowym z perspektywy wsparcia niepełnosprawnych programem jest realizowany od 2012 roku program „Aktywny samorząd”, finansowany ze środków PFRON.

„Aktywny samorząd”

„Aktywny samorząd” to program wspólnych działań samorządów powiatowych na rzecz realizacji karty praw osób niepełnosprawnych i ich integracji społecznej, finansowanych ze środków PFRON. Jest ważnym krokiem w kierunku wydajniejszego modelu polityki społecznej wobec osób niepełnosprawnych podejmowanym przez powiaty, które zdecydowały się przystąpić do programu. Jego celem głównym jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie realizuje program „Aktywny samorząd” od 2012 roku. Program składa się z trzech modułów, w ramach których wyróżniono obszary i zadania – przedstawiono je w tabeli 46. Samorząd powiatowy realizuje pomoc dla niepełnosprawnych w ramach modułu I i II. Skorzystać z wsparcia mogą osoby niepełnosprawne, które spełniają kryteria określone dla każdego modułu i obszaru. Skorzystanie z wsparcia w ramach niektórych zadań wymaga wkładu własnego, np. w przypadku zadania pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu 15%, pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kategorii B 25% czy pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania 10%, ale są również zadania, które nie wymagają wkładu własnego.

Liczba realizowanych wniosków systematycznie rośnie, w 2016 roku dofinansowano 51 wniosków. W latach 2012-2016 zrealizowano 163 wnioski. Łącznie wydano na program

733 297,94 zł, z czego najwięcej na dofinansowanie kosztów nauki, kosztów zakupu sprzętu elektronicznego i wózka elektrycznego (tabela 47.). Działania te w dużym zakresie przyczyniają się do rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych i zwiększają możliwości ich udziału w życiu społecznym.

Eksperti podczas wywiadów i warsztatu diagnostycznego zwrócili uwagę na duży zakres usług dla niepełnosprawnych świadczonych przez PCPR oraz organizacje pozarządowe i na fakt, że ciągle jeszcze działania te nie są wystarczające aby pomóc wszystkim osobom niepełnosprawnym. Podkreślili konieczność wsparcia informacyjno-edukacyjnego szczególnie dla mniej zaradnych rodziców osób niepełnosprawnych, niepełnosprawnych seniorów czy samotnych osób niepełnosprawnych. Zwrócili uwagę na konieczność rozwijania wsparcia w środowisku, np. poprzez ośrodki wsparcia.

Tabela 46. Moduły, obszary i zadania programu „Aktywny samorząd”

Moduły	Obszary	Działania
Moduł I – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową	Obszar A – likwidacja bariery transportowej	Zadanie 1 - pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu
		Zadanie 2 – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kategorii B
	Obszar B – likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym	Zadanie 1 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania
		Zadanie 2 – dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania
	Obszar C – likwidacja barier w poruszaniu się	Zadanie 1 - pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym
		Zadanie 2 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym
		Zadanie 3 – pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne
		Zadanie 4 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny
	Obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej	
	Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym	
Moduł III – szkolenia kadr samorządów oraz		

organizacji pozarządowych z zakresu problematyki niepełnosprawności		
--	--	--

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie.

Tabela 47. Wydatki na działania w ramach programu „Aktywny samorząd”

Działania	Wydatki 2012-2016
Przystosowanie samochodu dla osoby niepełnosprawnej	4 999,00
Prawo jazdy kat. B	5 024,00
Sprzęt elektroniczny	189 832,40
Szkolenia w ramach sprzętu elektronicznego	6 887,00
Wózek elektryczny	75 145,00
Naprawa wózka elektrycznego	16 910,00
Proteza kończyny	26 600,00
Koszty nauki (czesne i dodatki)	365 397,00
Obsługa, promocja i ewaluacja	42 523,54
Razem	733 297,94

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie.

Wsparcie uchodźców

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie realizuje również zadania związane z wsparciem cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy poprzez sporządzenie i realizację indywidualnego programu integracji. Pomoc obejmuje świadczenia pieniężne na utrzymanie, pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego, opłacenie składki na ubezpieczenie zdrowotne, pracę socjalną oraz poradnictwo specjalistyczne, w tym poradnictwo prawne, psychologiczne i rodzinne. W latach 2015-2016 realizowane były programy integracji dla 6 uchodźców z Syrii. Uchodźcy usamodzielnili się i obecnie nie korzystają z pomocy społecznej.

Wsparcie w formie pobytu w mieszkaniu chronionym

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie realizuje także wsparcie poprzez pobyt w mieszkaniu chronionym, które jest formą pomocy społecznej dla osób, które ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebują wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu, ale nie wymagają usług w zakresie świadczonego przez jednostkę całodobowej opieki. Przede wszystkim mieszkania chronione mają służyć osobom

z zaburzeniami psychicznymi, osobom opuszczającym pieczę zastępczą, młodzieżowy ośrodek wychowawczy, zakład dla nieletnich, a także cudzoziemcom. PCPR dysponuje jednym mieszkaniem chronionym, które zostało utworzone w 2015 roku, po przejęciu od Domu Dziecka w Oławie mieszkania zamieszkiwanego przez byłych wychowanków placówki. Mieszkanie zostało wyremontowane. Składa się z dwóch, 2-osobowych pokoi. Lokal jest w pełni przystosowany do zamieszkania, wyposażony w niezbędne meble oraz podstawowy sprzęt gospodarstwa domowego. Obecnie w mieszkaniu chronionym zamieszkują osoby, które opuściły pieczę zastępczą i pod okiem specjalistów przygotowują się do prowadzenia samodzielnego życia. Mieszkanie chronione jest niekoedukacyjne.

W ciągu 2015 roku w mieszkaniu przebywało 6 osób, w tym 4 byłych wychowanków Domu Dziecka oraz 2 byłych wychowanków z rodzinnej pieczy zastępczej, zaś w 2016 roku w mieszkaniu przebywały 3 osoby, w tym 1 były wychowanek Domu Dziecka oraz 2 byłych wychowanków z rodzinnej pieczy zastępczej. Dotychczasowi mieszkańcy korzystali ze wsparcia pracownika socjalnego i opiekunów oraz z pomocy w postaci poradnictwa psychologicznego, pomocy w ubieganiu się o mieszkanie, pomocy w ubieganiu się o alimenty.

Eksperti podczas wywiadów wskazali na duże znaczenie tego typu pomocy i konieczność rozwijania pomocy w postaci mieszkań chronionych zarówno przez powiat, jak i gminy.

Specjalistyczne poradnictwo psychologiczne

Powiat świadczy pomoc w postaci specjalistycznego poradnictwa psychologicznego w postaci konsultacji oraz – w razie potrzeby – systematycznej terapii. Osoby zainteresowane pomocą zgłaszają się najczęściej z własnej inicjatywy, rzadziej na polecenie czy zalecenie sądu, lekarza czy pracowników instytucji społecznych.

Tabela 48. Korzystający ze specjalistycznego poradnictwa psychologicznego

Liczba osób	2012	2013	2014	2015	2016
Ogółem	138	142	102	106	193
w tym dzieci i młodzież	30	40	15	19	71
w tym osoby uczestniczące w systematycznej terapii	37	30	27	30	30

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie.

Główne problemy osób zgłaszających się po porady to doraźne problemy wychowawcze, niepowodzenia szkolne dzieci i młodzieży, zagrożenia demoralizacją osób nieletnich, konflikty z prawem, konflikty rodzinne i małżeńskie, rozwody, rozbieżności, ciężka i przewlekła choroba mająca negatywny wpływ na funkcjonowanie całej rodziny, problemy emocjonalne, przemoc w rodzinie, uzależnienia, niepełnosprawność, problemy wieku podeszłego, a także bezrobocie i ubóstwo.

Eksperti w wywiadach zwrócili uwagę na duże znaczenie profesjonalnej pomocy psychologicznej, konieczność poszerzania oferty i dostępu do psychologów, a także rozwijania pomocy psychiatrycznej.

Działania korekcyjno-edukacyjne dla sprawców przemocy w rodzinie

W przypadku występowania zjawiska przemocy w rodzinie niezwykle ważne jest wsparcie ofiar przemocy, jednakże istotne znaczenie w rozwiązywaniu problemu przemocy mają działania korekcyjno-edukacyjne kierowane do sprawców przemocy. W 2013 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie prowadziło program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców przemocy, który ukończyła jedna osoba. Powrót do działań korekcyjno-edukacyjnych nastąpił w 2015 roku, kiedy to sporządzono *Powiatowy program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie na lata 2016-2020*. Program korekcyjno-edukacyjny w 2016 roku ukończyło 3 uczestników, od 21 marca 2017 roku zajęcia grupowe w ramach programu prowadzone są raz w tygodniu.

Eksperti w wywiadach i podczas warsztatu wskazali na dużą rolę działań w stosunku do sprawców przemocy i problemy związane z podjęciem przez sprawców terapii.

Aktywizacja społeczna

W analizowanym okresie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie realizowało zadania z zakresu aktywizacji społecznej przy użyciu instrumentów aktywnej integracji. Działania były realizowane w latach 2008-2015 w ramach projektu „SAN-Samodzielność. Aktywność. Niezależność”, współfinansowanego przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach *Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013*, priorytetu VII: *Promocja integracji społecznej*, działania 7.1: *Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji* i poddziałania 7.1.2: *Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra*

pomocy rodzinie. Głównym celem projektu była aktywizacja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i wymagających wsparcia. Ofertę skierowano do bezrobotnych lub nieaktywnych zawodowo, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Do preferowanych grup należały osoby niepełnosprawne i młodzież pochodząca ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym znajdująca się w rodzinach naturalnych oraz pieczy zastępczej. Łącznie aktywizacją objętych zostało 189 osób, w tym 114 kobiet i 75 mężczyzn. 111 osób zakończyło udział w projekcie. Corocznie aktywizacją objętych było kilkanaście osób, które mogły skorzystać – zależnie od potrzeb – m.in. z podnoszenia kluczowych kompetencji o charakterze zawodowym lub zdobywania nowych kompetencji zawodowych, umożliwiających aktywizację zawodową, terapii psychologicznej, zajęć rehabilitacyjnych, warsztatów i innych usług społecznych.

2.3.4. Pozostałe instytucje powiatowe

Powiat oławski odpowiedzialny jest za prowadzenie także innych, niż Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie, instytucji pomocowych, które realizują ważne zadania w obszarze rozwiązywania problemów społecznych.

W obszarze pomocy społecznej działa Dom Pomocy Społecznej w Oławie, zlokalizowany przy ul. Lwowskiej 6. Dom Pomocy Społecznej jest samorządową jednostką budżetową powiatu oławskiego. Jest przeznaczony dla dorosłych osób przewlekle somatycznie chorych. Zadaniem placówki jest zapewnienie całodobowej opieki oraz zaspakajanie niezbędnych potrzeb bytowych, edukacyjnych, społecznych i religijnych na poziomie obowiązującego standardu. Dom dysponuje 110 miejscami, w 2016 roku w DPS przebywało łącznie 128 osób, w roku 2015 – 123. W 2016 roku na wolne miejsce oczekiwały 4 osoby⁵³. Na 10 czerwca 2017 roku w domu zamieszkiwało 109 osób, w tym wśród 93 osób skierowanych do DPS po 2004 roku 45, a więc 48%, pochodzi z powiatu oławskiego⁵⁴. Mieszkańcy powiatu stanowią więc około połowy ogółu mieszkańców domu. Dane dotyczące liczby mieszkańców wskazują, że DPS realizuje zapotrzebowanie na tego typu pomoc na terenie powiatu, natomiast niezbędna jest modernizacja budynków.

⁵³ Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie; Dom Pomocy Społecznej w Oławie, www.dps.olawa.pl.

⁵⁴ Dom Pomocy Społecznej w Oławie.

Dom Dziecka w Oławie, zlokalizowany przy pl. Zamkowym 17, jest placówką opiekuńczo-wychowawczą typu socjalizacyjnego, która świadczy zadania z zakresu pieczy zastępczej. Placówka dysponuje 30 miejscami, w 2016 roku w Domu Dziecka przebywało łącznie 40 dzieci, w 2015 – 42⁵⁵. Dom Dziecka zaspokaja w pełni zapotrzebowanie na instytucjonalną pieczę zastępczą w powiecie, w placówce umieszczane są też dzieci z innych powiatów. Stąd niezbędne jest przekształcenie domu w 14-osobową placówkę opiekuńczo-wychowawczą.

Powiat oławski prowadzi placówki o charakterze opiekuńczym i edukacyjnym oraz wspierające dzieci i młodzież w procesie edukacji i funkcjonowania społecznego oraz nauczycieli. Do podmiotów tych należą:

- Centrum Edukacyjno-Rewalidacyjne z Zespołem Szkół Specjalnych w Oławie;
- Zespół Placówek Resocjalizacyjno-Socjoterapeutycznych w Oławie;
- Powiatowy Ośrodek Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej i Doradztwa Metodycznego w Oławie (zaprezentowane w rozdziale 2.1.5.).

Ważną instytucją wspierającą mieszkańców w obszarze rynku pracy jest Powiatowy Urząd Pracy w Oławie, który mieści się przy ul. 3 Maja 1. Powiatowy Urząd Pracy w Oławie realizuje zadania w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej, w tym m.in. udziela pomocy bezrobotnym i poszukującym pracy w znalezieniu pracy, a także pracodawcom w pozyskaniu pracowników przez pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe, rejestruje bezrobotnych i poszukujących pracy, oferuje różnorodne działania przy wykorzystaniu dostępnych usług i instrumentów rynku pracy⁵⁶.

2.3.5. Organizacje pozarządowe

Organizacje pozarządowe mogą działać na rzecz rozwiązywania problemów społecznych prowadząc aktywność samodzielną, jak i współpracując w tym zakresie z sektorem publicznym. Jak wynika z analizy działających w powiecie oławskim podmiotów trzeciego sektora głównie zajmują się one sferą sportu i rekreacji, działaniami w zakresie bezpieczeństwa i ochrony przeciwpożarowej (ochotnicze straże pożarne), kulturą,

⁵⁵ Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie.

⁵⁶ Powiatowy Urząd Pracy w Oławie, www.olawa.praca.gov.pl.

organizacją czasu wolnego, edukacją, rozwojem społecznym i gospodarczym, aktywizacją mieszkańców. Ten obszar stanowi również kluczową dziedzinę współpracy z samorządem.

Organizacje pozarządowe działają również w sferze pomocy społecznej, wsparcia rodzin, dzieci oraz osób niepełnosprawnych. Do aktywnych w sferze pomocy społecznej i współpracujących z publiczną pomocą społeczną organizacji pozarządowych zaliczyć należy następujące podmioty:

- Stowarzyszenie Abstynenckie „Tęcza”, ul. Witosa 47, Jelcz-Laskowice;
- Polski Czerwony Krzyż, Oddział Rejonowy PCK w Oławie, ul. 11 Listopada 25/2u, Oława;
- Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom „Tęcza” w Oławie, ul. Iwaszkiewicza 11B, Oława;
- Polski Komitet Pomocy Społecznej, Zarząd Miejski w Oławie, Rynek 12a, Oława;
- Fundacja „Pomaluj mi świat”, ul. Cicha 7, Oława;
- Fundacja „Krok Po Kroku”, ul. 3 Maja 2a, Oława;
- Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom, Młodzieży i Osobom Niepełnosprawnym „Iskierka Nadziei”, ul. Kutrowskiego 31a, Oława;
- Polski Związek Niewidomych, koło w Oławie, ul. 1 Maja 48/1U, Oława;
- Polskie Stowarzyszenie Diabetyków – Zarząd Powiatowy w Oławie, ul. Sienkiewicza 8, Oława;
- Stacja Opieki Caritas Archidiecezji Wrocławskiej, ul. Piastów 6, Oława;
- Stowarzyszenie Wsparcia „Pokolenia”, ul. Chabrowa 17, Bystrzyca;
- Stowarzyszenie Socjalne „Korab”, Domaniów 33, Domaniów⁵⁷.

Fundacja „Pomaluj mi świat” od 1 lutego 2016 roku prowadzi w Oławie Punkt Interwencji Kryzysowej (PIK), który mieści się przy 1 Maja 44, w Oławie. Celem Punktu jest wsparcie osób w trudnych sytuacjach, doświadczających sytuacji kryzysowych i wymagających natychmiastowej pomocy, m.in. w związku z przemocą w rodzinie, konfliktami rodzinnymi, kryzysami małżeńskimi, śmiercią bliskiej osoby, problemem samobójstwa, trudnościami wychowawczymi, bezradnością czy innymi problemami. W Punkcie pracuje psycholog, a także osoba pierwszego kontaktu. Punkt dysponuje pokojem

---

⁵⁷ Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie; Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie; Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jelczu-Laskowicach; Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Domaniowie.

z kącikiem zabaw dla dzieci, gdzie można porozmawiać, ale też – w razie potrzeby – przenocować. Pracownicy Punktu doradzają też w sprawie kontaktu z instytucjami pomocowymi i wskazują na sposoby rozwiązywania problemów.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie współpracuje również z organizacjami pozarządowymi spoza terenu powiatu – na mocy porozumienia ze Stowarzyszeniem Pomocy „Akson” we Wrocławiu osoby potrzebujące pomocy mogą korzystać z usług Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia (SOW) dla Ofiar Przemocy w Rodzinie we Wrocławiu.

Eksperti w wywiadach podkreślili duże znaczenie organizacji pozarządowych w sferze pomocy społecznej i ich duże zaangażowanie w rozwiązywanie problemów społecznych. Za szczególnie istotne obszary działań trzeciego sektora uznano wsparcie osób niepełnosprawnych oraz wsparcie rodzin z problemami i w kryzysie. Eksperti podkreślili, że organizacje pozarządowe współpracują z instytucjami publicznymi, ale wiele działań wykonują bez finansowego wsparcia ze strony sektora publicznego.

2.4. Wnioski z diagnozy. Analiza SWOT

Diagnoza, przeprowadzona w oparciu o dane empiryczne, efekty spotkania diagnostycznego oraz pogłębionych wywiadów, przeprowadzonych z osobami zajmującymi się rozwiązywaniem problemów społecznych na terenie powiatu oławskiego, pozwala na wskazanie głównych kwestii społecznych dotyczących mieszkańców i wpływających na jakość życia w powiecie. Do istotnych problemów społecznych należą więc:

- Bezrobocie, szczególnie długookresowe;
- Niepełnosprawność oraz długotrwałe i ciężkie choroby;
- Uzależnienia;
- Przemoc w rodzinie;
- Bezradność rodzin w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego;
- Problemy dzieci pozbawionych opieki rodziców.

Kluczowe grupy, których dotyczą problemy społeczne to rodziny z dziećmi oraz osoby niepełnosprawne, długotrwałe i ciężko chore, a także seniorzy.

Analizując problemy społeczne i projektując cele strategiczne oraz zadania wzięć należy pod uwagę, że *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Oławskiego* jest dokumentem strategicznym pomocy społecznej na poziomie powiatu, stąd stawiane cele i zadania muszą nie tylko odpowiadać na zidentyfikowane problemy społeczne, ale również być możliwe do zrealizowania przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie przy współpracy z innymi instytucjami powiatowymi, gminami, organizacjami pozarządowymi i społecznością lokalną. Stąd za kluczowe obszary problemowe, w ramach których wytyczane będą cele i zadania uznać należy:

- Niepełnosprawność;
- Problemy dzieci pozbawionych opieki rodziców;
- Przemoc w rodzinie i sytuacje kryzysowe w rodzinach.

Wskazane trzy kluczowe problemy społeczne cechują się znaczną doniosłością i złożonością, co powoduje trudność ich rozwiązania i rodzi konieczność podejmowania przez instytucje publiczne działań na rzecz wsparcia osób i rodzin dotkniętych tymi kwestiami. Grupy do których kierowane będą oddziaływania to:

- Osoby niepełnosprawne, w tym dzieci i młodzież niepełnosprawna;
- Dzieci pozbawione opieki rodziców i umieszczone w pieczy zastępczej;
- Rodziny dotknięte przemocą i w kryzysie.

Dla sformułowania celów i zadań pomocne będzie określenie – w oparciu o przeprowadzoną diagnozę – mocnych i słabych strony powiatu oławskiego oraz szans i zagrożeń w sferze społecznej. Taki przegląd sporządzony został w formie analizy SWOT i przedstawiony w tabeli 49.

Tabela 49. Analiza SWOT dla sfery społecznej w powiecie oławskim

Analiza SWOT	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> – Korzystne położenie geograficzne, – Posiadanie przez powiat programów działań w sferze społecznej, takich jak: <i>Powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w powiecie oławskim na lata 2017-2020; Powiatowy program działań na rzecz osób niepełnosprawnych na lata 2014-2018; Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie na lata 2016-2020; Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej na lata 2015-2017.</i> – Stabilna liczba ludności powiatu, – Gospodarka oparta o rolnictwo, przemysł i usługi, – Korzystna sytuacja gospodarcza, w tym liczba podmiotów gospodarczych, – Funkcjonowanie podstref Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „INVEST – PARK”, – Korzystna sytuacja na rynku pracy, w tym korzystna stopa bezrobocia, – Duża liczba ofert pracy w powiecie oławskim i jego otoczeniu (miasto Wrocław, powiat wrocławski), 	<ul style="list-style-type: none"> – Starzenie się społeczeństwa – spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, wzrost w wieku poprodukcyjnym, – Znaczące bezrobocie osób długookresowe, – Brak wystarczającej liczby mieszkań komunalnych, przede wszystkim lokali socjalnych, – Niedostateczna liczba mieszkań chronionych, – Niedostateczna liczba miejsc opieki dla dzieci do lat 3 na terenie powiatu, – Niewystarczająca liczba miejsc w przedszkolach w niektórych gminach, – Duży zakres problemów związanych z niepełnosprawnością oraz ciężkimi i długotrwałymi chorobami, – Problem uzależnień, – Występowanie zjawiska bezdomności, – Występowanie zjawiska przemocy w rodzinie, – Brak profesjonalnego systemu informacji o ofercie pomocowej instytucji gminnych i powiatowych, – Dom pomocy społecznej

<ul style="list-style-type: none"> - Wzrost liczby prywatnych mieszkań na terenie powiatu, - Rozwinięta sieć przedszkoli i szkół, - Szeroka oferta edukacyjna na poziomie ponadgimnazjalnym, - Dostęp do opieki zdrowotnej, w tym leczenia szpitalnego - Szeroka oferta kulturalna, sportowa i rekreacyjna gmin, - Liczne wydarzenia kulturalne, rekreacyjne, okolicznościowe i sportowe dla mieszkańców powiatu, - Funkcjonowanie służb zapewniających bezpieczeństwo – Policja, straż miejska/gminna, państwowa oraz ochotnicze straże pożarne, - Organizacje pozarządowe aktywne w sferze sportu i rekreacji, kultury, edukacji i organizacji czasu wolnego, a także rozwoju lokalnego, - Obecność organizacji pozarządowych aktywnych w sferze pomocy społecznej i współpracujących z instytucjami pomocy społecznej, - Aktywność ośrodków pomocy społecznej i Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w sferze rozwiązywania problemów społecznych, - Duża liczba podmiotów rodzinnej pieczy zastępczej, - Placówka opiekuńczo-wychowawcza, - Funkcjonowanie domu pomocy społecznej dla dorosłych osób przewlekle somatycznie chorych, - Funkcjonowanie środowiskowego domu samopomocy dla osób przewlekle chorych psychicznie i upośledzonych umysłowo, - Stała współpraca instytucji zajmujących się rozwiązywaniem 	<p>niedostosowany dla potrzeb osób niepełnosprawnych,</p> <ul style="list-style-type: none"> - Brak miejsc wsparcia dla osób starszych oraz niepełnosprawnych, - Niedostateczna ilość środków z PFRON na wsparcie osób niepełnosprawnych, - Brak ośrodka interwencji kryzysowej.
---	---

problemów społecznych na terenie powiatu.	
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> – Wdrażanie rozwiązań proponowanych w <i>Strategii rozwiązywania problemów społecznych</i> i programach działań w sferze społecznej, – Wzrost liczby ludności powiatu, – Rozwój budownictwa mieszkaniowego, – Rozwój gospodarczy przekładający się na nowe miejsca pracy, – Wykorzystanie potencjału sektora edukacji, – Wykorzystanie potencjału instytucji działających w sferze socjalnej, – Zwiększenie współpracy podmiotów zajmujących się rozwiązywaniem problemów społecznych, – Rozwój trzeciego sektora i jego współpracy z samorządem terytorialnym. 	<ul style="list-style-type: none"> – Ograniczona możliwość realizacji zadań wytyczonych w <i>Strategii rozwiązywania problemów społecznych</i> ze względu na brak środków, – Zmiany regulacji prawnych i finansowych, – Starzenie się społeczności powiatu oławskiego, – Utrzymywanie się dużej liczby bezrobotnych długookresowo i w szczególnej sytuacji na rynku pracy, – Brak nowych inwestycji przekładających się na nowe miejsca pracy, – Wzrost zakresu ubóstwa i wykluczenia społecznego, – Wzrost liczby osób bezdomnych, – Wzrost liczby seniorów pozbawionych opieki rodziny i wymagających wsparcia, – Wzrost liczby osób niepełnosprawnych i chorych wymagających wsparcia, – Spadek aktywności trzeciego sektora.

Źródło: Opracowanie własne.

3. Rozwiązywanie problemów społecznych w latach 2018-2023

3.1. Misja społeczna powiatu oławskiego

Głównym celem *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych* jest systemowe podejście do rozwiązywania problemów społecznych, przewyciężenia trudnych sytuacji życiowych mieszkańców powiatu oraz do działań prewencyjnych, mających na celu zapobieganiu występowaniu problemów społecznych.

Dokument skierowany jest do wszystkich mieszkańców powiatu i obejmuje zestaw działań wspierających osoby, które z różnych powodów znalazły się w trudnym położeniu i wymagają fachowej pomocy w celu odzyskania zdolności do samodzielnego oraz prawidłowego funkcjonowania.

Działania powiatu są kompatybilne z działaniami gmin, wytyczanymi w gminnych strategiach rozwiązywania problemów społecznych i programach działań w sferze społecznej tak, by zapewnić mieszkańcom powiatu możliwie najszerszą pomoc i wsparcie.

Misja *Strategii* wskazuje na naczelny cel polityki społecznej powiatu oławskiego, wokół którego koncentrować się będą działania instytucji publicznych, organizacji pozarządowych i społeczności lokalnej. Dla *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Oławskiego na lata 2018-2023* przyjęto następującą misję:

Rozwiązywanie problemów społecznych dla zapewnienia wysokiej jakości życia wszystkim mieszkańcom powiatu oławskiego

Realizacji tej misji podporządkowane będą cele strategiczne, operacyjne i zadania wytyczone w niniejszym dokumencie, a ich realizacja doprowadzi do rozwiązywania problemów społecznych i zapewnienia wszystkim mieszkańcom powiatu oławskiego wysokiej jakości życia.

3.2. Cele strategiczne

W oparciu o diagnozę sfery społecznej, analizę problemów społecznych i sposobów ich rozwiązywania wytyczono misję społeczną powiatu oławskiego oraz cztery cele strategiczne, których realizacja przyczyni się do urzeczywistnienia misji.

Do realizacji na lata 2018-2023 przyjęto cztery strategiczne cele:

- 1. Stworzenie profesjonalnego systemu wsparcia osób niepełnosprawnych i ich rodzin**
- 2. Kompleksowe wsparcie rodzin dla prawidłowej realizacji ich funkcji**
- 3. Profesjonalne wsparcie dzieci pozbawionych opieki rodziców w systemie pieczy zastępczej**
- 4. Rozwój działań wspierających rozwiązywanie problemów społecznych**

Realizacja założonych celów strategicznych pozwoli na rozwiązanie trzech, zdiagnozowanych jako najbardziej, problemów społecznych dotyczących mieszkańców powiatu.

Cel 1. Stworzenie profesjonalnego systemu wsparcia osób niepełnosprawnych i ich rodzin nakierowany jest na podjęcie wieloaspektowych działań tworzących profesjonalny system pomocy i aktywizacji dla osób niepełnosprawnych oraz ich rodzin. Jego podjęcie wynika ze zdiagnozowanych potrzeb osób niepełnosprawnych oraz świadomości co do zwiększającej się liczby osób niepełnosprawnych na terenie powiatu. W ramach tego celu strategicznego podjęty zostanie zespół działań o charakterze informacyjno-edukacyjnym w związku ze zdiagnozowanym zapotrzebowaniem na kompleksowe wsparcie informacyjne osób niepełnosprawnych i ich rodzin, szczególnie rodzin z osobami (przede wszystkim dziećmi), które uzyskują orzeczenie o niepełnosprawności i nie mają wiedzy co do oferty dla niepełnosprawnych. Kolejnym ważnym aspektem działań będzie rozwój instrumentów aktywizacji społecznej, a także zawodowej i rehabilitacji osób niepełnosprawnych, w tym tworzenie instytucji wspierających aktywizację osób niepełnosprawnych.

Cel 2. Kompleksowe wsparcie rodzin dla prawidłowej realizacji ich funkcji nakierowany będzie na profilaktykę i pomoc rodzinom, która ma rozwiązać sytuacje kryzysowe oraz wesprzeć rodziny w przewycięzaniu trudności. W wyniku diagnozy i analizy problemów społecznych zdecydowano o ukierunkowaniu działań powiatu na dwa kluczowe obszary: przeciwdziałanie przemocy i kryzysom w rodzinach oraz rozwój wsparcia rodzin z seniorami wymagającymi pomocy i opieki. Ważną wytyczną prowadzonych działań jest utrzymanie integralności rodzin, wsparcie osób w funkcjonowaniu w środowisku oraz udzielenie rodzinom pomocy umożliwiającej wspólne zamieszkiwanie i realizację funkcji przypisanych rodzinom. Szczególna uwaga położona zostanie na rodziny seniorów i samotne osoby starsze dla ich wsparcia i ograniczenia umieszczania w domach pomocy społecznej tylko do osób, które faktycznie nie są w stanie funkcjonować w środowisku.

Cel 3. Profesjonalne wsparcie dzieci pozbawionych opieki rodziców w systemie pieczy zastępczej kładzie nacisk na rozwój systemu pieczy zastępczej i zapewnienie dzieciom pozbawionym opieki rodziców profesjonalnej pomocy i wsparcia, szczególnie poprzez opiekę w rodzinnej pieczy zastępczej oraz pomoc w powrocie do rodziny biologicznej lub usamodzielnieniu. Nacisk położony zostanie tu na dwa obszary oddziaływań: rozwój rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz wsparcie wychowanków opuszczających pieczę. Ideą jest zapewnienie dzieciom opieki w rodzinnych formach pieczy oraz – w opcji – w profesjonalnej, małej placówce opiekuńczo-wychowawczej. Istotne będą działania na rzecz wsparcia dzieci w powrocie do rodzin biologicznych i usamodzielnieniu dorosłych wychowanków pieczy poprzez system działań umożliwiających im bezpieczny start w dorosłość.

Cel 4. Rozwój działań wspierających rozwiązywanie problemów społecznych jest celem dodatkowym, wspierającym realizację trzech wymienionych powyżej celów. Obejmuje działania, które przyczynią się do poprawy pracy instytucji i innych podmiotów zajmujących się rozwiązywaniem problemów społecznych, a co za tym idzie przyczynią się do profesjonalnej, skutecznej i efektywnej realizacji zadań. Jest on odpowiedzią na zdiagnozowaną potrzebę wzmocnienia kompetencji pracowników instytucji publicznych i organizacji pozarządowych i podejmowania wspólnych, partnerskich działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.

Wskazane cele strategiczne wytyczają kluczowe kierunki działań powiatu oławskiego, a ich realizacja gwarantuje, że podejmowane rozwiązania będą spójne i w największym stopniu przyczynią się do rozwiązania problemów społecznych.

3.3. Cele operacyjne, zadania oraz wskaźniki realizacji zadań

Cele strategiczne wytyczają główne kierunki działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych w powiecie oławskim. Ich konkretyzacja następuje poprzez cele operacyjne w ramach których określane są szczegółowe zadania przewidziane do realizacji w okresie 2018-2023. Cele strategiczne, operacyjne oraz zadania tworzą hierarchiczny układ oddziaływań, które przyczynią się do realizacji przyjętej w dokumencie misji. Cele strategiczne, operacyjne i zadania zestawione zostały w tabeli 50., natomiast w tabeli 51. zaprezentowano realizatorów zadań oraz wskaźniki ich realizacji.

Tabela 50. Cele strategiczne, operacyjne i zadania

CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE I ZADANIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH POWIATU OŁAWSKIEGO NA LATA 2018-2023		
Cele strategiczne	Cele operacyjne	Zadania
1. Stworzenie profesjonalnego systemu wsparcia osób niepełnosprawnych i ich rodzin	1.1. Wsparcie informacyjno-edukacyjne i integracyjne rodzin z osobami niepełnosprawnymi	1.1.1. Utworzenie punktu informacyjno-doradczego dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin 1.1.2. Upowszechnienie informacji o działalności punktu informacyjnego wśród instytucji publicznych i organizacji pozarządowych na terenie powiatu 1.1.3. Monitorowanie sytuacji osób niepełnosprawnych i ich rodzin 1.1.4. Rozwój oferty integracyjnej i edukacyjnej dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin
	1.2. Rozwój działań wspierających rehabilitację społeczną osób niepełnosprawnych	1.2.1. Dofinansowywanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych 1.2.2. Dofinansowywanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych 1.2.3. Dofinansowywanie kosztów nabycia przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych i sprzętu rehabilitacyjnego 1.2.4. Dofinansowywanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki 1.2.5. Dofinansowywanie usług tłumacza języka migowego lub tłumacza –przewodnika 1.2.6. Utworzenie warsztatów terapii zajęciowej 1.2.7. Wsparcie niepełnosprawnych w korzystaniu z zajęć w warsztatach terapii zajęciowej

	<p>1.3. Rozwój instytucji wsparcia osób niepełnosprawnych w środowisku</p>	<p>1.3.1. Utworzenie Ośrodka Rewalidacyjno-Wychowawczego, przeznaczonego dla dzieci z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym i znacznym</p> <p>1.3.2. Utworzenie Środowiskowego Domu Samopomocy dla osób psychicznie chorych i upośledzonych umysłowo</p> <p>1.3.3. Likwidacja barier ograniczających uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym</p>
	<p>1.4. Wsparcie osób niepełnosprawnych na rynku pracy</p>	<p>1.4.1. Wsparcie osób niepełnosprawnych w uzyskiwaniu wykształcenia wyższego oraz kwalifikacji zawodowych</p> <p>1.4.2. Rozwój rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych</p> <p>1.4.3. Utworzenie zakładu aktywności zawodowej</p>
<p>2. Kompleksowe wsparcie rodzin dla prawidłowej realizacji ich funkcji</p>	<p>2.1. Stworzenie systemu efektywnego przeciwdziałania przemocy w rodzinie i wsparcia rodzin w kryzysie</p>	<p>2.1.1. Rozwój działań diagnozujących, profilaktycznych i informacyjnych w zakresie przemocy w rodzinie</p> <p>2.1.2. Utworzenie ośrodka interwencji kryzysowej dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie i rodzin w kryzysie</p> <p>2.1.3. Rozwój specjalistycznego poradnictwa psychologicznego oraz wsparcie terapeutycznego</p> <p>2.1.4. Rozwój wsparcia i terapii dla sprawców przemocy w rodzinie w ramach programów korekcyjno-edukacyjnych</p>
	<p>2.2. Rozwój opieki nad wymagającymi wsparcia seniorami</p>	<p>2.2.1. Utworzenie dziennego domu pomocy dla seniorów</p> <p>2.2.2. Modernizacja i zagospodarowanie kompleksu budynków DPS w Oławie</p> <p>2.2.3. Rehabilitacja i aktywizacja społeczna seniorów przebywających w DPS w Oławie</p>
<p>3. Profesjonalne wsparcie dzieci pozbawionych opieki</p>	<p>3.1. Rozwój rodzinnej i instytucjonalnej pieczy</p>	<p>3.1.1. Rozwój działań na rzecz pozyskiwania nowych rodzin zastępczych i osób prowadzących rodzinne domy dziecka</p>

rodziców w systemie pieczy zastępczej	zastępczej	<p>3.1.2. Monitorowanie sytuacji rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka oraz udzielanie specjalistycznej pomocy</p> <p>3.1.3. Rozwój społecznego systemu wsparcia pieczy zastępczej</p> <p>3.1.4. Przekształcenie Domu Dziecka w Oławie w placówkę opiekuńczo-wychowawczą dla 14 dzieci wraz z budową nowego budynku dla placówki</p> <p>3.1.5. Zapewnienie specjalistycznego wsparcia dzieciom umieszczonym w instytucjonalnej pieczy zastępczej</p>
	3.2. Wsparcie wychowanków opuszczających pieczę zastępczą	<p>3.2.1. Tworzenie i realizacja programów usamodzielniania dorosłych wychowanków pieczy zastępczej</p> <p>3.2.2. Rozwój wsparcia w postaci mieszkań chronionych</p> <p>3.2.3. Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy i ich rodzin w powrocie do rodziny biologicznej</p>
4. Rozwój działań wspierających rozwiązywanie problemów społecznych	4.1. Rozwój współpracy dla rozwiązywania problemów społecznych	<p>4.1.1. Integracja i współpraca służb publicznych działających w sferze rozwiązywania problemów społecznych w powiecie oławskim</p> <p>4.1.2. Współpraca z organizacjami pozarządowymi w sferze rozwiązywania problemów społecznych</p> <p>4.1.3. Rozwój wolontariatu i pomocy sąsiedzkiej dla rozwiązywania problemów społecznych</p>
	4.2. Profesjonalizacja działań w sferze rozwiązywania problemów społecznych	<p>4.2.1. Podnoszenie kwalifikacji pracowników pomocy społecznej</p> <p>4.2.2. Wsparcie informacyjne i szkoleniowe osób zaangażowanych w rozwiązywanie problemów społecznych</p>

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 51. Zadania, realizatorzy i wskaźniki realizacji zadań

ZADANIA, REALIZATORZY I WSKAŹNIKI REALIZACJI ZADAŃ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH POWIATU OŁAWSKIEGO NA LATA 2018-2023		
Zadania	Realizatorzy	Wskaźniki realizacji zadań
1.1.1. Utworzenie punktu informacyjno-doradczego dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin	- PCPR we współpracy ze Starostwem Powiatowym, ośrodkami pomocy społecznej, Centrum Edukacyjno-Rewalidacyjnym z Zespołem Szkół Specjalnych oraz organizacjami pozarządowymi	- liczba utworzonych punktów informacyjno-doradczych - liczba osób objętych wsparciem punktu
1.1.2. Upowszechnienie informacji o działalności punktu informacyjnego wśród instytucji publicznych i organizacji pozarządowych na terenie powiatu	- PCPR we współpracy ze Starostwem Powiatowym, ośrodkami pomocy społecznej, Centrum Edukacyjno-Rewalidacyjnym z Zespołem Szkół Specjalnych oraz organizacjami pozarządowymi	- liczba zastosowanych form upowszechniania informacji
1.1.3. Monitorowanie sytuacji osób niepełnosprawnych i ich rodzin	- PCPR we współpracy z ośrodkami pomocy społecznej, Centrum Edukacyjno-Rewalidacyjnym z Zespołem Szkół Specjalnych oraz organizacjami pozarządowymi	- liczba osób niepełnosprawnych i rodzin objętych monitoringiem
1.1.4. Rozwój oferty integracyjnej i edukacyjnej dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin	- PCPR - ośrodki pomocy społecznej - Centrum Edukacyjno-Rewalidacyjne z Zespołem Szkół Specjalnych - organizacje pozarządowe	- liczba podjętych działań integracyjnych i edukacyjnych - liczba osób objętych oddziaływaniami
1.2.1. Dofinansowywanie uczestnictwa	- PCPR	- liczba osób objętych wsparciem

w turnusach rehabilitacyjnych		
1.2.2. Dofinansowywanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych	- PCPR	- liczba osób objętych wsparciem
1.2.3. Dofinansowywanie kosztów nabycia przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych i sprzętu rehabilitacyjnego	- PCPR	- liczba osób objętych wsparciem
1.2.4. Dofinansowywanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki	- PCPR	- liczba osób objętych wsparciem
1.2.5. Dofinansowywanie usług tłumacza języka migowego lub tłumacza –przewodnika	- PCPR	- liczba osób objętych wsparciem
1.2.6. Utworzenie warsztatów terapii zajęciowej	- organizacje pozarządowe - PCPR	- liczba utworzonych warsztatów terapii zajęciowej - liczba miejsc w warsztatach terapii zajęciowej
1.2.7. Wsparcie niepełnosprawnych w korzystaniu z zajęć w warsztatach terapii zajęciowej	- PCPR - organizacje pozarządowe	- liczba osób objętych wsparciem
1.3.1. Utworzenie Ośrodka Rewalidacyjno-Wychowawczego, przeznaczonego dla dzieci z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym i znacznym	- Powiat Oławski	- liczba utworzonych ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych - liczba utworzonych miejsc w ośrodku rewalidacyjno-wychowawczym - liczba osób objętych wsparciem ośrodka rewalidacyjno-wychowawczego
1.3.2. Utworzenie Środowiskowego Domu Samopomocy dla osób psychicznie chorych	- Powiat Oławski	- liczba utworzonych środowiskowych domów samopomocy

i upośledzonych umysłowo		- liczba utworzonych miejsc w środowiskowym domu samopomocy - liczba osób objętych wsparciem środowiskowego domu samopomocy
1.3.3. Likwidacja barier ograniczających uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym	- PCPR	- liczba osób objętych wsparciem
1.4.1. Wsparcie osób niepełnosprawnych w uzyskiwaniu wykształcenia wyższego oraz kwalifikacji zawodowych	- PCPR	- liczba osób objętych wsparciem
1.4.2. Rozwój rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych	- PUP we współpracy z PCPR	- liczba osób objętych wsparciem
1.4.3. Utworzenie zakładu aktywności zawodowej	- organizacje pozarządowe - PCPR	- liczba utworzonych zakładów aktywności zawodowej - liczba osób niepełnosprawnych zatrudnionych w zakładach aktywności zawodowej
2.1.1. Rozwój działań diagnozujących, profilaktycznych i informacyjnych w zakresie przemocy w rodzinie	- PCPR - ośrodki pomocy społecznej - gminne komisje interdyscyplinarne do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie - Policja - placówki oświatowe - organizacje pozarządowe	- liczba przeprowadzonych działań diagnozujących - liczba przeprowadzonych działań profilaktycznych i informacyjnych - liczba osób objętych oddziaływaniami profilaktycznymi i informacyjnymi
2.1.2. Utworzenie ośrodka interwencji kryzysowej dla osób dotkniętych przemocą	- PCPR	- liczba utworzonych ośrodków interwencji kryzysowej

w rodzinie i rodzin w kryzysie		- liczba osób i rodzin objętych wsparciem ośrodka interwencji kryzysowej
2.1.3. Rozwój specjalistycznego poradnictwa psychologicznego oraz wsparcie terapeutycznego	- PCPR we współpracy z ośrodkami pomocy społecznej, punktami konsultacyjnymi, Powiatowym Ośrodkiem Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej i Doradztwa Metodycznego (oraz Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Jelczu-Laskowicach) oraz organizacjami pozarządowymi	- liczba specjalistów udzielających specjalistycznego poradnictwa psychologicznego - liczba specjalistów udzielających wsparcia terapeutycznego - liczba osób objętych specjalistycznym poradnictwem psychologicznym - liczba osób objętych wsparciem terapeutycznym
2.1.4. Rozwój wsparcia i terapii dla sprawców przemocy w rodzinie w ramach programów korekcyjno-edukacyjnych	- PCPR	- liczba osób objętych programem korekcyjno-edukacyjnym
2.2.1. Utworzenie dziennego domu pomocy dla seniorów	- Powiat Oławski	- liczba utworzonych dziennych domów pomocy - liczba utworzonych miejsc w dziennym domu pomocy - liczba osób objętych wsparciem dziennego domu pomocy
2.2.2. Modernizacja i zagospodarowanie kompleksu budynków DPS w Oławie	- Dom Pomocy Społecznej w Oławie	- liczba zmodernizowanych obiektów - liczba osób objętych wsparciem w zmodernizowanych obiektach
2.2.3. Rehabilitacja i aktywizacja społeczna seniorów przebywających w DPS w Oławie	- Dom Pomocy Społecznej w Oławie	- liczba osób objętych wsparciem
3.1.1. Rozwój działań na rzecz pozyskiwania	- PCPR	- liczba zrealizowanych działań na rzecz

nowych rodzin zastępczych i osób prowadzących rodzinne domy dziecka		pozyskiwania nowych rodzin zastępczych i osób prowadzących rodzinne domy dziecka - liczba nowych rodzin zastępczych - liczba nowych osób prowadzących rodzinne domy dziecka
3.1.2. Monitorowanie sytuacji rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka oraz udzielanie specjalistycznej pomocy	- PCPR	- liczba rodzin zastępczych objętych monitoringiem - liczba rodzinnych domów dziecka objętych monitoringiem - liczba rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka którym udzielono specjalistycznej pomocy
3.1.3. Rozwój społecznego systemu wsparcia pieczy zastępczej	- PCPR we współpracy z organizacjami pozarządowymi i lokalną społecznością	- liczba wolontariuszy wspomagających pieczę zastępczą - liczba dzieci w pieczy zastępczej objętych wsparciem wolontariuszy
3.1.4. Przekształcenie Domu Dziecka w Oławie w placówkę opiekuńczo-wychowawczą dla 14 dzieci wraz z budową nowego budynku dla placówki	- Dom Dziecka w Oławie przy wsparciu Powiatu Oławskiego	- liczba wybudowanych budynków dla potrzeb placówki opiekuńczo-wychowawczej - liczba utworzonych placówek opiekuńczo-wychowawczych - liczba utworzonych miejsc w instytucjonalnej pieczy zastępczej - liczba dzieci objętych wsparciem placówki opiekuńczo-wychowawczej
3.1.5. Zapewnienie specjalistycznego wsparcia dzieciom umieszczonym	- Dom Dziecka w Oławie (placówka opiekuńczo-wychowawcza)	- liczba dzieci objętych wsparciem

w instytucjonalnej pieczy zastępczej		
3.2.1. Tworzenie i realizacja programów usamodzielniania dorosłych wychowanków pieczy zastępczej	<ul style="list-style-type: none"> - PCPR - Dom Dziecka w Oławie (placówka opiekuńczo-wychowawcza) - rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka 	- liczba osób objętych programem usamodzielniania
3.2.2. Rozwój wsparcia w postaci mieszkań chronionych	<ul style="list-style-type: none"> - PCPR 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba mieszkań chronionych - liczba osób objętych wsparciem w mieszkaniach chronionych
3.2.3. Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy i ich rodzin w powrocie do rodziny biologicznej	<ul style="list-style-type: none"> - PCPR we współpracy z Domem Dziecka (placówką opiekuńczo-wychowawczą) oraz rodzinami zastępczymi i rodzinnymi domami dziecka 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba dzieci objętych wsparciem
4.1.1. Integracja i współpraca służb publicznych działających w sferze rozwiązywania problemów społecznych w powiecie oławskim	<ul style="list-style-type: none"> - PCPR we współpracy z Powiatem Oławskim, instytucjami powiatowymi, ośrodkami pomocy społecznej i innymi instytucjami gminnymi działającymi na obszarze powiatu oławskiego 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba działań integrujących - liczba działań realizowanych we współpracy
4.1.2. Współpraca z organizacjami pozarządowymi w sferze rozwiązywania problemów społecznych	<ul style="list-style-type: none"> - Powiat Oławski - PCPR i inne instytucje powiatowe - organizacje pozarządowe 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba organizacji pozarządowych włączonych we współpracę - liczba organizacji pozarządowych, którym instytucje powiatowe zleciły realizację zadań publicznych - liczba zadań publicznych zleconych organizacjom pozarządowym
4.1.3. Rozwój wolontariatu i pomocy sąsiedzkiej dla rozwiązywania problemów	<ul style="list-style-type: none"> - PCPR i inne instytucje powiatowe - organizacje pozarządowe 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba wolontariuszy współpracujących z PCPR i innymi organizacjami powiatowymi

społecznych		- liczba podopiecznych objętych wsparciem wolontariuszy i pomocy sąsiedzkiej
4.2.1. Podnoszenie kwalifikacji pracowników pomocy społecznej	- PCPR	- liczba osób podnoszących kwalifikacje
4.2.2. Wsparcie informacyjne i szkoleniowe osób zaangażowanych w rozwiązywanie problemów społecznych	- PCPR i inne instytucje powiatowe - ośrodki pomocy społecznej i inne instytucje gminne - organizacje pozarządowe	- liczba działań informacyjnych - liczba szkoleń - liczba osób objętych działaniami informacyjnymi - liczba osób objętych szkoleniami

Źródło: Opracowanie własne.

3.4. Zgodność celów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych z celami unijnych i polskich dokumentów strategicznych

Cele i zadania *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Oławskiego na lata 2018-2023* są zgodne z celami unijnych i polskich dokumentów strategicznych wytyczających cele i kierunki działań w sferze rozwiązywania problemów społecznych.

Unia Europejska za jeden z kluczowych obszarów działań przyjmuje walkę z ubóstwem, wykluczeniem społecznym i innymi problemami społecznymi dla zapewnienia wszystkim obywatelom państw Unii pełnego funkcjonowania w życiu społecznym, zawodowym i gospodarczym. Niniejsza *Strategia* wpisuje się w cele i zadania unijnych dokumentów strategicznych, wytyczających kierunki działań Unii Europejskiej w sferze społecznej.

Dokument jest zgodny z priorytetami i celami nakreślonymi w *Strategii na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu Europa 2020*⁵⁸. *Strategia Europa 2020* wskazuje na trzy priorytety:

1. *Rozwój inteligentny* – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji.
2. *Rozwój zrównoważony* – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej.
3. *Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu* – wspieranie gospodarki charakteryzującej się wysokim poziomem zatrudnienia i zapewniającej spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Oławskiego na lata 2018-2023 swoje działania projektuje w obszarze realizacji przede wszystkim priorytetu trzeciego – formułuje cele na rzecz rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu, przede wszystkim poprzez wieloaspektowe działania na rzecz włączenia społecznego kategorii zagrożonych wykluczeniem – przede wszystkim osób niepełnosprawnych, osób starszych, rodzin w kryzysie i z problemami, dzieci umieszczonych w pieczy. Działania zaplanowane w *Strategii* przyczynią się do realizacji założonych w *Strategii Europa 2020* celów, takich jak: wspieranie włączenia społecznego, zwłaszcza poprzez ograniczanie ubóstwa, wzrost wskaźnika zatrudnienia i zmniejszenie odsetka osób przedwcześnie kończących naukę.

---

⁵⁸ *Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu*, http://ec.europa.eu/eu2020/pdf/1_PL_ACT_part1_v1.pdf.

Realizacji celów *Strategii Europa 2020* sprzyjać mają inwestycje w określone obszary wsparcia sformułowane we *Wspólnych Ramach Strategicznych (WRS)*. *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Oławskiego na lata 2018-2023* przyczyni się do realizacji priorytetów: *Wspieranie zatrudnienia i mobilności pracowników, Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem oraz Inwestowanie w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie*.

Krajowe dokumenty strategiczne wskazują na wyzwania rozwojowe w perspektywie roku 2020 i 2030 oraz budują systemy działań prowadzących do realizacji wizji przyszłości kraju. Dokumenty krajowe wytyczają także ścieżki działań na rzecz włączenia społecznego i rozwiązywania problemów społecznych tych osób i rodzin, które samodzielnie nie potrafią przezwyciężyć swoich problemów. Misja, cele i zadania *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Oławskiego na lata 2018-2023* są zgodne z założeniami i celami dokumentów krajowych, regionalnych i lokalnych, zarówno wytyczających ogólne cele rozwojowe, jak też projektujących działania na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Oławskiego na lata 2018-2023 wpisuje się w założenia krajowych dokumentów strategicznych określających główne cele rozwojowe i w zakresie rozwoju kapitału ludzkiego takich, jak:

1. *Strategia Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju*⁵⁹ – kluczowym celem dokumentu jest poprawa jakości życia Polaków (wzrost PKB na mieszkańca w relacji do najbogatszego państwa UE i zwiększenie spójności społecznej) dzięki stabilnemu, wysokiemu wzrostowi gospodarczemu, co pozwoli na modernizację kraju. Wytyczone działania obejmują trzy obszary: konkurencyjności i innowacyjności gospodarki, równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski oraz efektywności i sprawności państwa. *Strategia* realizuje szczególnie cel 6. *Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”* oraz 11. *Wzrost społecznego kapitału rozwoju*.

---

⁵⁹ *Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju*, Warszawa 2013, <https://mac.gov.pl/files/wp-content/uploads/2013/02/Strategia-DSRK-PL2030-RM.pdf>.

2. *Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo*⁶⁰ – *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Oławskiego na lata 2018-2023* przyczyni się do realizacji II obszaru strategicznego: *Konkurencyjna gospodarka* w zakresie celu II.4. *Rozwój kapitału ludzkiego* oraz III obszaru strategicznego: *Spójność społeczna i terytorialna* w zakresie celów III.1. *Integracja społeczna*, a także częściowo III.2. *Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych*.
3. *Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020*⁶¹ – *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Oławskiego na lata 2018-2023* realizuje przede wszystkim cel 3. *Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym*, ale również cel 1. *Wzrost zatrudnienia* i 2. *Wydłużenie okresu aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych*.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Oławskiego na lata 2018-2023 realizuje priorytety i zadania wyznaczone przez *Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu*

*i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji*⁶² – kluczowy dokument krajowy w sferze rozwiązywania problemów społecznych. Celem głównym działań wyznaczanych przez *Program* jest zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz wzrost spójności społecznej. *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Oławskiego na lata 2018-2023* w pewnym zakresie realizuje wszystkie priorytety tego dokumentu, jednakże przyczyni się szczególnie do realizacji na terenie powiatu zadań wskazywanych w następujących priorytetach:

1. *I. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży* – *Strategia* przyczyni się do realizacji działania I.3. *Wsparcie działań z zakresu profilaktyki wykluczenia społecznego prowadzonych na rzecz rodziny* w zakresie wsparcia rodzin z problemami

---

⁶⁰ *Strategia Rozwoju Kraju 2020*, Warszawa 2012,

http://www.mir.gov.pl/rozwoj_regionalny/Polityka_rozwoju/SRK_2020/Documents/Strategia_Rozwoju_Kraju_2020.pdf.

⁶¹ *Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020*, Warszawa 2013,

<http://www.mpips.gov.pl/download/gfx/mpips/pl/defaultopisy/7616/1/1/Strategia%20Rozwoju%20Kapitalu%20Ludzkiego%202020.pdf>.

⁶² *Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji*, Warszawa 2013, <http://www.ois.wzp.pl/attachments/article/224/uwagi%20WUP.pdf>.

oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w powrocie do rodziny biologicznej oraz działania I.4. *Wsparcie rodzin w kryzysie* poprzez rozwój interwencji kryzysowej, specjalistycznego poradnictwa i wsparcia rodziny oraz rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej.

2. III. *Aktywna integracja w społeczności lokalnej* – Strategia przyczyni się do realizacji działania III.3. *Rozwój społecznych usług użyteczności publicznej, zwłaszcza usług środowiskowych realizowanych przez podmioty sektora ekonomii społecznej, łączących aktywizację zawodową z budowaniem spójnego systemu usług społecznych*, głównie poprzez rozwój usług dla osób niepełnosprawnych oraz działania III.4. *Poprawa systemu włączania osób niepełnosprawnych do życia społecznego i zawodowego* poprzez ofertę szerokiego spektrum usług i rozwiązań dla niepełnosprawnych.
  3. IV. *Bezpieczeństwo i aktywność osób starszych* – Strategia wesprze realizację działania IV.2. *Stworzenie nowego systemu opieki nad osobami niesamodzielnymi i w podeszłym wieku* poprzez wdrażanie rozwiązań opieki nad seniorami i wsparcia rodzin z osobami starszymi i niesamodzielnymi.
  4. VI. *Zarządzanie i zmiany strukturalne systemu integracji społecznej* – Strategia przyczyni się do realizacji działania VI.4. *Jakość pracy socjalnej, usług socjalnych, instytucji rynku zatrudnienia (zatrudnienie, kształcenie, doskonalenie zawodowe, superwizja, standardy usług)* poprzez zestaw zadań określonych w celu strategicznym
4. *Rozwój działań wspierających rozwiązywanie problemów społecznych.*

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Oławskiego na lata 2018-2023 jest zgodna z polskim ustawodawstwem określającym zadania samorządu powiatowego w sferze rozwiązywania problemów społecznych. Cele i zadania wytyczone w dokumencie są zgodne z wytycznymi ustawy o pomocy społecznej⁶³, która jest podstawowym dokumentem wytyczającym działania powiatowego centrum pomocy rodzinie w sferze pomocy społecznej. *Strategia* wpisuje się również w założenia ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej⁶⁴, ustawy o przeciwdziałaniu przemocy

⁶³ Ustawa z 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, Dz.U. z 2017 r., poz. 1769, tekst jednolity.

⁶⁴ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, Dz.U. z 2017 r., poz. 697, tekst jednolity.

w rodzinie⁶⁵, ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych⁶⁶. Jednocześnie podkreślić należy, że działania w sferze wsparcia rodzin, w tym poradnictwa, pomocy w zakresie rehabilitacji osób niepełnosprawnych, a także działań informacyjno-doradczych kierowanych do rodzin z osobami niepełnosprawnymi, w tym kobiet w ciąży oczekujących narodzin niepełnosprawnego dziecka, uwzględniają założenia ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”⁶⁷.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Oławskiego na lata 2018-2023 jest zgodna z wytycznymi dokumentów regionalnych w zakresie rozwoju oraz rozwiązywania problemów społecznych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Oławskiego na lata 2018-2023 jest zgodna ze *Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020*⁶⁸. Głównym celem rozwojowym Dolnego Śląska jest nowoczesna gospodarka i wysoka jakość życia w atrakcyjnym środowisku. Z perspektywy rozwiązywania problemów społecznych istotny jest przede wszystkim cel 7. *Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020: Włączenie społeczne, podnoszenie poziomu i jakości życia*, a także częściowo cel 6. *Wzrost zatrudnienia i mobilności pracowników*.

Strategia wpisuje się również w założenia *Dolnośląskiej Strategii Integracji Społecznej na lata 2014-2020 (DSIS)*⁶⁹. Celem głównym DSIS jest zapewnienie mieszkańcom województwa dolnośląskiego wysokiej jakości życia, dopasowanie usług społecznych do potrzeb mieszkańców oraz integracja społeczna. Cel ten realizowany jest w ramach czterech obszarów strategicznych, które są wzajemnie ze sobą powiązane i komplementarne wobec siebie. Te obszary to: *Wsparcie, Aktywizacja, Integracja i Współdziałanie*.

Obszar *Wsparcie* obejmuje zespół działań skierowanych na pomoc i wyrównywanie szans życiowych określonych kategorii społecznych, pomoc w funkcjonowaniu w środowisku i realizowaniu funkcji społecznych. Składają się na niego następujące priorytety:

---

⁶⁵ Ustawa z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, Dz.U. z 2005 r., nr 180 poz. 1493, tekst jednolity ze zm.

⁶⁶ Ustawa z 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, Dz.U. z 1997 r., nr 123 poz. 776, tekst jednolity ze zm.

⁶⁷ Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, Dz.U. z 2016 r., poz. 1860.

⁶⁸ *Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020*, http://www.umwd.dolnyslask.pl/fileadmin/user_upload/Rozwoj_regionalny/SRWD/SRWD_2020-final.pdf.

⁶⁹ *Dolnośląska Strategia Integracji Społecznej na lata 2014-2020*, http://www.dops.wroc.pl/strategia/DSIS_20142020.pdf.

1. *Wzmacnianie potencjału rodzin dolnośląskich*, 2. *Rozwój usług społecznych mających na celu wsparcie osób i grup społecznych zagrożonych wykluczeniem społecznym*, 3. *Przeciwdziałanie uzależnieniom*, 4. *Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie*. W określonym zakresie wszystkie priorytety są realizowane poprzez cele i zadania *Strategii*, ale szczególny nacisk położony jest w tym obszarze na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz rozwój usług skierowanych do osób starszych, osób z zaburzeniami psychicznymi, osób z doświadczeniem choroby psychicznej i ich bliskich.

Obszar *Aktywizacja* DSIS obejmuje działania o charakterze aktywizacyjnym, w szczególności skierowane do osób bezrobotnych. Przyjęto tutaj priorytety: 5. *Aktywizacja społeczna osób starszych*, 6. *Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu osób niepełnosprawnych*, 7. *Rozwój sprzyjający wykorzystaniu zasobów na rynku pracy*, 8. *Promocja aktywnej polityki społecznej jako narzędzia integracji społecznej*. Również te priorytety znajdują swoje odzwierciedlenie w *Strategii*, szczególnie zaś priorytet dotyczący włączenia społecznego osób niepełnosprawnych.

Obszar *Integracja* to z kolei działania sprzyjające kapitałowi społecznemu, obywatelskości, generowaniu dobrych praktyk i innowacyjnych rozwiązań. Tutaj DSIS wskazuje na priorytety: 9. *Wsparcie idei społeczeństwa obywatelskiego* oraz 10. *Pobudzanie i promowanie innowacji w obszarze polityki społecznej*. Te działania również będą realizowane, szczególnie poprzez współpracę z organizacjami pozarządowymi, rozwój wolontariatu i pomocy sąsiedzkiej.

Obszar *Współdziałanie* nastawiony jest natomiast na kreowanie sieci współpracy na rzecz integracji społecznych oraz dbanie o wysokie kompetencje kadr służb społecznych. Przyjęto w tym zakresie priorytet 11. *Doskonalenie jakości systemu usług społecznych*, który będzie wykonywany poprzez wieloaspektową współpracę instytucji powiatowych i gminnych z gmin wchodzących w skład powiatu oławskiego działających na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Oławskiego na lata 2018-2023 realizuje także cele wytyczane wojewódzkimi programami i planami, takimi jak:

*Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2015-2020*⁷⁰, *Wieloletni regionalny plan działań na rzecz promocji i upowszechniania ekonomii społecznej oraz rozwoju instytucji sektora ekonomii społecznej i jej otoczenia w województwie dolnośląskim (2012-2020)*⁷¹.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Oławskiego na lata 2018-2023 wpisuje się więc w kluczowe założenia działań w sferze społecznych wyznaczane na poziomie europejskim, krajowym i regionalnym i przyczyni się do ich realizacji w skali powiatu oławskiego.

---

⁷⁰ *Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2015-2020*, http://www.dops.wroc.pl/PPR/uchwala_PPR.pdf.

⁷¹ *Wieloletni regionalny plan działań na rzecz promocji i upowszechniania ekonomii społecznej oraz rozwoju instytucji sektora ekonomii społecznej i jej otoczenia w województwie dolnośląskim (2012-2020)*, http://www.dops.wroc.pl/projekty/POKL2012/pb/wieloletni_plan_dzialan_es.pdf.

3.5. Sposób realizacji *Strategii* i ramy finansowe

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Oławskiego na lata 2018-2023 przygotowana została w roku 2017 i przewidziana została do wdrażania w latach 2018-2023. W roku 2023 zakłada się rozpoczęcie prac związanych z ewaluacją dokumentu oraz przygotowaniem nowej strategii.

Głównym realizatorem dokumentu będzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie, przy wsparciu innych wykonawców zadań – instytucji powiatowych, gminnych oraz organizacji pozarządowych (wymienionych w tabeli 51., w rozdz. 3.3.) Odpowiedzialnym za realizację *Strategii* będzie dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.

Założenia *Strategii* będą wdrażane również poprzez programy działań w sferze społecznej: program przeciwdziałania przemocy oraz ochrony ofiar przemocy, program działań na rzecz osób niepełnosprawnych, program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie oraz program rozwoju pieczy zastępczej.

Przyjęcie *Strategii* stanowi pierwszy krok do rozwiązania zdiagnozowanych kwestii i problemów społecznych, przy wykorzystaniu pomysłów i rozwiązań zawartych w dokumencie. Aby *Strategia* spełniła swoje zadanie konieczne jest faktyczne wdrażanie zaplanowanych działań, bieżące monitorowanie realizacji celów i zadań oraz ich efektów, jak również stałe diagnozowanie potrzeb w sferze społecznej, a w razie potrzeby korekta celów i zadań strategicznych tak, aby jak najlepiej odpowiadały one na bieżące potrzeby społeczne.

Realizacja *Strategii* pociąga za sobą określone wydatki. Trudność określenia ram finansowych dokumentu wynika z wielu czynników. Kluczowe znaczenie ma tu horyzont czasowy *Strategii*, a także wielość zadań i podmiotów realizujących działania. Uniemożliwia to precyzyjne określenie wysokości funduszy przeznaczonych na realizację *Strategii* w poszczególnych latach.

Środki przewidziane na realizację zadań uwzględnione zostaną w budżetach poszczególnych jednostek, a pochodzić będą z budżetu powiatu, budżetu centralnego, środków przekazywanych w ramach programów resortowych, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) oraz innych. Dla realizacji zadań w miarę możliwości wykorzystywane będą również środki zagraniczne, przede wszystkim pochodzące z funduszy europejskich, a także środki pozyskiwane w ramach projektów czy grantów

realizowanych przez instytucje publiczne i trzeci sektor. Możliwe źródła finansowania poszczególnych zadań zestawione zostały w tabeli 52.

Tabela 52. Zadania *Strategii* i możliwe źródła ich finansowania

MOŻLIWE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA ZADAŃ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH POWIATU OŁAWSKIEGO NA LATA 2018-2023	
Zadania	Źródła finansowania
1.1.1. Utworzenie punktu informacyjno-doradczego dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin	- budżet powiatu
1.1.2. Upowszechnienie informacji o działalności punktu informacyjnego wśród instytucji publicznych i organizacji pozarządowych na terenie powiatu	- budżet powiatu - budżety gmin - środki organizacji pozarządowych
1.1.3. Monitorowanie sytuacji osób niepełnosprawnych i ich rodzin	- budżet powiatu
1.1.4. Rozwój oferty integracyjnej i edukacyjnej dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin	- budżet powiatu - budżety gmin - środki organizacji pozarządowych
1.2.1. Dofinansowywanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych	- środki PFRON
1.2.2. Dofinansowywanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych	- środki PFRON
1.2.3. Dofinansowywanie kosztów nabycia przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych i sprzętu rehabilitacyjnego	- środki PFRON
1.2.4. Dofinansowywanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki	- środki PFRON
1.2.5. Dofinansowywanie usług tłumacza języka migowego lub tłumacza – przewodnika	- środki PFRON
1.2.6. Utworzenie warsztatów terapii zajęciowej	- środki unijne - organizacje pozarządowe - budżet powiatu - środki PFRON
1.2.7. Wsparcie niepełnosprawnych w korzystaniu z zajęć w warsztatach terapii zajęciowej	- środki PFRON - środki organizacji pozarządowych

1.3.1. Utworzenie Ośrodka Rewalidacyjno-Wychowawczego, przeznaczonego dla dzieci z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym i znacznym	- budżet powiatu
1.3.2. Utworzenie Środowiskowego Domu Samopomocy dla osób psychicznie chorych i upośledzonych umysłowo	- budżet powiatu - budżet państwa
1.3.3. Likwidacja barier ograniczających uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym	- budżet powiatu - środki PFRON
1.4.1. Wsparcie osób niepełnosprawnych w uzyskiwaniu wykształcenia wyższego oraz kwalifikacji zawodowych	- środki PFRON
1.4.2. Rozwój rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych	- środki PFRON
1.4.3. Utworzenie zakładu aktywności zawodowej	- środki unijne - organizacje pozarządowe - budżet powiatu - środki PFRON
2.1.1. Rozwój działań diagnozujących, profilaktycznych i informacyjnych w zakresie przemocy w rodzinie	- budżet powiatu - budżety gmin - środki organizacji pozarządowych
2.1.2. Utworzenie ośrodka interwencji kryzysowej dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie i rodzin w kryzysie	- budżet powiatu
2.1.3. Rozwój specjalistycznego poradnictwa psychologicznego oraz wsparcie terapeutycznego	- budżet powiatu - środki organizacji pozarządowych
2.1.4. Rozwój wsparcia i terapii dla sprawców przemocy w rodzinie w ramach programów korekcyjno-edukacyjnych	- budżet państwa
2.2.1. Utworzenie dziennego domu pomocy dla seniorów	- budżet powiatu - budżet państwa
2.2.2. Modernizacja i zagospodarowanie kompleksu budynków DPS w Oławie	- budżet powiatu
2.2.3. Rehabilitacja i aktywizacja społeczna seniorów przebywających w DPS w Oławie	- dom pomocy społecznej - organizacje pozarządowe
3.1.1. Rozwój działań na rzecz pozyskiwania nowych rodzin zastępczych i osób prowadzących rodzinne domy dziecka	- budżet powiatu - środki organizacji pozarządowych

3.1.2. Monitorowanie sytuacji rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka oraz udzielanie specjalistycznej pomocy	- budżet powiatu
3.1.3. Rozwój społecznego systemu wsparcia pieczy zastępczej	- budżet powiatu
3.1.4. Przekształcenie Domu Dziecka w Oławie w placówkę opiekuńczo-wychowawczą dla 14 dzieci wraz z budową nowego budynku dla placówki	- budżet powiatu - budżet państwa - środki unijne
3.1.5. Zapewnienie specjalistycznego wsparcia dzieciom umieszczonym w instytucjonalnej pieczy zastępczej	- budżet powiatu
3.2.1. Tworzenie i realizacja programów usamodzielniania dorosłych wychowanków pieczy zastępczej	- budżet powiatu
3.2.2. Rozwój wsparcia w postaci mieszkań chronionych	- budżet powiatu
3.2.3. Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy i ich rodzin w powrocie do rodziny biologicznej	- budżet powiatu
4.1.1. Integracja i współpraca służb publicznych działających w sferze rozwiązywania problemów społecznych w powiecie oławskim	- budżet powiatu
4.1.2. Współpraca z organizacjami pozarządowymi w sferze rozwiązywania problemów społecznych	- budżet powiatu - środki organizacji pozarządowych
4.1.3. Rozwój wolontariatu i pomocy sąsiedzkiej dla rozwiązywania problemów społecznych	- budżet powiatu - środki organizacji pozarządowych
4.2.1. Podnoszenie kwalifikacji pracowników pomocy społecznej	- budżet powiatu
4.2.2. Wsparcie informacyjne i szkoleniowe osób zaangażowanych w rozwiązywanie problemów społecznych	- budżet powiatu

Źródło: Opracowanie własne.

3.6. Monitoring i ewaluacja

Wewnętrzny system monitorowania i ewaluacji postępów we wdrażaniu zadań oraz osiągnięciu założonych celów, a w konsekwencji realizacji misji jest integralną częścią każdego dokumentu strategicznego. *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Oławskiego na lata 2018-2023* podlegała będzie systemowi monitoringu i ewaluacji powiązanemu z systemem wdrażania. Obejmie on monitoring, czyli system zbierania i selekcjonowania informacji oraz ewaluację, czyli system oceny interwencji z perspektywy beneficjentów, środowiska oraz instytucji wdrażających. Ewaluacja i monitoring w swoim założeniu mają być elementami wspomagającymi realizację *Strategii*.

Istotą monitoringu jest gromadzenie, opracowywanie i przekazywanie informacji. Proces ten polegał będzie na systematycznym obserwowaniu zmian zachodzących w obszarach wyznaczonych poszczególnymi zadaniami i celami *Strategii*. Do analizy zmian używane będą zdefiniowane w *Strategii* wskaźniki realizacji zadań przedstawione w tabeli 51., w rozdz. 3.3. Monitoring prowadzony będzie w trybie ciągłym.

Istotą ewaluacji jest ocena rezultatów realizacji poszczególnych zadań, a co za tym idzie celów *Strategii* i jej misji. Ewaluacja przeprowadzana będzie w trakcie realizacji działań (ocena bieżąca) oraz po zakończeniu realizacji (ocena *ex-post*), w roku 2023. Będzie to związane z rozpoczęciem prac nad kolejnym dokumentem strategicznym.

Za prowadzenie monitoringu i ewaluacji *Strategii* odpowiedzialny jest dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie.

Zakończenie

Oddawana w ręce mieszkańców *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Oławskiego na lata 2018-2023* została przygotowana w oparciu o bogaty materiał empiryczny – dane urzędowe, statystyczne oraz badania empiryczne i spotkania warsztatowe. Pozwoliło to na dokonanie pełnej diagnozy sfery społecznej, rozpoznanie występowania problemów społecznych, zarówno przez pryzmat danych statystycznych, jak i opinii ekspertów. Profesjonalna diagnoza stała się podstawą określenia społecznej misji, celów *Strategii* oraz zadań przyczyniających się do ich realizacji. *Strategia* wytyczona została z uwzględnieniem wniosków dyskusji publicznej, po konsultacjach z gminami powiatu oławskiego, co pozwoliło na uwzględnienie różnorodnych głosów, opinii i pomysłów, i przyczyniło się do przygotowania dokumentu w sposób kompleksowy odpowiadającego na potrzeby mieszkańców powiatu oławskiego.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Oławskiego na lata 2018-2023 jest podstawowym dokumentem strategicznym określającym misję społeczną powiatu oławskiego oraz cele i zadania w sferze społecznej. Stanowi fundament planowych działań w sferze społecznej, podejmowanych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie – główny podmiot odpowiedzialny za wdrażanie dokumentu – oraz inne instytucje i organizacje pozarządowe, które przyczynią się do rozwiązania problemów społecznych, a co za tym idzie poprawy jakości życia w powiecie oławskim.